Crna Gora
Državna revizorska institucija
Broj: 05-035/24-1738/38
Podgorica, 30.12.2024. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

Godišnjeg finansijskog izvještaja
„Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu

(Konačan izvještaj)

Podgorica, decembar 2024. godine

Sadržaj

Mišljenje i preporuke....3

I OPŠTI DIO....8
Pravni osnov za vršenje revizije....8
Opšti podaci o subjektu revizije....8
Vrsta, predmet i cilj revizije....9
Metode vršenja revizije....9
Kriterijumi revizije....9
Vrijeme vršenja revizije....10
DIO II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE....11
Planiranje i izvještavanje....11
Unutrašnje kontrole....13
Kancelarijsko poslovanje....15
Zaštita na radu....15
Zaštita imovine i lica....16
Službena vozila....16
Radni odnosi, organizacija i sistematizacija radnih mjesta....17
Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)....18
Aktiva....21
Stalna imovina....21
Nematerijalna ulaganja (grupa 01)....21
Nekretnine, postrojenja i oprema (grupa 02)....23
Obrtna sredstva....27
Kratkoročna potraživanja....28
Gotovina na računima i u blagajni....33
Pasiva....36
Kapital....36
Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze....38
Odložene poreske obaveze....39
Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije....41
Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze....41
Pasivna vremenska razgraničenja....44
Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)....45
Prihodi....46
Rashodi....51
Iskaz o tokovima gotovine....65
Izvještaj o promjenama na kapitalu....67
Javne nabavke....68
Sudski postupci....70

Mišljenje i preporuke

Na bazi sprovedene revizije i Izjašnjenja subjekta revizije na Preliminarni izvještaj o reviziji „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu, na osnovu člana 12 i 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu senator **Zoran Jelić** (rukovodilac Kolegijuma) i senator **dr Milan Dabović** (član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 30.12.2024. godine usvojio je:

Konačni izvještaj o reviziji
Godišnjeg finansijskog izvještaja „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu

Odgovornost subjekta revizije

Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji za 2023. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu, sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekta revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obuhvatila sprovođenje postupaka radi pribavljanja adekvatnih dokaza o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Sprovedeni postupci uključili su procjenu sistema unutrašnjih kontrola, procjenu primijenjenih računovodstvenih politika, procjenu materijalno pogrešnog prikazivanja iznosa u finansijskim izvještajima i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Mišljenje o finansijskoj reviziji

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Godišnjih finansijskih izvještaja „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu utvrđeno je da pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima za 2023. godinu, pojedinačno ili zbirno, imaju materijalan i prožimajući efekat na finansijske izvještaje, te u skladu s navedenim nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE NA FINANSIJSKU REVIZIJU.**

REVIZIJOM PRAVILNOSTI Godišnjih finansijskih izvještaja „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu, utvrđeno je da Društvo nije u potpunosti uskladilo poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima. Revizijom su utvrđena odstupanja i neusklađenosti poslovanja Društva sa sljedećim propisima: Zakonom o radu, Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, Zakonom o sprječavanju nelegalnog poslovanja, Zakonom o javnim nabavkama i Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru. Slučajevi neusklađenosti, pojedinačno ili zbirno su materijalno značajni, ali nijesu prožimajući u odnosu na postavljene kriterijume za reviziju pravilnosti, na osnovu čega nadležni Kolegijum DRI izražava **USLOVNO MIŠLJENJE NA REVIZIJU PRAVILNOSTI.**

NALAZI I PREPORUKE

Finansijska revizija

Nalaz: Društvo je prilikom obračuna odloženih poreskih obaveza koristilo stopu poreza na dobit u iznosu od 9% i izračunalo odložene poreske obaveze u iznosu od 406.407,95€. Međunarodnim računovodstvenim standardom 12, paragrafima 47 i 49 navedeno je da se kod različitih nivoa oporezivog prihoda primjenjuje prosječna stopa, koja kada se obračuna iznosi 13,94%, i čijom primjenom odložene poreske obaveze iznose 629.846,59 €;
Društvo je obračunalo rashod poreskog perioda u iznosu od 12.372 €, kao razliku početnog i krajnjeg stanja odloženih poreskih obaveza, dok je pravilnim obračunom poreski rashod perioda trebalo obračunati u iznosu od 235.510,59 €, i za nastalu razliku od 223.138,64 € treba izvršiti korekciju na poziciji dobitak ili gubitak nakon oporezivanja, odnosno isti treba umanjiti za navedeni iznos, tako da bi nakon izvršene korekcije trebalo iskazati gubitak od 96.533,59 €.

Preporuka F1: Društvo treba da vrši obračun odloženih poreskih obaveza primjenom propisanih stopa shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica, i da izvrši ispravku greške u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Nalaz: Društvo je u knjigovodstvu prikazalo iznos obaveza prema Fondu po osnovu obračunatih a neuplaćenih sredstava od 130.047,00 €, dok je na podračunu 228630 – Potraživanja od stambenog fonda evidentiran iznos od 192.373,50. Pored neutrošenih sredstava uplaćenih na račun Fonda, Društvo je knjigovodstveno evidentiralo i potraživanja prema Fondu po osnovu obračunatih a neuplaćenih sredstava u iznosu koji odgovara evidentiranim obavezama prema Fondu od 130.047,00 €. Kako prikazana potraživanja nijesu nastala po osnovu uplaćenih nego obračunatih sredstava, to je stanje na ovom računu nerealno iskazano.

Preporuka F2: Preporučuje se Društvu da sa Fondom za solidarnu stambenu izgradnju Saveza sindikata, Unije poslodavaca i Vlade Crne Gore izvrši sravnjenje međusobnih potraživanja i obaveza, te da u skladu sa tim izvrši odgovarajuća knjiženja.

Nalaz: Društvo ne posjeduje dokaze o pravu svojine nad imovinom u ukupnoj vrijednosti od 835.494,16 € (Zemljiše 187.348,00 € i objekti 648.146,16 €), koja je knjigovodstveno evidentirana na podračunima: 020110 Zemljište- nema dokaza o vlasništvu, 022109 Građevinski objekti - nema dokaza o vlasništvu i 022201 – montažni objekti –nema dokaza o vlasništvu.

Preporuka F3: Preporučuje se Društvu da u saradnji sa Vladom CG kao osnivačem i nadležnim organom uprave, u cilju objektivnog prikazivanja vrijednosti imovine i kapitala, identifikuje nepokretnosti i utvrdi pravo svojine na nepokretnostima evidentiranim u knjigovodstvu Društva na podračunima: 020110 Zemljište - nema dokaza o vlasništvu, 022109 Građevinski objekti - nema dokaza o vlasništvu i 022201 – montažni objekti – nema dokaza o vlasništvu, sa iskazanom sadašnjom vrijednošću na dan 31.12.2023. godine u iznosu od 835.494,16 €.

Revizija pravilnosti

Nalaz: Tokom 2023. godine i u ranijem periodu Društvo je ugovore o radu na neodređeno vrijeme zaključivalo bez raspisivanja javnog oglasa, bez dokaza o opštoj zdravstvenoj sposobnosti (prilagana su stara ljekarska uvjerenja), a u pojedinim slučajevima i bez dokaza o ispunjavanju posebnih uslova (potvrda o radnom iskustvu i sl.). Navedeno nije u skladu sa članom 24 Zakona o radu kojim je predviđeno da je poslodavac dužan da slobodno radno mjesto prijavi Zavodu za zapošljavanje, koji je, na zahtjev poslodavca dužan da javno oglasi slobodno radno mjesto u privrednom društvu, javnoj ustanovi i drugoj javnoj službi, čiji je osnivač ili većinski vlasnik država, odnosno jedinica lokalne samouprave, u skladu sa posebnim zakonom. Članom 20 Zakona predviđeno je da ugovor o radu može da zaključi lice koje ispunjava opšte uslove predviđene Zakonom (15 godina života i opšta zdravstvena

sposobnost) i posebne uslove predviđene zakonom, drugim propisima i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Preporuka P1: Preporučuje se Društvu da slobodna radna mjesta popunjava isključivo putem javnog oglašavanja, sa licima koja ispunjavaju opšte i posebne uslove predviđene čl. 20 i 24 Zakona o radu i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Ponude za izmjenu ugovora o radu sa predlogom teksta aneksa ugovora se ne dostavljaju ažurno zaposlenima na izjašnjenje i potpisivanje (ponuda za izmjenu ugovora o radu iz razloga povećanja koeficijenta složenosti zbog izmjene Kolektivnog ugovora i predlog aneksa ugovora su zavedeni 31.10.2023. godine, a zaposlenom su dostavljeni i iste je potpisao 15.12.2023. godine, dok je obračun zarada u skladu sa novim koeficijentima vršen od 01.10.2023. godine).

Preporuka P2: Preporučuje se Društvu da prilikom izmjene ugovorenih uslova rada, ažurno zaključuje anekse ugovora o radu u skladu sa čl. 47 Zakona o radu.

Nalaz: Društvo nije u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 16 (MRS 16) i usvojenim Računovodstvenim politikama, vršilo procjenu vrijednosti nekretnina (zemljišta i objekata) i opreme. Društvo je procjenu vrijednosti, nepokretnosti i opreme izvršilo angažovanjem ovlašćenog procjenjivača, radi potrebe restrukturiranja sa datumom presjeka 30.09.2010. godine nakon čega nije vršena procjena i usklađivanje vrijednosti imovine sa njenom fer vrijednošću u skladu sa MRS-om 16 i računovodstvenim politikama Društva.

Preporuka P3: Društvo treba da, u skladu sa MRS 16 i računovodstvenim politikama, angažovanjem ovlašćenog procjenjivača izvrši procjenu vrijednosti imovine (nepokretnosti i opreme) i da u skladu sa tim izvrši evidentiranje promjena u poslovnim knjigama.

Nalaz: Društvo nije, u skladu sa članom 6 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja, donijelo Odluku o visini blagajničkog maksimuma za blagajne u Sektoru za ekonomske poslove. Zakonom o sprečavanju nelegalnog poslovanja predviđeno je da visinu blagajničkog maksimuma određuje pravno lice i preduzetnik posebnim aktom, u skladu sa potrebama, a najviše do zakonom utvrđenih iznosa.

Preporuka P4: Preporučuje se Društvu da u skladu sa članom 6 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja donese Odluku o visini blagajničkog maksimuma za blagajne u Sektoru za ekonomske poslove.

Nalaz: Putni nalozi se ne izdaju i ne pravdaju u skladu sa čl. 6, 9 i 19 Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, kojom je predviđeno da prije polaska na službeno putovanje, rukovodilac ili lice koje on ovlasti izdaje zaposlenom nalog za službeno putovanje, a da je zaposleni dužan da u roku od tri (sedam za inostranstvo) dana od dana povratka sa službenog putovanja, rukovodiocu ili licu koje on ovlasti podnese nalog za službeno putovanje sa obračunom putnih troškova i odgovarajućim dokazima o visini troškova (račun za smještaj i karta za prevoz) i izvještaj o službenom putovanju.

Preporuka P5: Preporučuje se Društvu da uspostavi kontrole kod upravljanja gotovinom i da se prilikom odobravanja službenog putovanja, pravdanja putnih naloga u potpunosti pridržava odredbi Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru.

Nalaz: U Društvu ne postoji procedura kojom se bliže uređuju način i uslovi vršenja popisa, sa nosiocima aktivnosti, zaduženjima i definisanim rokovima za pojedine faze popisa.
Centralna popisna komisija, nije blagovremeno sačinila i dostavila Izvještaj o popisu imovine i obaveza izvršnom Direktoru. Izvještaj o popisu nije datiran i zaveden. Odluka o usvajanju Izvještaja o popisu imovine i obaveza na 31.12.2023. godine, je donešena nakon 31.03.2024. godine, iako je u skladu sa Zakonom o računovodstvu pravno lice dužno da dostavlja finansijske izvještaje i izvještaj menadžmenta u pisanom i elektronskom obliku organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Preporuka P6: Preporučuje se Društvu da donese i usvoji proceduru o načinu i uslovima vršenja popisa kojom će se odrediti nosioci sprovođenja popisa, zadaci, rokovi za pojedine faze sprovođenja popisa. Takođe, Društvo treba da obezbijedi blagovremeno podnošenje i usvajanje Izvještaja o popisu uz obezbjeđivanje dokaza o rokovima postupanja (blagovremeno zavođenje).

Nalaz: Društvo određuje da li sadašnja obaveza postoji na datum bilansa, uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze vezane za sudske sporove u toku, uključujući, na primjer mišljenje stručnjaka. U toku revizije Društvo nije stavilo na uvid mišljenje stručnjaka, na osnovu kojeg može da se utvrdi raspon mogućih ishoda i procijeni obaveza koja je dovoljno pouzdana da se koristi pri priznavanju rezervisanja.

Preporuka P7: Preporučuje se Društvu da za priznavanje rezervisanja za sudske sporove koristi mišljenje stručnjaka (advokata ili stručne službe Društva u čijoj nadležnosti su sudski postupci) kako bi procijenjena obaveza bila dovoljno pouzdana.

Nalaz: U postupku revizije je utvrđeno da je Društvo tokom 2023. godine vršilo nabavke avio karata, usluge adaptacije objekata, kancelarijskog materijala, kancelarijskog namještaja, održavanja softvera, usluga osiguranja itd, ukupne vrijednosti od 221.315,84 € sa uračunatim PDV-om bez sprovođenja odgovarajućeg postupka javne, odnosno jednostavne nabavke. Navedeno nije u skladu sa članom 26 Zakona o javnim nabavkama kojim je predviđeno je da se nabavke razvrstavaju u vrijednosne razrede u zavisnosti od procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou i članom 27 st. 3 Zakona o javnim nabavkama (a u vezi sa članom 3 i 4 Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki), kojim je predviđeno da naručilac ne smije da vrši podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena zakona. Društvo prilikom sprovođenja nabavki nije poštovalo Zakon o javnim nabavkama i nije sprovelo postupke javnih/jednostavnih nabavki, što je za posljedicu imalo podjelu predmeta nabavke, izbjegavanje postupaka javne nabavke i primjene Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka P8: Društvo treba da poštuje vrijednosne razrede predviđene članom 26 Zakona o javnim nabavkama, ne vrši podjelu predmeta nabavke suprotno čl. 27 st. 3 Zakona o javnim nabavkama i sprovodi postupke jednostavnih/javnih nabavki u skladu sa Zakonom.

Nalaz: Društvo je zakjučilo Sporazum o ustupanju zaposlenih sa d.o.o.” Nice Job” iz Podgorice (trošak bruto naknada za lica angažovana preko Agencije iznosi 2.045.806,25 € a trošak provizije Agencije – 51.198,00 €), a da Društvo nije izvršilo izbor Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih u skladu sa čl. 51 Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka P9: Preporučuje se Društvu da za izbor Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih sprovede postupak javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Na osnovu člana 13 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji – Primaoci izvještaja o reviziji, nadležni Kolegijum DRI odlučio je da se Izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu dostavi:

- Odboru direktora kao organu upravljanja i rukovođenja Društva, radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti.
- Vladi Crne Gore kao osnivaču Društva, radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti.
- Ministarstvu ekonomskog razvoja, radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti i unapređenja položaja Društva i jačanja odgovornosti u upravljanju javnim finansijama.
- Da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Odbor za ekonomiju, budžet i finansije Skupštine Crne Gore.
- Da se sa sadržajem Izvještaja upozna Vrhovno državno tužilaštvo shodno čl. 3 Protokola o saradnji Vrhovnog državnog tužilaštva i Državne revizorske institucije.

- Da Društvo **do 31.01.2025. godine** dostavi DRI **Plan aktivnosti** za realizaciju izdatih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove. Društvo će **do 30.06.2025. godine** dostaviti Državnoj revizorskoj instituciju **Izvještaj** o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.

Podgorica, 30.12.2024. godine

SENATOR DRI
Zoran Jelić

_____
Rukovodilac Kolegijuma

I OPŠTI DIO

Pravni osnov za vršenje revizije

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjih finansijskih iskaza „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 (Sl. list CG, br. 01/07, 038/13),
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2024. godinu br. 06 – 038/23-319 od 26.12.2023. godine, donešenom od strane Senata Državne revizorske institucije (u daljem tekstu DRI);
- Odluci nadležnog Kolegijuma o vršenju revizije br: 05-035/24-1738/2 od 04.07.2024. godine.

Revizija Godišnjih finansijskih iskaza „Pošta Crne Gore“ AD – Podgorica za 2023. godinu vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom DRI („Sl. list CG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS);
- Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI – nivo III).

Opšti podaci o subjektu revizije

Pošta Crne Gore osnovana je od strane Vlade 2011. godine, kao jednočlano akcionarsko drutvo, na neodređeno vrijeme u cilju obavljanja privredne djelatnosti[1].
Poslednji Statut Društva, Vlada je donijela 15. oktobra 2020. godine. Statut je objavljen u "Sl. listu CG", br. 105/2020 od 29.10.2020. godine, kada je i stupio na snagu.
Društvo je pravno lice sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim zakonom i Statutom Društva. Društvo odgovara za svoje obaveze svojom cjelokupnom imovinom.

Osnovna djelatnost Društva je poštanska aktivnost službi koje rade pod jedinstvenim sistemom u okviru jednog ili više određenih davalaca usluga; upotreba jedinstvene infrastrukture za pružanje usluga, uključujući maloprodajna mjesta, objekte za sortiranje i obrađivanje, kao i utvrđene putanje kojima poštanski prevoznici prikupljaju i isporučuju poštu; isporuke pismonosnih pošiljki (pisma, razglednice, štampa itd.), malih paketa, roba ili dokumenta; prikupljanja pismonosnih pošiljki i paketa iz javnih poštanskih sandučića i pošti; prikupljanja, sortiranja, prevoženja i isporučivanja (domaćih i međunarodnih) pismonosnih pošiljki i paketa, koje obavljaju jedinice izvan okvira jedinstvenog uslužnog sistema.
Pored osnovne djelatnosti, Društvo obavlja i druge djelatnosti koje su sadržane u članu 8 Statuta.
Organizacija društva bliže se uređuje aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Ovim aktom, bliže se uređuju nazivi organizacionih djelova, radna mjesta i potreban broj izvršilaca, vrsta i stepen stručne spreme, radno iskustvo, posebni uslovi koje izvršioci moraju ispunjavati u skladu sa zakonom i poštanskim propisima, poslovi sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima i druga pitanja od značaja za unutrašnju organizaciju i uspješno obavljanje poslova iz djelatnosti Društva.

Organi Društva su: Skupština akcionara; Odbor direktora i Izvršni direktor.
Osnivač ima ovlašćenja **Skupštine akcionara** u skladu sa zakonom.
Odbor direktora ima pet članova. Mandat članova Odbora direktora traje četiri godine. Odbor direktora mora imati najmanje dvije petine nezavisnih članova. Za člana Odbora direktora može biti imenovano lice koje ispunjava opšte uslove propisane zakonom i posebne uslove: da posjeduje VII - 1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija i da ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima rukovođenja.
Odbor direktora imenuje **Izvršnog direktora.** Izvršni direktor se imenuje na period od četiri godine, uz mogućnost ponovnog izbora.
Statutom Društva su definisane nadležnosti organa Društva.

[1] Odluka o osnivanju jednočlanog akcionarskog društva Pošta Crne Gore, broj: 03/33340 od 17.11.2011. godine („Sl. list CG“ br. 60/2011).

Imovina i osnovni kapital Društva

lmovinu Društva čine pravo svojine i druga imovinska prava koja predstavljaju ulog osnivača i imovina koju je Društvo steklo poslovanjem.
Društvo je u poslovnim knjigama i Iskazu o finansijskoj poziciji sa 31.12.2023. godine, iskazalo vrijednost stalne imovine u ukupnom iznosu od 32.539.641,46 €.

Kapital Društva čini svojina nad pokretnim i nepokretnim stvarima (nenovčani ulozi), novčana sredstva, hartije od vrijednosti i druga imovinska prava.

Osnovni kapital Društva iznosi 35.331.033,00 €, podijeljen na 258.437 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti 136,71042 €. Naznačeni iznos osnovnog kapitala je evidentiran u poslovnim knjigama i Bilansu uspjeha.

Ukupan iznos kapitala Društvo je prikazalo u iznosu od 38.796.586,95 €. Pored Osnovnog kapitala (35.331.033,00 €), ukupan kapital Društva čine:

- revalorizacione rezerve u iznosu od 124.041,55 € i
- neraspoređeni dobitak u iznosu od 3.341.512,40 €. €.

Vrsta, predmet i cilj revizije

U skladu sa Godišnjim planom revizije i Odlukom o vršenju revizije, DRI je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Društva za 2023. godinu.

Predmet revizije bio je Godišnji finansijski izvještaj „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica za 2023. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima. Predmet revizije bili su godišnji finansijski iskazi za 2023. godinu:

- Iskaz o finansijskoj poziciji - Bilans stanja;
- Iskaz o ukupnom rezultatu - Bilans uspjeha;
- Iskaz o novčanim tokovima;
- Iskaz o promjenama na kapitalu;
- Napomene uz finansijske iskaze.

Godišnji izvještaj menadžmenta je takođe obuhvaćen revizijom .
Predmet revizije bili su i pravna uređenost i organizaciono ustrojstvo Društva, unutrašnje kontrole , sistem javnih nabavki i sudski sporovi koje vodi Društvo.

Cilj revizije je izricanje mišljenja o pouzdanosti i tačnosti finansijskih podataka iskazanih u Godišnjem finansijskom izvještaju za 2023. godinu i izricanje mišljenja o usaglašenosti poslovanja subjekta revizije sa zakonima i propisima i namjenskom korišćenju sredstava.

Metode vršenja revizije

Revizija je izvršena kombinovanjem metoda dokumentarne i terenske revizije. Revizija je uključivala ispitivanje i pribavljanje dokaza, na bazi provjere uzoraka, kojima se potkrepljuju iznosi i informacije objelodanjene u finansijskim izvještajima. Određivanje uzorka vršeno je korišćenjem programa IDEA.
Revizori su na terenu koristili i druge metode revizije kao što su: analize dosijea, evidencija i radnih papira subjekta revizije, konfirmacija kao i vođenje razgovora (intervjui) sa zaposlenima u Društvu.
Materijalnost za reviziju godišnjih finansijskih izvještaja “Pošta Crne Gore” AD Podgorica za 2023. godinu iznosi ***1,08 %*** od ukupnih rashoda, koji su u 2023. godini iznosili 20.963.622,38 €, tako da materijalnost za predmetnu reviziju **iznosi 226.407,12 €.**

Kriterijumi revizije

Kriterijumi revizije na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izvještaja (važeći okvir finansijskog izvještavanja), kao i kriterijumi za reviziju pravilnosti ocjena saglasnosti poslovanja

Društva sa zakonskim i podzakonskim propisima relevantnim za poslovanje Društva sadržani su u sljedećim propisima:

- Zakon o računovodstvu („Sl. list Crne Gore“ br. 145/2021 i 152/2022);
- Zakon o reviziji („Sl. list Crne Gore“ br. 01/17);
- Zakon o privrednim društvima („Sl. list Crne Gore“, br. 65/20 i 146/2021);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Sl. list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list Crne Gore", br. 011/20; 13/2021; 13/2022 – ispravka i 139/2022);
- Pravilnik o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu („Sl. list Crne Gore“, br. 12/08 i 35/10);
- Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama preduzeća, broj: 0203-2283/6-1, od 27.07.2020.g.
- Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI);
- Zakon o radu („Sl. list Crne Gore“, br. 74/19, 08/21, 59/21 i 68/21 i 145/2021);
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list Crne Gore", br. 034/14, 044/18);
- Zakon o zaštiti lica i imovine ("Službeni list Crne Gore", br. 043/18);
- Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“, br. 75/2018);
- Zakon o sprječavanju nelegalnog poslovanja („Sl. list Crne Gore“, br. 29/2013 i 16/2016 i 152/2022);
- Zakon o javnim nabavkama („Sl. list Crne Gore“, br. 74/2019, 3/2023 i 11/2023);
- Zakon o porezu na dodatu vrijednost ("Sl. list Crne Gore ", br. 16/07, 40/11, 29/13, 09/15, 53/16, 01/17, 50/17, 46/19, 73/19, 80/20 i 08/21, 59/21, 146/21, 49/22, 65/22, 140/22, 3/23 i 3/23 I);
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list Republike Crne Gore“, br. 65/01, 12/02 i 80/04 i „Sl. list CG“ br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16, 146/21, 152/22);
- Zakon o svojinsko pravnim odnosima („Sl. list Crne Gore“, br. 19/2009);
- Zakon o državnoj imovini („Sl. list Crne Gore“, br. 21/2009, 40/2011);
- Zakon o poštanskim uslugama ("Sl. list CG", br. 057/11, 055/16 i 055/18);
- Pravilnik o kriterijumima za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge ("Sl. list CG", br. 019/12);
- Pravilnik o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora ("Sl. list CG", br. 037/17, 008/19, 075/20, 045/23 i 048/24);
- Drugi akti donešeni na osnovu Zakona o poštanskim uslugama koji se odnose na procese obuhvaćene revizijom;
- Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini („Sl. list CG“ br. 13/2010);
- Pravilnik o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije („Sl. list CG“ br. 28/2002 i 130/2021);
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica („Sl. list CG“, br. 126/2022);
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini („Sl. list CG“, br. 47/2011);
- Statut Društva, broj 0-4611 od 15.10.2020. godine;
- Procedure, pravilnici i odluke, doneseni od strane organa Društva.

Pored kriterijuma na osnovu kojih se vrši ocjena uspostavljenog sistema *finansijskog upravljanja i kontrola* sadržanih u Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru (sa podzakonskim aktima) uzeti su u obzir i kriterijumi iz internih akata Društva kojim su regulisana prava, ograničenja i pravdanje pojedinih rashoda kao što su upotreba službenih automobila, potrošnja goriva, upotreba telefona, reprezentacija i drugo.

Vrijeme vršenja revizije

Revizija je realizovana tokom trećeg i četvrtog kvartala 2023. godine.

DIO II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

Planiranje i izvještavanje

Planiranje

Društvo sačinjava Program rada i razvoja i Finansijski plan na godišnjem nivou. Planovi se sačinjavaju prema podacima koji se dostavljaju iz svih organizacionih jedinica , a koje obrađuje Služba za plan i analizu u okviru Sektora za ekonomske poslove.
Osim Program rada i razvoja i Finansijskog plana, Društvo na godišnjem nivou donosi i Plan unapređenja upravljanja i kontrola, čija je svrha sveobuhvatno planiranje ključnih poslovnih aktivnosti koje će se preduzeti u cilju daljeg unapređenja upravljanja i unutrašnjih kontrola.

Društvo posjeduje Interno pravilo za pripremu finansijskog plana, Interno pravilo za pripremu mjesečnih izvještaja , Interno pravilo za pripremu kvartalnih izvještaja (Odluka o usvajanju Internih pravila i procedura Pošte Crne Gore AD Podgorica br. 00010-5413/7 od 30.03.2022. godine).

Procedurom/pravilima je definisano sledeće: zakonska osnova kao i dokumenta koja su u vezi sa procesom planiranja, na koje se organizacione jedinice odnosi, aktivnosti u procesu pripreme plana, lica odgovorna za sačinjavanje planova, način usvajanja planova, praćenje implementacije planiranih aktivnosti, osnovni rizici kao i odgovornosti.

Program rada i razvoja Pošte Crne

Društvo je donijelo Program rada i razvoja Pošte Crne za 2023. godinu. Program rada br. 00010-23413/3 je usvojen od strane Odbora direktora Društva 29.12.2023 godine i sadrži sljedeće: ključne poslovne aktivnosti u 2023. godini, plan fizičkog obima usluga, plan radne snage, plan investicija i finansijski okvir. Takođe, Program se bazira na finansijskim prioritetima i ograničenjima: stvaranje uslova za održavanje vitalnih funkcija sistema, obaveze iz tekućeg poslovanja i obaveze koje proističu iz Kolektivnog ugovora, kao i projektni troškovi koji proističu iz poslovne politike , ulaganja u poštansku mrežu i informacioni sistem, praćenje likvidnosti i cash flow.

Strategijom razvoja Pošte identifikovani su sljedeći strateški ciljevi:
1. Obezbjeđenje dostupnosti i održivosti univerzalne poštanske usluge,
2. Podizanje kvaliteta, pouzdanosti i efikasnosti usluga,
3. Unapređenje postojećih i razvoj novih poštanskih usluga novim informaciono-komunikacionim tehnologijama u skladu sa potrebama korisnika (širenje poslovanja u oblasti finansijskih usluga, ekspres dostave i logistike),
4. Jačanje zaštite krajnjih korisnika,
5. Razvoj vještina i stručnosti zaposlenih; motivacija zaposlenih,
6. Međunarodna saradnja sa drugim poštanskim upravama,
7. Jačanje marketinga i komercijalnog aspekta poslovanja (podizanje nivoa svijesti korisnika o prednosti korišćenja novih e-poštanskih usluga kroz njihovo informisanje).

Nakon usvajanja ,,Programa rada i razvoja Pošte Crne Gore za 2023. godinu”, Društvo definiše godišnje Operativne zadatke. Operativnim zadacima su određeni izvršioci, rokovi izvršenja pojedinih poslova i odgovorni rukovodioci organizacionih jedinica.

Sredstva neophodna za realizaciju Programa rada i razvoja Pošte Crne Gore za 2023. godinu su planirana Finansijskim planom Pošte CG za 2023. godinu br. 00010-23413/2 od 29.12.2022. godine.

Radi omogućavanja efikasnog praćenja sprovođenja ,,Programa rada i razvoja Pošte Crne Gore za 2023. godinu” i eventualnih korektivnih mjera, Odbor direktora prati primjenu i realizaciju pomenutog dokumenta kroz periodične izvještaje o poslovanju na bazi usvojenog Finansijskog plana za 2023. godinu, dok je sprovođenje Programa u nadležnosti Izvršnog direktora.

Pregled ostvarenog fizičkog obima usluga prema podacima iz Programa rada prikazan je u sljedećoj tabeli:

Vrsta usluge	Plan 2023	Ostvarenje 2023	Razlika	procenat
Univerzalne usluge	**15,505,500.00**	**15,301,361.00**	(204,139.00)	-1.32%
Pismonosne usluge	**15,448,000.00**	**15,261,152.00**	(186,848.00)	-1.21%
pismo u unutrašnjem saobraćaju do 2 kg	14,800,000.00	14,669,629.00	(130,371.00)	-0.88%
pismo u međunarodnom saobraćaju do 2 kg	188,000.00	221,235.00	33,235.00	17.68%
sudsko pismo	460,000.00	370,288.00	(89,712.00)	-19.50%
Paketske usluge	**57,500.00**	**40,209.00**	(17,291.00)	-30.07%
paketi u unutrašnjem saob. do 10kg	21,000.00	3,358.00	(17,642.00)	-84.01%
paketi u međunarodnom saob. do 10kg	2,500.00	2,077.00	(423.00)	-16.92%
paketi u međunarodnom saob. do 20kg	34,000.00	34,774.00	774.00	2.28%
Komercijalne usluge	**21,055,065.00**	**24,680,159.00**	3,625,094.00	17.22%
UKUPNO:	**36,560,565.00**	**39,981,520.00**	3,438,246.00	9.40%

Finansijski plan

Rukovodilac planiranja i analize krajem tekuće godine upućuje dopis direktorima sektora za dostavljanje podataka o planiranim prihodima i rashodima za sledeću godinu, nakon čega se vrši objedinjavanje i usaglašavanje dostavljenih podataka (direktor sektora za ekonomske poslove, direktor sektora za poštansku analitiku i komercijalnu podršku operacijama, rukovodilac planiranja i analize i rukovodilac računovodstva i finansija). Nakon pripreme predloga finansijskog plana, isti se dostavlja Odboru direktora na usvajanje do kraja decembra tekuće godine.

Društvo je donijelo Finansijski plan za 2023 godinu, koji je usvojen od strane Odbora direktora, Odlukom o usvajanju finansijskog plana za 2023 godinu br.00010-24413/2 od 29.12.2022. godine.

Planirani prihodi za 2023. godinu urađeni su na osnovu ostvarenja prihoda za jedanaest mjeseci 2022. godine i procjene ostvarenja do kraja iste godine, uzimajući u obzir tendencije na tržištu poštanskih i ostalih usluga, privredno okruženje i okolnosti poput inflacije.

Plan rashoda za 2023. godinu urađen je na osnovu ostvarenja rashoda za deset mjeseci 2022. godine i procjene ostvarenja do kraja iste godine.

Upoređenjem planiranih kategorija koje se odnose na prihode, troškove i rezultat poslovanja iz Finansijskog plana sa knjigovodstvenim podacima o nastalim troškovima, ostvarenom prihodu i poslovnom rezultatu u 2023. godini, utvrđene su određene razlike između planiranih i ostvarenih veličina.

Opis	Planirano	Izvršeno	Razlika	Procenat odstupanja
Ukupni prihodi	17,918,800.00	21,102,599.00	3,183,799.00	17.77%
Ukupni rashodi	17,830,500.00	20,975,994.00	3,145,494.00	17.64%
Neto rezultat	88,300.00	126,605.00	38,305.00	43.38%
Prihodi od prodaje (neto prihod)	16,726,800.00	19,830,083.00	3,103,283.00	18.55%
Trošak zarada, naknada zarada i lični rash.	11,428,800.00	13,095,440.00	1,666,640.00	14.58%
Ostali rashodi iz poslovanja	50,000.00	149,132.00	99,132.00	198.26%
Poreski rashod perioda	70,000.00	12,372.00	(57,628.00)	-82.33%

Ukupni prihodi su ostvareni u većem iznosu od planiranih za 3.183.799 € ili za 17,77%. Odstupanje od plana je nastalo usljed izmjena cijena u novčanom poslovanju (izmjene provizije za transakcije u platnom prometu i izmjene cijena za slanje uputnica u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju).

Ukupni rashodi su ostvareni u većem iznosu od planiranih za 3.145.494 € ili za 17,64%. Odstupanje od plana je najvećim dijelom nastalo usljed povećanja troškova zarada, naknada zarada i ličnih rashoda.

U skladu sa naznačenim odstupanjima planiranih i ostvarenih pokazatelja koji se odnose na prihode i rashode Društva, evidentno je i odstupanje u rezultatu Društva. U Iskazu o ukupnom rezultatu Društva iskazan je dobitak u iznosu od 126.605,00€, dok je planom predviđeno ostvarivanje dobitka (nakon oporezivanja), u iznosu od 88.300,00 €, što znači da je ostvarena dobit veća za 38.305,00 €.

Odstupanje u većem iznosu od planiranog je evidentno i kod troškova zarada (14,58%), nastalo usljed povećanja broja zaposlenih u Društvu kao i angažovanih lica posredstvom agencije za ustupanje, ostalih rashoda iz poslovanja (198,26%) koje se odnosi na rashode iz ranijeg perioda, dok je trošak poreskog rashoda perioda manji za -82,33% u odnosu na planirano.

Izvještavanje

Društvo je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Statutom društva sačinilo sljedeće iskaze za 2023. godinu: Iskaz o finansijskoj poziciji; Iskaz o rezultatu za period; Iskaz o promjenama na kapitalu; Iskaz o novčanim tokovima; Statistički aneks; Napomene uz finansijske iskaze i Izvještaj menadžmenta.
Finansijski iskazi su Poreskoj upravi dostavljeni na vrijeme, br.112499/2023 od 05.04.2024. godine dok je Predlog odluke o usvajanju godišnjeg izvještaja o radu i finansijskom poslovanju AD “Pošta Crne Gore” za 2023. godinu naknadno usvojen od strane Odbora direktora Društva, br. 00010-20240418-2-2 od 23.04.2024. godine i poslat Vladi Crne Gore.
Društvo je sačinilo i dostavilo sa ostalim iskazima i Izvještaj menadžmenta za 2023. godinu, broj: 00010-20240329-1/4 od 05.04.2024. godine. Godišnji Izvještaj menadžmenta je urađen u skladu sa obavezama proisteklim iz odredbi Zakona o privrednim društvima i Zakona o računovodstvu. U izvještaju su prikazani ključni elementi rada i poslovanja Društva u izvještajnoj godini sa osnovnim podacima i informacijama o Društvu, poslovnim aktivnostima menadžmenta Društva, problematikom koja je pratila poslovnu 2023. godinu, upravljanjem i kontrolom poslovanja, uključujući i nefinansijske informacije potrebne za uvid u poslovne rezultate, položaj i razvoj Društva.
Takođe, Društvo je shodno Zakonu o reviziji, u obavezi da dostavi Poreskoj upravi izvještaj o reviziji sa mišljenjem revizora o finansijskim iskazima, u papirnoj i elektronskoj formi, najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu poslovnu godinu.
U Društvu je izvršena revizija finansijskih iskaza za 2023. godinu, od strane nezavisnog revizora o čemu je sačinjen izvještaj sa mišljenjem potpisan i ovjeren na dan 18.04.2024. godine.
Društvo posjeduje Interno pravilo za pripremu mjesečnih izvještaja, Interno pravilo za pripremu kvartalnih izvještaja (Odluka o usvajanju Internih pravila i procedura Pošte Crne Gore AD Podgorica br.00010-5413/7 od 30.03.2022. godine).
U skladu sa Procedurama/pravilima, u dijelu koji se odnosi na izvještavanje (mjesečne i kvartalne izvještaje) određeno je da se izvještavanje vrši prema: menadžmentu, Odboru direktora, revizorskom odboru i ostalima. Shodno Proceduri, osnovni principi izvještavanja su prikaz aktivnosti u odnosu na plan i podatke iz prethodnih godina.

Utvrđene nepravilnosti:

Upravni odbor Društva nije blagovremeno donio Odluku o usvajanju godišnjeg izvještaja o radu i finansijskom poslovanju iako su finansijski iskazi dostavljeni Poreskoj upravi na vrijeme.

Preporučuje se Društvu da obezbijedi blagovremeno usvajanje godišnjih finansijskih iskaza, prije njihovog dostavljanja nadležnom organu i osnivaču.

Unutrašnje kontrole

Shodno članu 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, upravljanje i unutrašnje kontrole u javnom sektoru obuhvataju postupke upravljanja sredstvima subjekta, finansijske i druge kontrole i unutrašnju reviziju, radi uspješnog upravljanja i ostvarivanja poslovnih ciljeva subjekta, na transparentan, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način. Zasnivanje upravljanja i kontrola vrši se primjenom elemenata upravljanja i kontrola:

- kontrolno okruženje,
- upravljanje rizicima,
- kontrolne aktivnosti,
- sistem informacija i komunikacija i
- praćenje i procjena sistema.

Kontrolno okruženje definiše strukturu i disciplinu unutrašnjih kontrola u subjektu, a rukovodioci treba da kreiraju poslovno (kontrolno) okruženje u kojem svi zaposleni poštuju uspostavljene kontrole u subjektu. U cilju uspostavljanja dobrog kontrolnog okruženja Društvo je:

- donijelo Etički kodeks zaposlenih[2], Pravilnik o unutrašnjem redu u Pošti CG AD Podgorica[3] i Pravilnik o poslovnoj tajni br. 00010-15142/11-1 od 28.12.2016. godine,
- donijelo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa jasno utvrđenom organizacionom strukturom i ovlašćenjima i odgovornostima svih rukovodilaca i zaposlenih, kao i Pravilnik o načinu popunjavanja slobodnih radnih mjesta u Pošti CG AD Podgorica,
- utvrdilo misiju i viziju Društva kroz Strategiju razvoja Pošte,
- utvrdilo linije izvještavanja (između funkcija i između subjekata, teme o kojima treba da se izvještava i učestalost izvještavanja).

Rukovodilac subjekta nije delegirao ovlašćenja rukovodiocima organizacionih jedinica, na koji način bi se obezbjedila veća efikasnost u upravljanju**.** Nije utvrđen plan u slučaju nepopunjenosti radnih mjesta ili odsustva zaposlenih za ključne funkcije kako bi se održao kontinuitet i osiguralo ostvarivanje ciljeva. Strateški i godišnji plan obuka nijesu donijeti. Društvo nije uspostavilo sistem za otkrivanje i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare u subjektu i nijesu preduzete mjere za sprječavanje i otklanjanje rizika od nepravilnosti i prevara, odnosno, nije određeno lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare.

Upravljanje rizicima obezbjeđuje predviđanje mogućnosti nastanka nepovoljnih okolnosti ili događaja koji bi mogli spriječiti ostvarivanje ciljeva i usmjeravanje unutrašnjih kontrola i ograničenih resursa na ključne rizike u poslovnim procesima.

Društvo je donijelo Strategiju razvoja Pošte 2020-2023. godine, Program rada i razvoja Pošta. Strategijom razvoja Pošte identifikovano je sedam strateških ciljeva razvoja.

Društvo je odredio lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, izvršilo identifikaciju, procjenu i upravljanje rizicima u subjektu i donijelo Registar rizika Pošte Crne Gore AD Podgorica na dan 31. 12. 2023. godine, kao i Izvještaj o upravljanju rizicima.

Svrha **kontrolnih aktivnosti** je da se osigura zakonito, pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje prihodima, rashodima, imovinom i obavezama, odnosno spriječi neodgovarajuće upravljanje, neopravdano trošenje, nepravilnosti i prevare. U cilju uspostavljanja kontrolnih aktivnosti, Društvo je donijelo preko 50 internih procedura kojima su opisani ključni procesi koji se odvijaju u Društvu.

Društvo je uspostavilo sistem dvojnog potpisa u kome nijedna obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica i izvršeno je razdvajanje odgovornosti kojom se sprječava da jedno lice istovremeno bude odgovorno za odobravanje, ovlašćivanje, odnosno izvršenje, evidentiranje ili kontrolu.

Društvo koristi računovodstveni softver ERP Dinamic 365 Business Central kroz koji su podržani ključni poslovni procesi (računovodstvo, osnovna sredstva, blagajna, nabavka, prodaja, obračun zarada), dok se za kancelarijsko poslovanje koristi DMS.

Društvo ima kreiranu web stranicu na kojoj su objavljeni osnovni podaci o Društvu, usluge, E-servisi, filatelija, prodaja, podrška privredi. Takođe, postoji i Centar za korisnike sa najčešće postavljenim pitanjima, pohvalama i reklamacijama i pristup online servisima.

Praćenje i procjena obavlja se stalnim praćenjem, samoprocjenom, kao i funkcijom unutrašnje revizije. Društvo je odredilo lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola i sačinjen je Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju

[2] Br. 00010-4369/7-13 od 26. 06. 2012. godine
[3] Br. 00010-9580/7-2 od 10. 06. 2020. godine

upravljanja i kontrola. Društvo je donijelo Plan za unapređenje upravljanja i kontrola za 2023. godinu i vršena je samoprocjena upravljanja i kontrola.

Aktom o unutrašnjoj organizaciji predviđena je posebna organizaciona jedinica - Interna revizija sa sistematizovana dva radna mjesta. Shodno Godišnjem izvještaju o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije br. 00010-20240329-1/15-2 od 23. 04. 2024. godine, u izvještajnom periodu izvršene su tri revizije.

Utvrđene nepravilnosti u postupku revizije:

Društvo nije odredilo lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare, što nije u skladu sa članom 52 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Navedena nepravilnost je ispravljena u postupku revizije[4].

Društvo nije uspostavilo unutrašnju reviziju u skladu sa članom 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, kojim je predviđeno da jedinica za unutrašnju reviziju ne može imati manje od tri unutrašnja revizora sa rukovodiocem jedinice za unutrašnju reviziju. Navedena nepravilnost je otklonjena Izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta jednočlanog akcionarskog društva „Pošta“ Crne Gore koje su usvojene na sjednici Odbora direktora 27.12.2024. godine, kada je formirana posebna organizaciona jedinica za unutrašnju reviziju.

Kancelarijsko poslovanje

Društvo je donijelo Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju br. 00010-255/10-2 od 14. 01. 2014. godine, Odluku o usvajanju plana klasifikacionih oznaka (šifrarnik) Pošte CG AD i Odluku o načinu upotrebe, čuvanja, evidencije i uništenju pečata i štambilja br. 00010-5413/20 od 30. 05. 2022. godine. Pravilnikom se reguliše prijem i otvaranje pošte, razvrstavanje, raspoređivanje i zavođenje akata i podnesaka, evidencija akata i podnesaka i upisivanje u djelovodni protokol, dostavljanje akata i podnesaka u rad, vraćanje rješenih predmeta, razvođenje i otpremanje akata i predmeta, klasifikacija, arhiviranje i čuvanje predmeta. Kancelarijsko poslovanje se vrši elektronski, putem DMS.

Utvrđene nepravilnosti u postupku revizije:

U postupku revizije je utvrđeno da se putni nalozi za službena putovanja, zahtjevi za odobravanje službenog puta, izvještaji sa službenog puta i putni nalozi za putnička vozila ne evidentiraju u djelovodnik.

Preporuka: Društvo treba da u djelovodnik zavodi putne naloge za službena putovanja, zahtjeve za odobravanje službenog puta, izvještaje sa službenog puta i putne naloge za putnička vozila.

Zaštita na radu

Članom 14 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu predviđeno je da je poslodavac dužan da obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu sprječavanjem, uklanjanjem i kontrolom rizika na radu, obavještavanjem i osposobljavanjem zaposlenih za bezbjedan i zdrav rad, uz odgovarajuću organizaciju i potrebna sredstva. Shodno članu 16 Zakona, poslodavac, saglasno prirodi djelatnosti, broju zaposlenih, organizaciji i načinu rada, prava, obaveze i odgovornosti zaštite i zdravlja na radu uređuje opštim aktom ili ugovorom o radu zaključenim sa zaposlenim. Ovim aktom se bliže uređuju mjere zaštite i zdravlja na radu i način njihovog sprovođenja, a naročito: prava, obaveze i odgovornosti svih zaposlenih; način obavljanja stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu; način utvrđivanja i provjere zdravstvenog stanja zaposlenih koji rade na poslovima sa posebnim uslovima rada i drugih zaposlenih; način osposobljavanja zaposlenih i provjere osposobljenosti, korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu i druga pitanja od značaja za zaštitu i zdravlje na radu.

[4]Odluka br. 00020-20241030-6 od 30. 10. 2024. godine

Revizijom je utvrđeno da je Društvo:

- shodno članu 16 Zakona donijelo Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu,
- shodno članu 17 Zakona donijelo Akt o procjeni rizika za radna mjesta[5],
- shodno članu 30 Zakona osiguralo zaposlene od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom,
- shodno čl. 50 Zakona vodilo propisane evidencije (o zaposlenima, a posebno o zaposlenima raspoređenim na radnim mjestima sa povećanim rizikom, povredama na radu, bolestima u vezi sa radom i profesionalnim oboljenjima, zaposlenima osposobljenim za bezbjedan rad),
- shodno članu 51 Zakona sačinilo Izvještaj o zaštiti i zdravlju na radu zaposlenih za 2022. i 2023. godinu.

Zaštita imovine i lica

Shodno Zakonu o zaštiti lica i imovine djelatnost zaštite obuhvata sprječavanje ugrožavanja bezbjednosti lica i imovine i sprječavanje protivpravnih radnji usmjerenih prema licima i imovini koji se štite. Djelatnost zaštite obavlja se kao fizička i tehnička zaštita.
Shodno članu 14 Zakona zaštita obavezno štićenog objekta vrši se na osnovu plana zaštite koji sadrži procjenu bezbjednosti, ugroženosti i rizika, elaborat fizičkog obezbjeđenja i projekat tehničke zaštite.

Rješenjem Uprave policije od 15. 11. 2019. godine odobreno je organizovanje unutrašnje službe fizičke zaštite. Društvo je donijelo: Pravila o uniformi zaposlenih koji vrše poslove zaštite lica i imovine, Odluku o zaštitnom znaku, Planove zaštite obavezno štićenih objekata (uz saglasnost Ministarstva unutrašnjih poslova). U Služba za upravljanje imovinom i korporativnu bezbjednost zaposleno je deset lica na radnom mjestu “zaštitar”.

Službena vozila

Društvo je donijelo Pravilnik o korišćenju službenih motornih vozila Pošte CG AD Podgorica[6] kojim se bliže uređuju uslovi i način korišćenja, tehničkog održavanja i kriterijumi za upotrebu službenih motornih vozila.
Članom 3 Pravilnika predviđeno je da je Izvršni direktor ovlašćeno lice za davanje naloga za korišćenje službenih motornih vozila ili lice koje on ovlasti. Članom 8 Pravilnika predviđeno je da pravo na korišćenje službenog putničkog vozila na stalnu upotrebu (24 h) sa ili bez vozača imaju Predsjednik Odbora direktora (ukoliko je profesionalno angažovan) i Izvršni direktor Pošte, a mogu imati i članovi menadžmenta, Upravnici RC, kao i drugi zaposleni koje ovlasti Izvršni direktor. Nalog za putničko i teretno vozilo izdaje se na posebnom obrascu (putni nalog PN-3 i PN-2) radi obavljanja određenog zadatka ili kao mjesečni nalog, uz koje Izvršni direktor ili drugo ovlašćeno lice izdaje nalog za kontrolu upotrebe službenog i drugogo vozila i potrošnju goriva (obrazac za kontrolu – OK).
Shodno spisku vozila koji je dostavio subjekt revizije, Društvo raspolaže sa 95 teretnih i putničkih vozila.
U postupku revizije je utvrđeno da se za korišćenje službenog vozila izdaje nalog za putničko i teretno vozilo, uz koji se izdaje i nalog za kontrolu upotrebe službenog i drugog vozila i potrošnju goriva (koji se ne zavode u djelovodnik). Putni nalog i obrazac za kontrolu ne potpisuje Izvršni direktor, već rukovodioci regionalnih centara, referent za upravljanje voznim parkom, referent za održavanje voznog parka.
Shodno Odluci od 11.03.2022. godine, limiti potrošnje goriva u litrima su utvđeni po vozilima i korisnicima, na mjesečnom nivou u skladu sa potrebama Društva i iskazani u tabelarnom prikazu koji čini sastavni dio Odluke.
Snabdijevanje naftnim derivatima za potrebe voznog parka vrši se preko kartica koje su limitirane, shodno zaključenom ugovoru sa dobavljačem „Jugopetrol“ AD Podgorica.
U postupku revizije utvrđene su sljedeće nepravilnosti:

[5] br.02-2348/3 od 28. 09. 2015. godine i br. 00074-8606 od 16. 05. 2022. godine
[6] br. 00010-18840/6-2 od 08. 12. 2020. godine

Naloge za putničko i teretno vozilo i naloge za kontrolu upotrebe službenog i drugogo vozila i potrošnju goriva ne izdaje Izvršni direktor, niti je ovlašćenje prenijeto na drugo lice, što nije u skladu sa čl. 14 Pravilnika o korišćenju službenih motornih vozila kojim je predviđeno da korišćenje vozila odobrava-nalaže Izvršni direktor, odnosno lice koji on ovlasti, kao i da uz nalog za putničko i teretno vozilo Izvršni direktor ili drugo ovlašćeno lice izdaje nalog za kontrolu upotrebe službenog i drugogo vozila i potrošnju goriva.

U postupku revizije Izvršni direktor je donio Odluku od 30. 10. 2024. godine kojom ovlašćuje direktora Logistike, prerade i distribucije za davanje: naloga za korišćenje službenih motornih vozila, naloga za kontrolu upotrebe službenog i drugog vozila i potrošnju goriva, saglasnosti i odobrenja za vanredno tehničko održavanje i naloga za popravku vozila u skladu sa Pravilnikom o korišćenju službenih motornih vozila.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da putne naloge za službena vozila i naloge za kontrolu upotrebe izdaje u skladu sa Pravilnikom o korišćenju službenih motornih vozila Pošte Crne Gore AD Podgorica.

Radni odnosi, organizacija i sistematizacija radnih mjesta

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta jednočlanog akcionarskog društva Pošta Crne Gore Podgorica (prečišćeni tekst) br. 00010-10664/17-2 od 17.06.2022. godine sistematizovano je 309 radnih mjesta sa 1.291 izvršiocem. Shodno podacima koje je dostavio subjekt revizije, u Društvu je na 31. 12. 2023. godine bilo zaposleno 984 lica (981 na neodređeno i 3 na određeno), kao što je prikazano u sljedećoj tabeli:

Organizaciona jedinica	Na dan 31. 12. 2023. godine				
	Sistematizovan br. radnih mjesta	Sistematizovan br. izvršilaca	Zaposleni na neodređeno	Zaposleni na određeno	Ukupno zaposlenih
Uprava (Kabinet OD, ID, Interna revizija)	13	13	10		10
Sektor za kompanijski rast i razvoj	27	36	21		21
Sektor za ekonomske poslove	11	16	13		13
Sektor za podršku poslovanju, pravne i zajedničke poslove	38	118	86		86
Sektor za kontrolu poslovanja i izvještavanje	13	29	13		13
Sektor za poštansku analitiku i komercijalnu podršku operacijama	47	87	54		54
Sektor operativnih centara za ostale servise i usluge	15	23	19		19
Sektor logistike, prerade i distribucije	59	416	325		325
Regionalni centri	86	553	440	3	443
Ukupno:	**309**	**1291**	**981**	**3**	**984**

Unutrašnja organizacija društva je postavljena kroz organizaciono-funkcionalne jedinice – sedam Sektora, Upravu i sedam Regionalnih centara, koji su dalje sastavljeni od odgovarajućeg broja nižih organizacionih jedinica - službi i odjeljenja. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji definisane su nadležnosti Sektora i drugih organizacionih jedinica, radna mjesta, opisi poslova i uslovi za njihovo obavljanje.

Kolektivnim ugovorom i njegovim izmjenama bliže su utvrđena prava i obaveze, odgovornosti zaposlenih i poslodavca iz oblasti radnih odnosa, zarade, naknade zarada i druga primanja, kao i koeficijenti složenosti za radna mjesta predviđena aktom o sistematizaciji. Koeficijenti složenosti za radna mjesta članova menadžmenta (Direktori sektora, Rukovodioci, Koordinatori, viši saradnici izvršnog direktora, revizori, viši saradnik i savjetnik predsjednika odbora direktora) utvrđeni su Odlukama br. 00020-9949 od 06. 06. 2022. godine i br. 00020-20231018-12 od 18. 10. 2023. godine.

U skladu sa čl. 83 Zakona o radu, Društvo je donijelo Plan korišćenja godišnjih odmora za 2023. godinu br. 0020-20230425-1/2 od 25. 04. 2023. godine. Društvo je donijelo osam odluka o rasporedu radnog vremena za Upravu, sektore i sedam regionalnih centara, kojim je utvrđen početak i završetak rada, raspored radnog vremena po smjenama i raspored korišćenja pauze. Društvo je donijelo Pravilnik o načinu popunjavanja slobodnih radnih mjesta u Pošti CG AD Podgorica br. 00010-18902/7 od 25. 12. 2017. godine. Revizijom je utvrđeno:

- Tokom 2023. godine, Društvo je sa 75 lica zaključilo ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Uvidom u personalne dosijee utvrđeno je da je u revidiranoj godini i u ranijem periodu Društvo ugovore o radu zaključivalo bez raspisivanja javnog oglasa (70 lica u 2023. godini i 8 lica iz ranijeg perioda koja su obuhvaćena uzorkom), bez dokaza o opštoj zdravstvenoj sposobnosti (prilagana su stara ljekarska uvjerenja), a u pojedinim slučajevima i bez dokaza o ispunjavanju posebnih uslova (potvrda o radnom iskustvu i sl.). Takođe, ugovori o radu su zaključivani nakon stupanja na rad.
- Ugovori o radu sadrže sve elemente predviđene čl. 31 Zakona o radu (naziv i sjedište poslodavca, ime i prezime zaposlenog, mjesto prebivališta, odnosno boravišta zaposlenog, jedinstveni matični broj zaposlenog, kvalifikaciju nivoa obrazovanja, naziv radnog mjesta i opis poslova koji zaposleni treba da obavlja, mjesto rada, vrijeme na koje se zaključuje ugovor o radu, dan stupanja na rad, radno vrijeme i sl.).
- Izmjene ugovorenih uslova rada (Aneksi ugovora o radu) zaključivani su iz razloga predviđenih čl. 47 Zakona o radu (raspoređivanje na drugi odgovarajući posao, izmjena koje se odnose na zaradu, transformacije ugovora o radu sa određenog na neodređeno vrijeme i sl.), međutim, ponude za izmjenu ugovora o radu sa predlogom teksta aneksa ugovora se ne dostavljaju ažurno zaposlenima na izjašnjenje i potpisivanje (npr. ponuda za izmjenu ugovora o radu iz razloga povećanja koeficijenta složenosti zbog izmjene Kolektivnog ugovora i predlog aneksa ugovora su zavedeni 31.10.2023. godine, a zaposlenom su dostavljeni i iste je potpisao 15.12.2023. godine, dok je obračun zarada u skladu sa novim koeficijentima vršen od 01.10.2023. godine). Za četiri lica aneksi nijesu dostavljeni na uvid kao dokaz da su zaključeni (a obračun zarada je vršen u skladu sa izmjenama Kolektivnog ugovora iz maja 2023. godine).

Utvrđene nepravilnosti u postupku revizije:

Tokom 2023. godine i u ranijem periodu Društvo je ugovore o radu na neodređeno vrijeme zaključivalo bez raspisivanja javnog oglasa, bez dokaza o opštoj zdravstvenoj sposobnosti (prilagana su stara ljekarska uvjerenja), a u pojedinim slučajevima i bez dokaza o ispunjavanju posebnih uslova (potvrda o radnom iskustvu i sl.). Navedeno nije u skladu sa članom 24 Zakona o radu kojim je predviđeno da je poslodavac dužan da slobodno radno mjesto prijavi Zavodu za zapošljavanje, koji je, na zahtjev poslodavca dužan da javno oglasi slobodno radno mjesto u privrednom društvu, javnoj ustanovi i drugoj javnoj službi, čiji je osnivač ili većinski vlasnik država, odnosno jedinica lokalne samouprave, u skladu sa posebnim zakonom. Članom 20 Zakona predviđeno je da ugovor o radu može da zaključi lice koje ispunjava opšte uslove predviđene Zakonom (15 godina života i opšta zdravstvena sposobnost) i posebne uslove predviđene zakonom, drugim propisima i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da slobodna radna mjesta popunjava isključivo putem javnog oglašavanja, sa licima koja ispunjavaju opšte i posebne uslove predviđene čl. 20 i 24 Zakona o radu i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Ponude za izmjenu ugovora o radu sa predlogom teksta aneksa ugovora se ne dostavljaju ažurno zaposlenima na izjašnjenje i potpisivanje (ponuda za izmjenu ugovora o radu iz razloga povećanja koeficijenta složenosti zbog izmjene Kolektivnog ugovora i predlog aneksa ugovora su zavedeni 31.10.2023. godine, a zaposlenom su dostavljeni i iste je potpisao 15.12.2023. godine, dok je obračun zarada u skladu sa novim koeficijentima vršen od 01.10.2023. godine).

Preporuka: Preporučuje se Društvu da prilikom izmjene ugovorenih uslova rada, ažurno zaključuje anekse ugovora o radu u skladu sa čl. 47 Zakona o radu.

Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)

Prema Iskazu o finansijskoj poziciji Društva (Bilans stanja), na dan 31.12.2023. godine iznos aktive i pasive Društva je prikazan u vrijednosti od 47.472.711 € i uvećane su u odnosu na podatke na dan 31.12.2022. godine za € ili 6,05%.

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina -
1	2	3	4	5	6
	A K T I V A				
00	A. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	001			
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016	002		32.539.641	32.226.798
01	I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004	003	14	1.894.176	1.657.545
010	1. Ulaganja u razvoj	004			
011 i014	2. Koncesije, patenti, licence i	005		1.639.136	584.817
012	3. Goodwill	006			
016 i015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja	007		255.040	1.072.728
	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA,	008	15	30.645.465	30.569.253
020 i022	1. Zemljište i objekti	009		28.194.421	28.563.829
023	2. Postrojenja i oprema	010		2.248.377	1.838.887
	3. Ostala ugradena oprema, alati i	011		202.667	166.537
024	3.1. Investicione nekretnine	012			
021 i025	3.2. Biloška sredstva	013			
026 i029	3.3. Ostala nepomenuta	014		202.667	166.537
028 i027	4. Avansi za nekretnine,	015			
	III DUGOROCNI FINANSIJSKI	016			
030,039(dio)	1. Ucesca u kapitalu zavisnih	017			
033(dio),039(dio)	2. Dugorocni krediti maticnom i	018			
031(dio),032(dio),0	3. Ucesca u kapitalu kod pravnih	019			
033(dio),039(dio)	4. Dugorocni krediti pravnim licima	020			
031(dio),032(dio)	5. Ucesca u kapitalu koja se	021			
032(dio),034,035,03	6. Dugorocna finansijska ulaganja	022			
038,039(dio)	7. Ostali dugorocni finansijski	023			
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024			
	D. OBRTNA SREDSTVA	025		14.519.027	12.369.029
	I. ZALIHE (027 do 030)	026	16	242.419	156.288
10	1. Zalihe materijala (materijal za	027		132.341	89.618
11	2. Nedovršena proizvodnja	028			
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029		84.956	63.899
15	4. Dati avansi	030		25.122	2.771
	II. KRATKOROCNA POTRAŽIVANJA	031		4.873.379	3.634.118
202,203,209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032	17	4.062.347	2.398.872
200,209(dio)	2. Potraživanja od maticnog i	033			
201,209(dio)	3. Potraživanja od ostalih	034			
	4. Ostala potraživanja	035		811.032	1.235.246
223	4.1. Potraživanja za više placen	036			
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza	037		34.765	
21,22,osim 223	4.3. Ostala nepomenuta	038	18	776.267	1.235.246
	III. KRATKOROCNI FINANSIJSKI	039		30.000	30.000
236(dio)	1. Ucesce u kapitalu zavisnih	040			
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i	041			
23osim 236(dio) i os	3. Ostali kratkorocni finansijski	042	19	30.000	30.000
24	IV. GOTOVINA NA RACUNIMA I U	043	20	9.373.229	8.548.623
04	V. STALNA SREDSTVA	044			
28osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA	045	21	414.043	169.063
	F. UKUPNA AKTIVA	046		47.472.711	44.764.890

	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		38.923.192	39.012.848
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	22	35.331.033	35.331.033
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
320	III. EMISIONA PREMIJA	104			
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	23	124.042	331.538
321	1. Zakonske rezerve	106			
322	2. Statutarne rezerve	107			
322(dio)	3. Druge rezerve	108			
330 i potr. saldo rac. 331,	4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobici po osnovu finansijskih	109		124.042	331.538
dugov. saldo rac. 331.	5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansiiskih	110			
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK	111	24	3.468.117	3.350.277
340	1. Nerasporedeni dobitak ranijih godina	112		3.341.512	3.302.589
341	2. Nerasporedeni dobitak tekuce godine	113		126.605	47.688
350	3. Gubitak ranijih godina	114			
351	4. Gubitak tekuce godine	115			
	VIII. UCESCE KOJE NE OBEZBJEDUJE KONTROLU	116			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I DUGOROCNE	117		2.704.369	1.103.436
	I. DUGOROCNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	25	975.186	885.220
404 (dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije	119		776.608	656.876
400 (dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120			
40,sem 400 i404	3. Ostala dugorocna rezervisanja	121		198.578	228.344
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (123+124)	122	26	1.729.183	218.216
414,415	1. Dugorocni krediti	123		1.615.915	
41 bez414,415	2. Ostale dugorocne obaveze	124		113.268	218.216
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125	27	406.708	394.336
495, (dio)	D. DUGOROCNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE	126	28	188.996	
	E. KRATKOROCNA REZERVISANJA I KRATKOROCNE	127		5.180.657	3.798.157
467	I KRATKOROCNA REZERVISANJA	128			
	II KRATKOROCNE OBAVEZE (130 do 137)	129		5.180.657	3.798.157
422(dio), 423 (dio), 424 (dio), 425, (dio) 426 i 429	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130	29	88.412	118.518
422 (dio), 423(dio), 424 (dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131	30	274.277	
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132	31	1.302.424	1.200.702
433, 434,	4. Obaveze prema dobavljacima	133	32	1.511.937	1.326.749
439 (dio)	5. Obaveze po mjenicama	134			
420 i 431	6. Obaveze prema maticnom i zavisnim pravnim licima	135			
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136			
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale	137		2.003.607	1.152.188
439 (dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138			
45 i 46	8.2. Ostale kratkorocne obaveze	139	33	2.000.634	1.137.414
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140	34	2.973	14.774
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141			
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih	142			
490,491,494,495(dio), 496,	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANICENJA	143	35	68.789	456.113
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		47.472.711	44.764.890

Aktiva

Društvo je u Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2023. godine, iskazalo vrijednost aktive u ukupnom iznosu od 47.472.711 €. Aktiva Društva je na dan bilansa 31.12.2023. godine, uvećana u odnosu na prethodnu godinu za 2.707.821,00 € ili za 6,05%.

Stalna imovina

Društvo je u poslovnim knjigama i Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2023. godine, prikazalo vrijednost stalne imovine u ukupnom iznosu od 32.539.641,46 €. Vrijednost stalne imovine je u odnosu na prethodni period (2022. godine), iskazana u većem iznosu od 312.843,46 ili 0,97%.

Vrijednost stalne imovine Društva na 31.12.2023. godine sa podacima o stanju na početku posmatranog perioda, uvećanjem/umanjenjem vrijednosti tokom perioda data je u sljedećem tabelarnom prikazu:

Vrsta/stanje	Koncesije, patenti, licence - 011	Nematerijalna ulaganja u pripremi - 015	Zemljište - 020	Građevinski objekti ukupno - 022	Oprema,(raćunari, vozila i dr.) - 023	Ostali inventar, kanc. namještaj	Likovna djela	Ukupno stalna imovina (0)
Nabavna vrijednost/PS	1.277.970,27	1.072.727,60	7.738.741,76	24.358.012,04	4.102.566,29	448.503,53	2.398,20	39.000.919,69
Ispravke do 01.01.2023	694.196,03			3.532.924,88	2.267.493,42	279.507,68		6.774.122,01
Početna vrijednost (01.01.2023)	**583.774,24**	**1.072.727,60**	7.738.741,76	20.825.087,16	**1.835.072,87**	168.995,85	2.398,20	32.226.797,68
Uvećanje tokom perioda (2023)	1.578.663,62	299.698,20	2.550.500,00	1.449.561,23	795.873,68	59.425,89		6.733.722,62
Umanjenje tokom perioda (2023)	523.301,81	1.117.385,80	2.550.500,00	1.818.969,13	382.569,40	28.152,70		6.420.878,84
Stanje 31.12.2023	**1.639.136,05**	**255.040,00**	**7.738.741,76**	**20.455.679,26**	**2.248.377,15**	**200.269,04**	**2.398,20**	**32.539.641,46**

Nematerijalna ulaganja (grupa 01)

Pozicija, Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja (račun 011) je iskazana u iznosu od 1.639.136,05 € i odnosi se na:

- Licence u iznosu od 325.693,72 € i
- Softvere u iznosu od 1.313.442,33 €.

Društvo je u računovodstvenim politikama definisalo nematerijalna ulaganja, vrednovanje, ispravku vrijednosti i dr. na sljedeći način:
Nematerijalna ulaganja su sredstva koja se mogu identifikovati kao nemonetarna i bez materijalnog obilježja. Kao nematerijalna ulaganja priznaju se i podliježu amortizaciji nematerijalna ulaganja koja ispunjavaju uslove propisane MRS 38 Nematerijalna ulaganja, imaju korisni vijek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke je veća od 300 €.
Ukoliko nematerijalno ulaganje ne ispunjava uslove is stava 2 ovog člana priznaje se na teret rashoda perioda u kome je nastalo. Početno mjerenje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja.
Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po troškovnom modelu iz MRS 38 Nematerijalna ulaganja, odnosno po nabavnoj vrijednost ili cijeni koštanja, umanjenoj za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvrijeđenja.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja koja podliježu amortizaciji vrši se primjenom proporcionalnog metoda u roku od pet godina osim ulaganja čije je vrijeme utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.
Za nematerijalna ulaganja sa neograničenim vijekom trajanja ne obračunava se amortizacija.
Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja vrši se od početka narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada je nematerijalno ulaganje stavljeno u upotrebu.

Osnovicu za obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja čini nabavna vrijednost ili cijena koštanja, umanjena za preostalu vrijednost.
Naknadni izdatak koji se odnosi na nematerijalno ulaganje nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vijek trajanja duži od godinu dana i ako je vrijednost naknadnog izdatka veća od 300 €. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava navedene uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kome je nastao. Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja koriguje se nabavna vrijednost.

Kao što je naznačeno, Društvo je u poslovnim knjigama 31.12.2023. godine, iskazalo ukupnu nabavnu vrijednost Licenci kao vida nematerijalne imovine u iznosu od 425.581,29 €. Akumulirana amortizacija licenci iznosi 99.887,57 € - sadašnja vrijednost na 31.12.2023. godine iznosi 325.693,72€. Vrijednost licenci na početku posmatranog perioda je iskazana u iznosu od 82.362,87 €, dok je uvećanje u toku godine iznosilo 345.143,42 €. Uvećanje se odnosi na nabavku i aktivaciju licenci u toku godine za softvere koji se odnose na: Document menagement sistem (DMS), knjigovodstveni softver ERP, Sistem za evidenciju radnog vremena (ERV), licence za UOS sistem i dr.

Amortizacija ovog vida nematerijalne imovine je vršena proporcionalnom metodom uz primjenu stope od 10%. Računovodstvenim politikama Društa je određeno da se amortizacija nematerijalnih ulaganja vrši primjenom proporcionalnog metoda u roku od pet godina osim ulaganja čije je vrijeme utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

Softveri su knjigovodstveno iskazani na podračunu 011210. Vrijednost iskazana na početku perioda iznosi 1.195.607,40 €, dok je u toku perioda vrijednost uvećana za 1.233.520,20€ i odnosi se na nabavku (aktivaciju) sredstava u toku 2023. godine. Račun softvera je u toku posmatranog perioda umanjen za iznos od 405.818,20 €, te je nabavna vrijednost na kraju perioda iskazana u iznosu od 2.023.309,40 €. Ukupna ispravka vrijednosti iznosi 709.867,07 €, što znači da je sadašnja vrijednost na 31.12.2023. godine 1.313.442,33 €. Amortizacija ovog vida nematerijalne imovine je vršena u prvom mjesecu nakon aktivacije po stopama od 10 i 6,67%.

Utvrđena nepravilnost:

S obzirom da je za nematerijalnu imovinu Društvo u računovodstvenim politikama predvidjelo amortizacioni period od 5 godina (20%), a da je Društvo vršilo obračun amortizacije nematerijalne imovine po stopi od 10% i 6,67%, nije pružen na uvid akt kojim je Društvo izvršilo procjenu i odredilo stope amortizacije pojedinačno za nematerijalna sredstva koja su evidentirana u knjigovodstvu Društva.

Preporučuje se Društvu da posebnim aktom ili dopunom računovodstvenih politika, izvrši procjenu i odredi vijek trajanja (amortizacione stope) za nematerijalnu imovinu, te da u skladu sa tim realno iskaže sadašnju vrijednost tog vida imovine.

Nematerijalna ulaganja u pripremi (račun 015) su iskazana u iznosu od 255.040,00. Početno stanje (01.01.2023. godine) nematerijalnih sredstava u pripremi je iskazano u iznosu od 1.072.727,60 €. U posmatranom periodu, nematerijalna ulaganja u pripremi su uvećana u iznosu od 299.698,20 €, dok je pozicija umanjena za iznos od 1.117.385,80 €. Uvećanje je nastalo po osnovu nabavke softvera, a prije stavljanja u upotrebu - do trenutka aktivacije, dok je pozicija umanjena za iznos koji se odnosi na aktivaciju ovog vida ulaganja. Najznačajni dio aktivacije se odnosi na knjigovodstveni softver ERP, aktivacija sistema za aktivaciju radnog vremena, i sistema za upravljanje osnovnim sredstvima. Amortizacija aktiviranih sredstava počinje narednog mjeseca od aktivacije.

Nekretnine, postrojenja i oprema (grupa 02)

Pozicija bilansa stanja koja se odnosi na “Nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva”, je na 31.12.2023. godine, iskazana u ukupnom iznosu od 30.645.465,41 €, prema sljedećoj strukturi:

- Zemljište u vrijednosti od 7.738.741,76 €;
- Građevinski objekti u vrijednosti od 20.455.679,26 €;
- Oprema u vrijednosti od 2.248.377,15 €;
- Ostali inventar u vrijednosti od 200.269,04 € i
- Umjetnička djela u vrijednosti od 2.398,20 €

Ukupno 30.645.465,41 €

Zemljište i objekti

Društvo je u knjigovodstvenim evidencijama iskazalo vrijednost zemljišta i objekata u vrijednosti 28.194.421,02 € prema sljedećoj strukturi:

- Zemljište u vrijednosti od 7.738.741,76 €;
- Objekti u vrijednosti od 20.278.823,28 €;
- Montažni objekti u vrijednosti od 18..809,27 €;
- Imovina (objekti) vrednovana u skladu sa MSFI 16 u vrijednosti od 158.046,71 €;

Društvo je knjigovodstveno evidentiralo zemljište i objekte u zavisnosti od oblika stvarnog prava na nepokretnostima, shodno podacima iz prezentirane dokumentacije (listovi nepokretnosti, izvještaji). U nastavku je dat sumarni prikaz knjigovodstvene vrijednosti nepokretnosti (objekti i zemljište), prema kategorijama sa procentualnim učešćem pojedinih kategorija u ukupnoj vrijednosti nepokretnosti:

Red. Br.	Oblik stvarnog prava	Zemljište (sadašnja vrijednost na 31.12.2023)	Objekti (sadašnja vrijednost na 31.12.2023)	Montažni objekti (sadašnja vrijednostv na 31.12.2023)	Ukupno	% učešće
1	Društvo ima pravo korišćenja	97.940,00	20.393,48		118.333,48	0,42%
2	Društvo ima pravo sukorišćenja	450.125,00			450.125,00	1,61%
3	Društvo ima pravo raspolaganja	28.545,00	1.662.229,02		1.690.774,02	6,03%
4	Društvo je sopstvenik – suposjednik	84.290,00	99.104,03		183.394,03	0,65%
5	Društvo ima pravo susvojine	381.732,00	12.088,03		393.820,03	1,40%
6	Društvo ima pravo svojine	315.304,00	5.065.141,72		5.380.445,72	19,19%
7	Društvo ima pravo upravljanja	6.178.651,76	12.623.567,35	1.849,21	18.804.068,32	67,07%
8	Država Crna Gora ima pravo svojine	7.806,00	36.108,45		43.914,45	0,16%
9	Pravo svojine imaju druga pravna i fizička lica	7.000,00	129.005,10		136.005,10	0,49%
10	Nema dokaza o vlasništvu	187.348,00	631.186,10	16.960,06	835.494,16	2,98%
Ukupno		7.738.741,76	20.278.823,28	18.809,27	28.036.374,31	100,00%

*U tabelarnom pregledu nije prikazana vrijednost imovine (objekata), sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16 (158.046,71 €).

Pored nepokretnosti kod kojih je definisan oblik stvarnog prava i koja je evidentirana na podračunima u glavnoj knjizi, Društvo ne posjeduje dokaze o pravu korišćenja na nepokretnostima ukupne sadašnje vrijednosti na 31.12.2023. godine od 835.494,16 € (Zemljiše 187.348,00 € i objekti 648.146,16 €), knjigovodstveno evidentirane na podračunima: 020110 Zemljište- nema dokaza o vlasništvu, 022109 Građevinski objekti - nema dokaza o vlasništvu i 022201 – montažni objekti – nema dokaza o vlasništvu.

„Pošta Crne Gore“ AD, Podgorica je nakon upućenih inicijativa prema Vladi Crne Gore (osnivač Društva) i drugim organima uprave u pogledu rješavanja prava svojine na imovinom koja je knjigovodstveno evidentirana u poslovnim knjigama Društva, podnijela Tužbu Osnovnom sudu u Podgorici protiv: Države Crne Gore, Vlade Crne Gore – Uprave za katastar i državnu imovinu radi utvrđivanja prava svojine na imovinom koja predstavlja osnivački ulog Vlade Crne Gore prilikom osnivanja akcionarskog društva „Pošta Crne Gore“, Podgorica.

Zemljište

Vrijednost zemljišta na početku posmatranog perioda, Društvo je iskazalo u iznosu od 7.738.741,76 €, koliko iznosi i na 31.12.2023. godine. U toku posmatranog perioda Društvo je knjigovodstveno evidentiralo promjenu u strukturi zemljišta u iznosu od od 2.550.500, 00 € - umanjena je vrijednost zemljišta svrstanog u kategoriji „svojina“, a uvećana vrijednost zemljišta svrstanog u kategoriji „upravljanje“. Radi se o zemljištu na području Opštine Bar površine 5.101 m^2(KO Novi Bar, LN 3206). Promjena je izvršena prilikom usklađivanja podataka u knjigovodstvu Društva sa podacima o vlasniku ili nosioca prava iz lista nepokretnosti broj 3206.

Vrijednost zemljišta koja je prikazana u knjigovodstvu Društva u iznosu od 7.738.741,76 € je odraz procjene vrijednosti zemljišta koja je izvršena 2010. godine, sa stanjem na dan 30.09.2010. godine. Prema procjeni vrijednost zemljišta iznosi 7.796.681,00 €. U odnosu na procijenjenu vrijednost zemljišta u naznačenom periodu, na 31.12.2023. godine, vrijednost zemljišta je iskazana u manjem iznosu za 57.939,74 €. Umanjenje vrijednosti se odnosi na izvršenu eksproprijaciju zemljišta na području opština Budva i Pljevlja, a promjene u knjigovodstvu su evidentirane 2015. godine, na osnovu dokumentacije koja se odnosi na eksproprijaciju zemljišta.

U skladu sa računovodstvenim politikama Društva, nekretnine, postrojenja i opremu treba iskazati po procijenjenoj vrijednosti izvršenoj od strane nezavisnih ovlašćenih procjenjivača sa licencom a u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

Društvo nije vršilo usklađivanje vrijednosti zemljišta u dužem periodu što nije u skladu sa računovodstvenim politikama Društva i MRS 16, posebno uzimajući u obzir promjenu tržišne (fer) vrijednosti zemljišta u proteklom periodu.

U postupku revizije Društvo nije pružilo na uvid dokumentaciju (listove nepokretnosti, rješenja i sl.), na osnovu kojih bi se mogao utvrditi status svojine nad zemljištem koje je knjigovodstveno evidentirano na podračunu 020110 „Zemljište - nema dokaza o vlasništvu“ u ukupnoj vrijednosti od 187.348,00 €.

Objekti

Vrijednost objekata sa prethodno prikazanom strukturom iskazana je na računu 022 u ukupnoj vrijednosti od 20.455.679,26 €.

Amortizacija objekata se vrši proporcionalnom metodom. Računovodstvenim politikama su propisane amortizacione stope i to za objekte tvrde gradnje 1 – 12% i za montažne objekte 1,90-20 %. Osnovica za obračun amortizacije je nabavna vrijednost umanjena za procijenjenu rezidualnu vrijednost objekata. Uvidom u softversku evidenciju (ERP), konstatuje se da je Društvo prilikom obračuna amortizacije objekata primjenjivalo stope u rasponu od 1 do 12,5 (uključujući i montažne objekte) što je u skladu sa računovodstvenim politikama Društva.

Prema računovodstvenim politikama Društva „Nekretnine, postrojenja i opremu“ treba iskazati po procijenjenoj vrijednosti izvršenoj od strane nezavisnih ovlašćenih procjenjivača sa licencom a u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja. Prilikom revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme revalorizuju se sve nekretnine, postrojenja i oprema koja pripadaju istoj grupi. Revalorizacija nekretnina, postrojenja i opreme se vrši onoliko redovno koliko je dovoljno da se iskazana knjigovodstvena vrijednost ne razlikuje značajno od vrijednosti koja bi se utvrdila da je primijenjen postupak iskazivanja po poštenoj (fer) vrijednosti na dan bilansa stanja. Učestalost revalorizovanja zavisi od promjena fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme koje se

revalorizuju. Kada se fer vrijednosti revalorizovanog sredstva bitno razlikuje od njegove knjigovodstvene vrijednosti, potrebna je dalja revalorizacija. Kod onih nekretnina, postrojenja i opreme kod kojih su kretanja fer vrijednosti neznatna i materijalno neznačajna, nije potrebno vršiti često revalorizovanje. Umjesto toga, dovoljno je da se stavke nekretnina, postrojenja i opreme revalorizuju na svakih pet godina“.

Društvo je u kategoriju objekata na kontu 022001 – **„Imovina sa pravom korišćenja IFRS 16“,** iskazalo vrijednost u iznosu od 469.932,84 €. Na računu ispravke vrijednosti je iskazan iznos od 311.886,13 tako da je sadašnja vrijednost objekata knjiženih u skladu sa MSFI 16 –Lizing , iskazana u iznosu od 158.046,71 €. Umanjenje imovine (objekata) svrstanih u kategoriju „Imovina sa pravom korišćenja IFRS 16“ u iznosu od 44.616,36 €, se odnosi na raskid jednog ugovora (iznos od 6.205,04 €) i storniranje iznosa zbog isteka ugovora (38.411,32 €). U skladu sa MSFI 16 – Lizing, korisnici lizinga primjenom standarda, evidentiraju sredstva u aktivi i obaveze u pasivi, proporcionalni troškovi po osnovu naknade za poslovni lizing koju su se plaćali prema MRS 17, se zamjenjuju sa amortizacijom na sredstva uzeta u lizing i rashodom kamata na obavezu po osnovu lizinga.

U skladu sa tačkom 26 Lizing: „Na prvi dan trajanja lizinga, korisnik lizinga obavezu po osnovu tog lizinga mjeri po sadašnjoj vrijednosti svih plaćanja u vezi s lizingom koja nisu izvršena na taj dan. Ta plaćanja se diskontuju po *kamatnoj stopi sadržanoj u lizingu* ako je stopu lako utvrditi. U slučajevima kad tu kamatnu stopu nije moguće lako utvrditi, korisnik lizinga primjenjuje *inkrementalnu kamatnu stopu zaduženja (granična stopa zaduženja)*. Inkrementalna stopa je ona kamatna stopa koju bi korisnik lizinga morao platiti da u sličnom roku i uz slične garancije pozajmi sredstva neophodna za nabavku imovine slične vrijednosti kao imovine s pravom korištenja u sličnom ekonomskom okruženju.

Društvo je prilikom obračuna ugovora o zakupu u skladu sa MSF 16 – Lizing, koristilo stopu od 3%, što predstavlja nerealno iskazanu stopu u skladu sa tržišnim uslovima.
Preporučuje se Društvu da u cilju realnog iskazivanja imovine, obaveza, kao i troškova u vezi sa ugovorima o zakupu shodno MSFI 16, obračun vrši po kamatnoj stopi koja je odraz tržišnih okolnosti.

Oprema (račun 023)

Prema računovodstvenim politikama Društva obuhvaćena su stalna sredstva - nekretnine postrojenja i oprema. Društvo je računovodstvenim politikama definisalo nekretnine, postrojenja i opremu, uslove priznavanja, početno mjerenje, iskazivanje vrijednosti nakon početnog priznavanja na sljedeći način: „*Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjavaju uslove za priznanje kao stalno sredstvo, vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja.*
U nabavnu vrijednost, odnosno cijenu koštanja nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke tih sredstava ako su ispunjeni uslovi za primjenu dopuštenog alternativnog postupka iz MRS 23 Troškovi pozajmljivanja.
Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.
Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.“
Sredstva se vrednuju po trošku nabavke, dok se amortizacija vrši na nabavnu vrijednost (proporcionalna metoda) umanjena za procijenjenu rezidualnu vrijednost.

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo sadašnju vrijednost opreme na računu 023 u ukupnom iznosu od 2.248.377,15 €, čija je struktura sa promjenom vrijednosti, prikazana u narednom tabelarnom pregledu:

Konto	Naziv	Nab.vrijednost opreme na kraju perioda	Ispravka vrijednosti opreme	Sadašnja vrijednost 31.12.2024.
023001	Oprema	1.579.193,86	953.666,69	625.527,17
023002	Računarska oprema	1.288.415,45	844.493,68	443.921,77
023010	Transportna sredstva - teretna, lakodostavna	843.909,04	347.182,53	496.726,51
023011	Transportna sredstva - putnička	371.112,13	206.126,62	164.985,51
023012	Transportna sredstva - teretna, tranzitna	267.965,00	92.168,63	175.796,37
023013	Transportna sredstva - mopedi	466.006,23	139.227,79	326.778,44
023014	Transportna sredstva - teretna, specijalna	42.567,00	27.925,62	14.641,38
ukupno		4.859.168,71	2.610.791,56	2.248.377,15

Nabavna vrijednost opreme na početku posmatranog perioda je iskazana u ukupnom iznosu od 4.102.566,29 dok je uvećanje u toku perioda iskazano u iznosu od 795.873,68 €, što čini ukupnu vrijednost nabavljene opreme od 4.898.439,97 €. U toku perioda naznačena vrijednost opreme je umanjena za iznos od 39.271,26 € što iznosi 4.859.168,71 €. Ukupna ispravka vrijednosti na 31.12.2023. godine prikazana je u iznosu od 2.610.791,56 €, te je sadašnja vrijednost iskazana u iznosu od 2.248.377,15 €.
Tokom posmatranog perioda Društvo je izvršilo nabavku osnovnih sredstava, od kojih transportnih sredstava u ukupnoj vrijednosti od 570.485,05 € (6 električnih lako dostavnih vozila, 4 teretna vozila, 3 električna putnička vozila i 40 mopeda). Ostale nabavke se odnose na računarsku opremu i ostalu opremu (kase, klima uređaji, kolica, grejna tijela i dr.).

Ostala ugradna oprema, alati i oprema (račun 026)

Društvo je na računu 026 prikazalo iznos od 202.667,24 €, čija je struktura sa vrijednošću na 31.12.2023. godine prikazana u nastavku:

- Ostali inventar 28.022,45 €
- Kancelarijski namjestaj 149.597,11 €
- Kancelarijska oprema 22.649,48 €
- Ostala materijalna imovina - likovna djela 2.398,20 €

Stanje iskazano na podračunu 026000 – „ostali inventar“ na 31.12.2023. godineu iznosu od 28.022,45 €, odnosi se na inventar Društva (PP aparate, rashlkadni uređaji, usisivači i sl.). Stanje kancelarijskog namještaja nakon ispravke vrijednosti je iskazano u vrijednosti od 149.597,11 €, dok je kancelarijska oprema iskazana u vrijednosti od 22.649,48 € (telefonska oprema, računske mašine, muzički uređaji, koševi za pisma i sl).

Umjetnička djela su evidentirana na podračunu 0263 u iznosu od 2.398,20 €. Promjena vrijednosti ove vrste imovine nije vršena u toku perioda i na istu se ne obračunava amortizacija.

U posmatranom periodu (2023. godina) prikazan je rashod po osnovu otpisa opreme u iznosu od 5.014€. Rashodovana je računarska oprema nabavne vrijednosti 38.976€ čija ispravka vrijednosti iznosi 36.645€ (razlika 2.331 €) i ostalih osnovnih sredstava u iznosu nabavne vrijednosti 12.456€ čija ispravka vrijednosti iznosi 9.773€ (razlika 2.683€). Rashod je izvršen na osnovu Odluke odbora direktora[7], a na predlog popisne komisije.

[7] Odlukom Odbora direktora broj 00010 – 20240329-1/02 od 05.04.2024. godine usvojen je Izvještaj o popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine.

U Iskazu o finansijskoj poziciji Društva na dan 31.12.2023. godine, na poziciji „Dugoročni finansijski plasmani i dugoročna potraživanja“, nije realno prikazano stanje.

Nepravilnosti utvrđene u postupku revizije:

1. Društvo nije u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 16 (MRS 16) i usvojenim Računovodstvenim politikama, vršilo procjenu vrijednosti nekretnina (zemljišta i objekata) i opreme. Društvo je procjenu vrijednosti, nepokretnosti i opreme izvršilo angažovanjem ovlašćenog procjenjivača, radi potrebe restrukturiranja sa datumom presjeka 30.09.2010. godine nakon čega nije vršena procjena i usklađivanje vrijednosti imovine sa njenom fer vrijednošću u skladu sa MRS-om 16 i računovodstvenim politikama Društva.
2. Društvo ne posjeduje dokaze o pravu svojine nad imovinom u ukupnoj vrijednosti od 835.494,16 € (Zemljiše 187.348,00 € i objekti 648.146,16 €), koja je knjigovodstveno evidentirana na podračunima: 020110 Zemljište- nema dokaza o vlasništvu, 022109 Građevinski objekti - nema dokaza o vlasništvu i 022201 – montažni objekti –nema dokaza o vlasništvu.

Preporuka: Društvo treba da, u skladu sa MRS 16 i računovodstvenim politikama, angažovanjem ovlašćenog procjenjivača izvrši procjenu vrijednosti imovine (nepokretnosti i opreme) i da u skladu sa tim izvrši evidentiranje promjena u poslovnim knjigama.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da u saradnji sa osnivačem i nadležnim organom uprave, u cilju objektivnog prikazivanja vrijednosti imovine i kapitala, identifikuje nepokretnosti i utvrdi pravo svojine na nepokretnostima evidentiranim u knjigovodstvu Društva na podračunima: 020110 Zemljište- nema dokaza o vlasništvu, 022109 Građevinski objekti - nema dokaza o vlasništvu i 022201 – montažni objekti –nema dokaza o vlasništvu, sa iskazanom sadašnjom vrijednošću na dan 31.12.2023. godine u iznosu od 835.494,16 €.

Obrtna sredstva

Obrtna sredstva Društva su na 31.12.2023. godine evidentirana u iznosu od 14.519.027 €, prema sljedećoj strukturi:

- Zalihe u iznosu od 242.419 €;
- Kratkoročna potraživanja u iznosu od 4.873.379 €;
- Kratkoročni finansijski plasmani u iznosu od 30.000 €;
- Gotovinski ekvivalenti i gotovina u iznosu od 9.373.229 €.

Obrtna sredstva su iskazana u iznosu većem za 2.149.998 € ili 17,38% u odnosu na stanje 31.12.2022. godine.

Zalihe

Društvo je na poziciji „Zalihe“ na 31.12.2023. godine iskazalo vrijednost od 242.419,19 €. Zalihe su iskazane u većem iznosu u odnosu na podatke iz prethodne godine za 86.131,00 € ili za 55,11%.
Prema knjigovodstvenim evidencijama, zalihe Društva se odnose na sljedeće:

- Zalihe materijala (grupa 10) – odnosi se na poštanski materijal, obrasce za hibridnu poštu, kancelarijski materijal, potrošni materijal, zaliha goriva i maziva, alata i sitnog inventara, službene odjeće u upotrebi u iznosu od 132.341,48 €;
- Zalihe gotovih proizvoda (grupa 12), odnose se na proizvedene digitalne certifikate i proizvoda OC štamparije, u vrijednosti od 47,25 €;
- Zalihe robe (račun 13), odnosi se zalihe markica i filatelije, vrednosnica, vaučera, luksuznih telegrama u ukupnom iznosu 84.908,33 € i
- Dati avansi za zalihe (grupa 15) u iznosu od 25.122,13 €.

Društvo je u ***računovodstvenim politikama*** predvidjelo zalihe kao sredstva koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namijenjena su za prodaju ili u obliku materijala ili pomoćnih sredstava koja se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga.
Zalihe obuhvataju osnovni i pomoćni materijal, koji će biti iskorišćen u procesu rada. Zalihe se računovodstveno obuhvataju u skladu sa MRS 2 Zalihe.
Vrednovanje zaliha je u računovodstvenim politikama predvidjeno na sljedeći način: *„Zalihe poštanskih maraka i vrijednosnica u Depou maraka i vrijednosnica se u poslovnim knjigama evidentiraju po prodajnoj vrijednosti uz istovremeno iskazivanje razlike u cijeni, a bilansiraju se po nabavnoj cijeni.*
Zalihe materijala koje se nabavljaju od dobavljača mjere se po nabavnoj vrijednosti ili po neto prodajnoj vrijednosti ako je niža. Zalihe materijala koje su proizvedene kao sopstveni učinak Društva mjere se po cijeni koštanja ili po neto prodajnoj vrijednosti ako je niža.
Nabavna vrijednost uključuje vrijednost po fakturi dobavljača i zavisne troškove nabavke.
Troškovi nabavke materijala obuhvataju nabavnu cijenu, uvozne dažbine i druge poreze (osim onih koje preduzeće može naknadno da povrati od poreskih vlasti kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.
Procjenu neto prodajne vrijednosti materijala vrši posebna komisija koju obrazuje Izvršni direktor. Obračun izlaza zaliha materijala vrši se po metodi prosječne ponderisane cijene. Utvrđivanje prosječne ponderisane cijene vrši se posle svakog novog ulaza materijala“.

U postupku revizije je utvrđeno sljedeće:

- Za rad depoa poštanskih markica i vrijednosnica Društvo koristi „Uputstvo za rad depoa poštanskih maraka i vrijednosnica“ koje je donijeto 01.08.2008. godine“. S obzirom na promjenu organizacione strukture i odgovornosti pojedinih organizacionih djelova u odnosu na aktivnosti zaprimanja, zaduženja, izdavanja poštanskih markica i vrijednosnica, Društvo je u fazi donošenja novog uputstva;
- Izlaz zaliha Društvo vrednuje po metodi „Prva ulazna-prva izlazna“ (FIFO), iako je računovodstvenim politikama predviđeno da se obračun izlaza zaliha materijala vrši po metodi prosječne ponderisane cijene. **Preporučuje se Društvu da izvrši usaglašavanje računovodstvenih politika i načina vrednovanja zaliha na izlazu iz magacina (depoa);**
- U okviru računa 10- Zalihe materijala, na podračunu 103200 – „Alat i sitan inventar“ je evidentiran iznos 28.875 € sa ispravkom vrijednosti u iznosu od 24.030,00 €. Radi se o GPS uređajima čija vrijednost se kalkulativno otpisuje u dužem periodu (većem od godine). U skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru na računu 103 - Alat i inventar iskazuje se vrijednost zaliha alata i inventara koji se u cjelini otpisuje u momentu davanja na korišćenje (kao što su sitan inventar, auto-gume i ambalaža, ako se u cjelini otpisuju u izvještajnom periodu). Društvo je u postupku revizije izvršilo ispravku u knjigovodstvernim evidencijama (sredstva su proknjižena sa računa 103-alat i sitan inventar u upotrebi, na račun 026 –ostala oprema).

Kratkoročna potraživanja

Društvo je na 31.12.2023. godine, evidentiralo kratkoročna potraživanja u ukupnom iznosu od **4.873.379 €.** U odnosu na prethodni period (31.12.2022. godine), kratkoročna potraživanja su iskazana u većem iznosu za 1.239.261 € ili za 34,10%. Struktura kratkoročnih potraživanja sa stanjem na početku posmatranog perioda i promjenama tokom perioda, prikazana je u narednom pregledu:

Br- Kto	Naziv konta	Iznos potraživanja na kraju perioda
202	Kupci u zemlji ukupno	2761034,3
203	Kupci u inostranstvu ukupno	1.301.312,58
20	**Potraživanja od kupaca -ukupno**	**4.062.346,88**
21	**Ostala potraživanja iz specifičnih poslova ukupno**	**60.919,33**
221	Potraživanja od zaposlenih ukupno	1.458,80
222	Potraživanja od Agencije za tel. I pošt. Djel.	400.000,00
2280	Potraživanja po osnovu refundacija od fonda za zdravstveno osiguranje ukupno	75.489,70
228630	Potraživanja od stambenog fonda	192.373,50
228640	Ostala potraživanja	35.601,51
228650	Potraživanja od fonda za profesionalnu rehabilitaciju	10.424,67
22	**Ukupmo grupa 22**	**715.348,18**
279	Potraživanja po osnovu poreza na dodatu	**34.765,20**
Ukupno potraživanja		**4.873.379,59**

Potraživanja po osnovu prodaje (202 i 203)

Najznačajni dio kratkoročnih potraživanja se odnosi na potraživanja po osnovu prodaje proizvoda i usluga kupcima evidentirana na grupi 20, u iznosu od 4.408.158,05 €. Knjigovodstveno je evidentirana ukupna ispravka potraživanja od kupaca u iznosu od 345.811,17 € (prethodni + tekući period), tako da potraživanja po osnovu prodaje proizvoda i usluga kupcima u zemlji i inostranstvu, na kraju posmatranog perioda iznose **4.062.346,88 €.** Ova potraživanja su prikazana u većem iznosu u odnosu na prethodni period za 1.663.475,00 € ili za 69,34%.

Od naznačenog iznosa potraživanja, iznos potraživanja koji se odnosi na kupce u zemlji (račun 202) iznosi 3.095.649,04, dok se iznos potraživanja od 1.312.509,01 € odnosi na inostrane kupce. Potraživanja od kupaca u zemlji se odnose na potraživanja po osnovu uputničkog prometa (20.382,35 €), za proviziju po osnovu komisione prodaje (50.079,28 €), potraživanja po osnovu fakturisanja fizičkim licima (24,24 €) i u najvećoj mjeri po osnovu pružanja usluga kupcima u zemlji (3.025.163,17€). Potraživanja od domaćih kupaca se odnose u najvećem obimu na potraživanja od Ministarstva rada i socijalnog staranja, kao i potraživanja od privrednih društava u većinskom vlasništvu države ili opština po osnovu pružanja usluga za dostavu računa.

Potraživanja od kupaca iz inostranstva (1.312.509,01 €) prvenstveno predstavljaju potraživanja po osnovu poštanskih usluga međunarodnog obračuna i u najvećoj mjeri odnose se na tekući period.

U cilju usaglašavanja potraživanja i obaveza, Društvo je kupcima u zemlji dostavljalo IOS obrasce o čemu je pružena na uvid specifikacija poslatih zahtjeva, a za potvrđene IOS-e u Društvu su formirani dosijei sa odgovorima kupaca. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatuje se da u nekim slučajevima postoje neslaganja u manjem iznosu, koja se odnose na neproknjižene račune koje je pošta fakturisala na kraju izvještajnog perioda, na plaćene račune posle datuma presjeka, na neevidentirane račune kod kupaca uz obrazloženje da nije dostavljena faktura, primjedba kupca u vezi sa neevidentiranjem uplate u knjigovodstvu Pošte CG i sl.

U postupku revizije je prezentirano Interno pravilo/procedura za kontrolu naplate potraživanja od kupaca, čiji je cilj blagovremena i efikasna naplata potraživanja u cilju obezbjeđenja likvidnosti društva. Aktivnosti naznačene u aktu predstavljaju redovnu provjeru stanja na karticama kupaca i slanje izvoda otvorenih stavki, slanje prepisa, faktura, slanje urgencija za plaćanje, slanje opomena pred utuženja, kreiranje predloga za utuženje i dostavljanje uz prateću dokumentaciju nadležnoj organizacionoj jedinici Društva, na dalje postupanje. Dokumentom su definisani osnovni rizici, odgovornosti i ovlašćenja, veze sa drugim pravilima i procedurama, resursi za sprovođenje internog pravila. U aktu je prikazan dijagram aktivnosti sa rokovima, odgovornim licima, aktivnostima i dokumentacijom koja služi kao osnov za sprovođenje aktivnosti.

Stručna komisija Društva, na dan izvještavanja, na osnovu objektivnog dokaza obezvrjeđenja potraživanja i ranijeg iskustva sa naplatama utvrđuje procenat umanjenja vrijednosti potraživanja kod kojih je od roka za naplatu prošlo manje od 12 mjeseci i potraživanja po specifičnim osnovama. Knjigovodstvena vrijednost potraživanja se umanjuje preko računa ispravke vrijednosti. Kada se za potraživanje, za koje je prethodno priznat trošak (gubitak) po osnovu umanjenja vrijednosti, ustanovi da je nenaplativo, vrši se direktan otpis. Naknadna naplata prethodno otpisanih potraživanja se evidentira kao prihod u korist bilansa uspjeha u periodu naplate.
Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda vrši se ukoliko je nenaplativost izvjesna i dokumentovana, tj. ako preduzeće nije uspjelo sudskim putem da izvrši njihovu naplatu ili je iznos potraživanja manji od troškova koji bi nastali kao posljedica sudskog procesa, a potraživanje je prethodno bilo uključeno u prihode preduzeća. Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca na predlog Komisije za popis donosi Odbor direktora preduzeća. Efekti promjene vrijednosti finansijskih plasmana i hartija od vrijednosti se iskazuju u skladu sa smjernicama MRS/MSFI.

Društvo je u toku 2023. godine izvršilo indirektan otpis potraživanja od kupaca u zemlji i od državnih organa (budžetskih korisnika) u ukupnom iznosu od 42.545,75 € (25.997,44 € i 16.548,31 €). Otpis je izvršen po osnovu predloga Komisije koja je formirana od strane izvršnog direktora. Takođe, na predlog Komisije izvršen je direktan otpis potraživanja, za koja je prethodno izvršeno indirektno otpisivanje, u iznosu od 6.262,11 €. Prema izvještaju Komisije radi se o otpisu potraživanja od dužnika nad kojim je zaključen stečajni postupak i koji je brisan iz CRPS-a, pri čemu je naznačeno da je potraživanje bilo prijavljeno u stečajnu masu (5.882,71 €), kao i dužnika nad kojim je takođe pokrenut stečajni postupak, a prema kojem je prethodno procesuiran predlog za izvršenje (379,40 €).

Potraživanja evidentirana na računu 218 u iznosu od **60.919,33** € predstavljaju potraživanja od poslovnih jedinica i ista se zatvaraju početkom sljedećeg perioda.

Na računu 221 – Potraživanja od zaposlenih je evidentiran iznos od **1.458,80 €,** koji se odnosi na potraživanja po osnovu akontacija za službeni put.

Značajan iznos potraživanja je evidentiran na računu 222 (podračun 222300) i iznosu od 12.327.606,11 €, odnosi se na potraživanja od **Agencije za telekomunikacije i poštansku djelatnost,** po osnovu dotacija. Prema knjigovodstvenim podacima, Društvo je izvršilo ispravku potraživanja od Agencije za iznos od 11.927.606,11 €, tako da su potraživanja iskazana u iznosu od 400.000,00 €.
Pravilnikom o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška univerzalnog poštanskog operatora[8] se propisuje način vođenja računovodstva, računovodstvenih evidencija i troškovnog računovodstva, način pripreme regulatornih izvještaja i drugih informacija koje je operator univerzalnih poštanskih usluga dužan da dostavlja Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost kao i uputstva za način obračuna neto troškova univerzalnog poštanskog operatora.
Društvo je u poslovnim knjigama za 2023. godinu prikazalo potraživanje za nefakturisane prihode. Iznos je projektovan na 400.000,00€, na osnovu verifikovanog neto troška od strane Agencije za 2022. godinu. Ukupan iznos potraživanja (kumulativno iz prethodnih godina), iznosi 12.327.606,11 €. Društvo je izvršilo ispravku vrijednosti potraživanja shodno rješenjima Agencije kojim se utvrđuje neto trošak pružanja univerzalne poštanske usluge. Ukupna ispravka vrijednosti iskazana u knjigovodstvu Društva do 2023. godine iznosi 11.927.606,11€, što znači da potraživanje od Agencije na 31.12.2023. godine iznosi 400.000,00 €.
Agencija je u skladu sa Pravilnikom u obavezi da donese Rješenja o utvrđivanju neto troška iz prethodne godine do 30.11. tekuće godine.
Prema Rješenju od 30.11.2023. godine, Agencija je utvrdila iznos neto troška pružanja univerzalne poštanske usluge, koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatera od 344.426,71 €. Naznačeni iznos Agencija uplaćuje Društvu u skladu sa članom 102 stav 2 Zakona o poštanskim uslugama iz kompenzacionog fonda Agencije u iznosu od 40 % godišnjih naknada za obavljanje poštanskih usluga. Prihod Agencije po osnovu ovih naknada u 2022. godini iznosi

[8] "Službeni list Crne Gore", br. 037/17, 008/19, 075/20, 045/23 i 048/24

176.293,73 €[9], što znači da Agencija vrši uplatu Društvu sredstava u iznosu od 70.517,50[10] € od ukupno predviđenog iznosa za naknadu neto troška, dok se preostali iznos sredstava od 273.909,21 €, koja se ne mogu naknaditi iz kompenzacionog fonda, shodno Zakonu, naknađuje iz budžeta Države.
Društvo prihode po osnovu dotacije od Agencije za telekomunikacije i poštansku djelatnost, knjiži na podračunu 640200. Ovaj prihod je evidentiran u 2023. godini u iznosu od 400.000,00 €
Razliku između ukalkulisanog neto troška Društva i rješenjem utvrđenog neto troška pružanja univerzalne poštanske usluge, koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatera (Pošta Crne Gore), Društvo knjiži na računu troška 591001- Rashodi iz ranijeg perioda. U 2023. godini iznos troška je iskazan u iznosu od 55.573,29 € (400.000,00 € - 344.426,71 €).

Ostala potraživanja (228)

Ostala potraživanja su prije otpisa[11], prema knjigovodstvenoj evidenciji Društva iskazana u iznosu od 851.197,16 € i odnose se na: potraživanja od Fonda za zdravstveno osiguranje u iznosu od 75.489,70 € (po osnovu refundacija za bolovanje preko 60 dana i refundacija po osnovu trudničkog i porodiljskog bolovanja); Potraživanja od osiguravajućih društava za naknadu štete u iznosu od 537.307,78 € i druga potraživanja u iznosu od 238.399,68 €.

Najznačajniji iznos potraživanja iskazanih na računu 228 se odnose na potraživanja od osiguravajućih društava u iznosu od 537.307,78 €. Radi se o potraživanju koje je nastalo po osnovu štete koja je nastala u vezi sa događajima razbojništva koje se desilo u Podgorici (ulica Orahovačka) 16.03.2021. godine i razbojništva koje se desilo u Nikšiću 20.10.2021. godine, kada su otuđena novčana sredstva u ukupnom iiznosu od 593.782,78 €. Osiguravajuće društvo je shodno odluci o likvidaciji štete, izvršilo naknadu štete u iznosu od 56.475,00 €, dok preostali iznos od 537.307,78 € nije naplaćen od Osiguravajućeg društva zbog činjenice da ugovor o pružanju usluga redovnog obezbjeđenja i zaštite transporta novca, zaključen između „Pošte Crne Gore AD“, Podgorica i „Security Guard Montenegro“, nije usklađen sa Polisom osiguranja robe u domaćem transportu. U vezi sa naznačenim „Pošta Crne Gore“ AD, Podgorica je pokrenula spor pred Privrednim sudom protiv „Security Guard Montenegro“.

Služba za pravne poslove Društva je u Dopuni izvještaja u predmetnim razbojništvima, koji je dostavljen Sektoru za ekonomske poslove 01.04.2024. godine, zbog neizvjesnosti postupaka, preporučila **indirektnu ispravku potraživanja u iznosu stvarne štete**. U vezi sa tim je izvršena ispravka iznosa od **537.307,78 €,** što je evidentno na podračunu 229002 i 585000 Glavne knjige Društva.

Druga potraživanja (podračun 2286) prikazana su u ukupnom iznosu od 238.399,68 €, a odnose se na potraživanja od stambenog fonda u iznosu od 192.373,50 €, ostala potraživanja u iznosu od 35.601,51 € i potraživanja od Fonda za profesionalnu rehabilitaciju u iznosu od 10.424,67 €.

Na podračunu 228630 su prikazana **potraživanja od stambenog fonda** u iznosu od 192.373,50 € u vezi sa čim je prezentirana sljedeća dokumentacija:

- Odluka o izdvajanju sredstava u Fond za solidarnu stambenu izgradnju Saveza sindikata, Unije poslodavaca i Vlade Crne Gore, donešenu od strane odbora direktora Društva 28.07.2008. godine, kojim se odobrava izdvajanje sredstava u iznosu od 0,7% na bruto lična primanja za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Pošti Crne Gore;
- Zaključak Odbora direktora Društva od 24.10.2011. godine, kojim se nalaže izvršnom direktoru Društva da preko stručnih službi inicira izmjenu Ugovora sa Crnogorskim fondom za solidarnu stambenu izgradnju u smislu da se obustavi uplata već obračunatih a neuplaćenih sredstava, kao i dalje obaveze obračunavanja i uplata po ovom osnovu. Takođe se nalaže izvršnom direktoru da neutrošeni iznos sredstava od 205.156,40 € koja se nalaze kod Fonda, iskoristi za rješavanje stambenih pitanja zaposlenih u Pošti Crne Gore, kao i da informiše Odbor direktora

[9] Podaci iz Rješenja Agencije broj: 0102-3184/24 od 30.11.2023. godine
[10] Shodno članu 81 Zakona o poštanskoj djelatnosti
[11] nakon otpisa potraživanja od osiguravajučih društava, potraživanja iskazana na kontu 228 iznose 313.889,38 €

o situaciji kada iznos neutrošenih sredstava kod Fonda bude ispod nivoa od 50.000,00 €, radi razmatranja uslova mogućnosti nastavka aranžmana;
- Informacija u vezi sa izdvajanjem sredstava u Fond od 10.03.2020. godine, koja je naslovljena na ovlašćenog revizora;
- Analitičke kartice koje se odnose na potraživanja i obaveze prema Fondu za solidarnu stambenu izgradnju;
- Pregled uplata Fondu za solidarnu stambenu izgradnju od 01.01.2005. do 07.09.2010. godine.

U skladu sa podacima iz dostavljene dokumentacije konstatuje se da je Društvo Fondu, izvršilo uplatu u ukupnom iznosu od 245.665,98 €, te da je od naznačenog iznosa za rješavanje stambenog pitanja za 15 zaposlenih iskorišteno sredstava u iznosu od 183.339,21 €, što znači da je preostao iznos od 62.326,77 € neutrošenih a uplaćenih sredstava Fondu.

Utvrđena nepravilnost: Društvo je u knjigovodstvu prikazalo iznos obaveza prema Fondu po osnovu obračunatih a neuplaćenih sredstava od 130.047,00 €, dok je na podračunu 228630 – Potraživanja od stambenog fonda evidentiran iznos od 192.373,50. Pored neutrošenih sredstava uplaćenih na račun Fonda, Društvo je knjigovodstveno evidentiralo i potraživanja prema Fondu po osnovu obračunatih a neuplaćenih sredstava u iznosu koji odgovara evidentiranim obavezama prema Fondu od 130.047,00 €. Kako prikazana potraživanja nijesu nastala po osnovu uplaćenih nego obračunatih sredstava, to je stanje na ovom računu nerealno iskazano.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da sa Fondom za solidarnu stambenu izgradnju Saveza sindikata, Unije poslodavaca i Vlade Crne Gore izvrši sravnjenje međusobnih potraživanja i obaveza, te da u skladu sa tim izvrši odgovarajuća knjiženja.

Ostala potraživanja iskazana na podračunu 228640, u iznosu od 35.601,51 € odnose se na štetu po potjernici u iznosu 20.075 €; penzije Republike Srbije u iznosu 5.000 €; ostali računi u iznosu 650 €, zajednički troškovi sa Telekomom. Saldo na ovom kontu nije promijenjeno u odnosu na isti period prethodne godine, dok je najveći dio potraživanja nastao prije 2018. godine.

Potraživanja od **fonda za profesionalnu rehabilitaciju** u iznosu od 10.424,67 € su nastala po osnovu Ugovora o dodjeli subvencije zarada zaposlenih, koje je Društvo zaključilo sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore i donešenim Rješenjima po tom osnovu tokom 2023. godine.

Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost (račun 279), su iskazana u iznosu od **34.765,20** €. Na ovom računu je iskazana razlika između prethodnog poreza (porez sa grupe računa 27) i iznosa PDV-a koji je iskazan na izlaznim fakturama Društva (računi grupe 47)[12].

Ostali kratkoročni finansijski plasmani (238)

Ostali kratkoročni finansijski plasmani su iskazani u iznosu od 30.000,00 €. U vezi sa ovom pozicijom pružena je na uvid dokumentacija koja se odnosi na osnov knjiženja – Sporazum o pozajmici novčanih sredstava od 07.03.2018. godine, zaključen između Pošte Crne Gore AD, Podgorica i Nove sindikalne organizacije Pošte Crne Gore, kojim se Novoj sindikalnoj organizaciji odobrava pozajmica u iznosu od 15.000,00 €, kao i Sporazum između naznačenih strana od 04.03.2019. godine, kojim se odobrava pozajmica u iznosu od 15.000,00 €. Ukupan iznos pozajmica je do 2021. godine evidentiran na kontu 280000 sa oznakom „ostala obračunata fakt. Potraživanja i AVR“, a 31.12.2021. godine je nalogom za knjiženje 94 izvršeno preknjižavanja na račun 238 ostali kratkoročni finansijski plasmani. Preporučuje se Društvu da ispita faktičko stanje pozicije, te da se u skladu sa tim donesu odgovarajuće odluke i sprovede knjigovodstveno evidentiranje.

[12] Od strane Poreske inspekcije –Sektora za velike poreske obveznike, je izvršen inspekcijski nadzor krajem 2019. godine (Zapisnik o inspekcijskom nadzoru broj: 03/6-171/1 – 19 od 29.02.2020. godine), kojim je obuhvaćen period od 01.11.2014. godine do 30.11.2019. godine. Zapisnikom je je utvrđena korekcija PDV-a za naznačeni period, u iznosu od 10.059,11 €.

Gotovina na računima i u blagajni

“Pošta Crne Gore” AD Podgorica poslovanje obavlja preko računa otvorenih kod sljedećih banaka: NLB Montenegro banke AD Podgorica, Hipotekarna banka a.d. Podgorica, Ckb banke AD Podgorica, Prve banke Crne Gore AD Podgorica i Erste banke AD Podgorica.

Prema podacima iz knjigovodstva Društva, na poziciji „Gotovina na računima i u blagajni“ 31.12.2023. godine, iskazan je iznos od 9.373.228,88 €, sa povećanjem u odnosu na uporedni period prethodne godine od 824.606,00 € ili 9,65 %. Struktura pozicije „Gotovina na računima i u blagajni“, odnosi se na:

- stanje sredstava na tekućim računima u iznosu od 5.774.108,87 €;
- stanje sredstava deviznom računu u iznosu od 3.597.514,26 €;
- sredstva u blagajni u iznosu od 457,34 €;
- sredstva u deviznoj blagajni u iznosu od 1.148,41 €.

Društvo je izvršilo konfirmacije sa bankama na 31.12.2023. godine.

Na računu 243 - Blagajna iskazuju se uplate i isplate gotovog novca i drugih hartija od vrijednosti, a na računu 246 – Devizna blagajna uplate i isplate efektivnog stranog novca i drugih hartija od vrijednosti naplativnih u stranoj valuti.
Promet blagajni koje Društvo vodi u regionalnim centrima i upravi prikazan u sljedećoj tabeli:

Blagajna (račun 243)	Početno stanje	Ulaz/Duguje	Izlaz/Potražuje	Stanje na kraju godine
Uprava	291.12	34,733.00	34,837.36	186.76
Blagajna PC Bar	26.49	1,365.00	1,334.12	57.37
Blagajna PC Berane	0.00	2,277.04	2,277.04	0.00
Blagajna PC Bijelo Polje	10.34	1,415.00	1,339.87	85.47
Blagajna PC Budva	102.95	1,330.00	1,413.51	19.44
Blagajna PC Herceg Novi	105.00	910.74	910.74	105.00
Blagajna PC Nikšic	0.00	363.33	363.33	0.00
Blagajna PC Podgorica	0.00	1,585.00	1,585.00	0.00
Blagajna Poštansko logistički centa	3.30	0.00	0.00	3.30
Ukupno:	**539.20**	**43,979.11**	**44,060.97**	**457.34**

Promet devizne blagajne prikazan je u narednoj tabeli:

Devizna blagajna (račun 246)	Početno stanje	Ulaz/Duguje	Izlaz/Potražuje	Stanje na kraju godine
	444.76	43,144.77	42,441.12	**1,148.41**

Društvo je donijelo internu proceduru Blagajničko poslovanje u Sektoru za ekonomske poslove[13], kojom je regulisan način podizanja gotovine, izdavanje putnih naloga i podnošenje putnog naloga na obračun i obuhvata sve faze procesa evidentiranja promjena koje nastaju u blagajni, što uključuje i procedure izdavanja putnih naloga i obračuna troškova za službena putovanja. Procedurom je predviđeno da Pomoćnik izvršnog direktora za ekonomsko-finansijsko poslovanje vrši kontrolu blagajničkog poslovanja, potpisuje dnevnik blagajne i verifikuje nalog platioca prije odobrenja izvršnog direktora. Izvršni direktor svojim potpisom naloga platioca odobrava potrošnju sredstava. U pogledu izdavanja putnih naloga, procedurom je predviđeno da za izdavanje putnog naloga zaposleni dostavlja blagajniku Zahtjev za izdavanje naloga za službeno putovanje, sa kojim je saglasan neposredni rukovodilac i koji je odobren od strane Pomoćnika izvršnog direktora, nakon čega blagajnik ispunjava Nalog za službeno putovanje koji upućuje na odobrenje Izvršnom direktoru, a odobreni nalog blagajnik predaje zaposlenom prije odlaska na put. Za službeno putovanje u inostranstvo zaposleni prilaže pozivno pismo ili drugi relevantni dokument koji ukazuje na potrebu i svrhu putovanje, a za službeno putovanje u inostranstvu se donosi Rješenje. Nakon obavljenog službenog putovanja zaposleni podnosi Izvještaj sa službenog puta i putni nalog neposrednom rukovodiocu i Pomoćniku Izvršnog

[13] br. 00010-12180/8-1 od 29.07.2020. godine

direktora u roku od tri dana za službeno putovanje u zemlji i sedam dana za službeno putovanje u inostranstvo. Po davanju njihove saglasnosti, blagajnik obračunava troškove u putnom nalogu i predaje Izvršnom direktoru na odobrenje. Nalog za službeni put neće se izdavati i po njemu obračunavati troškovi nakon obavljenog službenog puta. **Društvo nije donijelo Odluku o visini blagajničkog maksimuma za blagajne u Sektoru za ekonomske poslove.**

Društvo je izvršilo popis gotovine u blagajni, kako je i prikazano u Izvještaju o popisu imovine i obaveza u Pošti Crne Gore AD Podgorica na dan 31.12.2023. godine.

Gotovina u blagajni na dan 01.01.2023. godine iskazana je u iznosu od 539,20 €, uplate gotovine u blagajnu tokom godine izvršene su u iznosu od 43.979,11 €, dok su isplate iznosile 44.060,97 €, tako da je stanje gotovine na 31.12.2023. godine evidentirano u iznosu od 457,34 €.

Gotovinske uplate u iznosu od 43.979,11 € obuhvataju podizanje gotovine sa žiro-računa, dok se gotovinske isplate u iznosu od 44.060,97 € pretežno odnose na: troškove naknada za dnevnice za službena putovanja, troškove naknada prevoza i smještaja na službenom putu i ostale troškove (troškovi tunela, auto-puta, reprezentacija, i sl.).

Gotovina u deviznoj blagajni na dan 01.01.2023. godine iskazana je u iznosu od 444,76 €, uplate gotovine u blagajnu tokom godine izvršene su u iznosu od 43.144,77 €, dok su isplate iznosile 42.441,12 €, tako da je stanje gotovine na 31.12.2023. godine iznosilo 1.148,41 €. Troškovi za službena putovanja u inostranstvo su jedini oblik promjena u deviznoj blagajni.

U postupku revizije je utvrđeno sljedeće:

- Lice koje je zaduženo za blagajnu vodi dnevnik blagajne i svaka isplata i uplata gotovog novca evidentira se u dnevniku blagajne. Evidencija u dnevniku blagajne vrši se hronološki po izvršenoj uplati i isplati gotovine, a blagajnički dnevnik se sačinjava i zaključuje svakog dana gotovinskog poslovanja.
- Za službeni put u inostranstvo Izvršni direktor, na osnovu Zahtjeva za izdavanje naloga za službeno putovanje (zavodi se) donosi Odluku o upućivanju na službeni put na osnovu koje se zaposlenom isplaćuje akontacija u visini procijenjenih troškova putovanja. Po povratku sa službenog puta podnosi se obračun koji odobrava Direktor sektora ili drugo lice.
- Za službeni put u zemlji zahtjev za izdavanje naloga za službeno putovanje i nalog za službeno putovanje se uglavnom ne podnose i ne izdaju. Nalog se izdaje jedino vozačima koji se kreira po povratku sa službenog putovanja (više dana nakon službenog putovanja) i potpisuje ga samo blagajnik i podnosilac računa. Zaposleni u najvećem broju slučajeva ne podnose Izvještaj sa službenog puta po povratku sa službenog puta (i kada se podnosi obično se ne zavodi), već samo prilažu odgovarajuće dokaze o visini troškova (račune za troškove prevoza, smještaja i druge troškove). Takođe, određeni broj datih akontacija tokom 2023. godine nije opravdan, odnosno zaposleni nijesu podnijeli obračun putnih troškova i izvještaj o službenom putovanju (potraživanja od zaposlenih po osnovu akontacija za službena putovanja na kraju godine iznose 1.458,80 €).
- Dnevnik blagajne za regionalne centre potpisuje blagajnik (ne i lice koje je izvršilo kontrolu), dok naloge za isplatu potpisuju Rukovodioci regionalnih centara i Direktori sektora, bez posebnog ovlašćenja od strane Izvršnog direktora.
- Troškovi za službena putovanja odnosili su se pretežno na: dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu, naknade troškova noćenja u zemlji i inostranstvu, troškove prevoza na službenom putu u zemlji i inostranstvu i dr.

Utvrđene nepravilnosti u postupku revizije:

Društvo nije, u skladu sa članom 6 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja, donijelo Odluku o visini blagajničkog maksimuma za blagajne u Sektoru za ekonomske poslove. Zakonom o sprečavanju nelegalnog poslovanja predviđeno je da visinu blagajničkog maksimuma određuje pravno lice i preduzetnik posebnim aktom, u skladu sa potrebama, a najviše do zakonom utvrđenih iznosa.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da u skladu sa članom 6 Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja donese Odluku o visini blagajničkog maksimuma za blagajne u Sektoru za ekonomske poslove.

Putni nalozi se ne izdaju i ne pravdaju u skladu sa čl. 6, 9 i 19 Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, kojom je predviđeno da prije polaska na službeno putovanje, rukovodilac ili lice koje on ovlasti izdaje zaposlenom nalog za službeno putovanje, a da je zaposleni dužan da u roku od tri (sedam za inostranstvo) dana od dana povratka sa službenog putovanja, rukovodiocu ili licu koje on ovlasti podnese nalog za službeno putovanje sa obračunom putnih troškova i odgovarajućim dokazima o visini troškova (račun za smještaj i karta za prevoz) i izvještaj o službenom putovanju.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da uspostavi kontrole kod upravljanja gotovinom i da se prilikom odobravanja službenog putovanja, pravdanja putnih naloga u potpunosti pridržava odredbi Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru.

Aktivna vremenska razgraničenja (grupa 28 osim rn. 288)

Aktivna vremenska razgraničenja su u poslovnim knjigama Društva na 31.12.2023. godine prikazana u iznosu od 414.043,02 €. Struktura ove pozicije sa početnim stanjem i promjenama u toku perioda je prikazana u narednom pregledu:

K-to br.	Naziv konta	Početno stanje		Promet		Ukupan promet		Bilans	
		Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje
280000	Unaprijed plaćene članarine, publikacije i ostalo	8.412,81		45.101,13	53.513,94	53.513,94	53.513,94		
280200	Unaprijed obračunate premije osiguranja	66.037,33		198.525,98	159.772,24	264.563,31	159.772,24	104.791,07	
280600	Unaprijed plaćeni troškovi zakupa	210,74		816,66	1.027,40	1.027,40	1.027,40		
280700	Unaprijed plaćeni troškovi održavanja software-a/hardware-a	57.440,89		130.419,91	152.648,68	187.860,80	152.648,68	35.212,12	
280800	Unaprijed plaćeni troškovi putarina			24.312,61	24.312,61	24.312,61	24.312,61		
280801	Unaprijed plaćeni troškovi članskih doprinosa			18.136,56	18.136,56	18.136,56	18.136,56		
280802	Unaprijed plaćeni troškovi poreza na imovinu			131.124,24	131.124,24	131.124,24	131.124,24		
280805	Unaprijed plaćeni troškovi naknade za korišćenje kulturnih dobara			275,00	275,00	275,00	275,00		
2808	**Drugi razgraničeni troškovi ukupno**			**173.848,41**	**173.848,41**	**173.848,41**	**173.848,41**		
280	**Unaprijed plaćeni troškovi ukupno**	**132.101,77**		**548.712,09**	**540.810,67**	**680.813,86**	**540.810,67**	**140.003,19**	
282001	Razgraničeni troškovi kamate na kredit kod NLB banke			278.950,77	49.258,73	278.950,77	49.258,73	229.692,04	
282100	Razgraničeni troškovi sudskih sporova	36.960,84			1.540,56	36.960,84	1.540,56	35.420,28	
282	**Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza ukupno**	**36.960,84**		**278.950,77**	**50.799,29**	**315.911,61**	**50.799,29**	**265.112,32**	
289000	Prelazni konto za prefakturiranje troškova vezanih uz zakup			57.749,88	52.809,98	57.749,88	52.809,98	4.939,90	
289020	Prelazni konto za trošak agencije po ugovoru o privremenim i povremenim posl. - ustupanje radnika			2.097.721,33	2.097.721,33	2.097.721,33	2.097.721,33		
289030	Neobračunata i nezahtjevana potraživanja od osiguravajućih društava			3.987,61		3.987,61		3.987,61	
289050	Prelazni konto za razduženje troškova goriva			260.252,83	260.252,83	260.252,83	260.252,83		
289	**Ostala aktivna vremenska razgraničenja ukupno**			**2.419.711,65**	**2.410.784,14**	**2.419.711,65**	**2.410.784,14**	**8.927,51**	
28	**AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA UKUPNO**	**169.062,61**		**3.247.374,51**	**3.002.394,10**	**3.416.437,12**	**3.002.394,10**	**414.043,02**	

Najznačajniji iznosi prikazani na računu AVR odnose se na unaprijed plaćene premije osiguranja (104.791,07 €), unaprijed plaćeni troškovi održavanja softvera/hardvera (35.212,12 €), kao i razgraničenje troškova po osnovu obaveza (troškovi kamate na kredit i troškovi sudskih sporova) u iznosu od 265.112,32 €.

Popis sredstava i izvora sredstava

Popis imovine i obaveza u Društvu je izvršen na 31.12.2023. godine, na osnovu Odluke izvršnog direktora Društva od 08.12.2023. godine, donešene na osnovu Pravilnika o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica[14] i člana 11 Statuta. Odlukom je određen obuhvat

[14] „Službeni list CG“ broj 126/22

popisa, nosioci popisa, organizacija popisa, rokovi za početak i završetak popisa, kao i način izvještavanja. Izvršni direktor Društva Odlukom ovlašćuje Centralnu popisnu komisiju da donese Rješenja o formiranju potrebnog broja popisnih komisija u zavisnosti od vrste popisa i obima posla po Regionalnim centrima, u Sektoru logistike, prerade i distribucije i Upravi pošte.

Odlukom o popisu je određen rok za početak popisa 20.12.2023. godine, rok koji se odnosi na završetak popisa – 10.01.2024 godine i rok za dostavljanje izvještaja Izvršnom direktoru do 31.03.2024. godine.

Izvršni direktor Društva je 14.12.2023. godine donio Rješenje o obrazovanju Centralne popisne komisije od 7 članova, kojim su definisani zadaci i odgovornosti Komisije. Način rada Centralne popisne komisije je određen Poslovnikom o radu Centralne popisne komisije Pošte Crne Gore, koji je donešen od 20.12.2023. godine i kojim se uređuju prava i dužnosti članova Centralne popisne komisije.

Centralna popisna komisija je 14.12.2023. godine, donijela Uputstvo o popisu za rad komisija i naloge za obavljanje pripremnih radnji za popis. Uputstvom za rad komisija definisani su poslovi komisija za popis kao i rokovi koji se odnose na vršenje popisa. Nalozi za obavljanje pripremnih radnji se odnose na: dostavljanje dokumentacije od strane odgovornih lica za upravljanje materijalnim vrijednostima; radnje koje se odnose na Sektor za ekonomske poslove; Obaveze rukovodioca u cilju organizacije rada članova popisnih komisija i obaveznost prisustva popisu od strane rukovodioca materijalnih i novčanih vrijednosti.

Centralna popisna komisija je aprila (bez oznake datuma), donijela Izvještaj o redovnom godišnjem popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine. Odbor direktora Društva je na sjednici održanoj 05.04.2024. godine, usvojio Izvještaj o popisu o čemu je donešena Odluka o usvajanju izvještaja o popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, broj 00010 – 20240329-1/2.

Utvrđena nepravilnost:

U Društvu ne postoji procedura kojom se bliže uređuju način i uslovi vršenja popisa, sa nosiocima aktivnosti, zaduženjima i definisanim rokovima za pojedine faze popisa.
Centralna popisna komisija, nije blagovremeno sačinila i dostavila Izvještaj o popisu imovine i obaveza izvršnom Direktoru. Izvještaj o popisu nije datiran i zaveden. Odluka o usvajanju Izvještaja o popisu imovine i obaveza na 31.12.2023. godine, je donešena nakon 31.03.2024. godine, iako je u skladu sa Zakonom o računovodstvu pravno lice dužno da dostavlja finansijske izvještaje i izvještaj menadžmenta u pisanom i elektronskom obliku organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da donese i usvoji proceduru o načinu i uslovima vršenja popisa kojom će se odrediti nosioci sprovođenja popisa, zadaci, rokovi za pojedine faze sprovođenja popisa. Takođe, Društvo treba da obezbijedi blagovremeno podnošenje i usvajanje Izvještaja o popisu uz obezbjeđivanje dokaza o rokovima postupanja (blagovremeno zavođenje).

Pasiva

Društvo je u Iskazu o finansijskoj poziciji na 31.12.2023. godine iskazalo ukupnu pasivu u iznosu od 47.472.711 €, što je za 2.707.821 € više od ukupnog iznosa pasive iskazane na 31.12.2022. godine, kada je iskazana u iznosu od 44.764.890 €.

Kapital

Ukupan kapital Društva iskazan u poslovnim knjigama na 31.12.2023. godine iznosi 38.923.192 € i za 89.656 € je manji od ukupnog kapitala iskazanog na kraju 2022. godine, kada je iskazan u iznosu od 39.012.848 €.

	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	**38.923.192**	**39.012.848**
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	35.331.033	35.331.033
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	124.042	331.538
	V. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	3.468.117	3.350.277

Iznos umanjenog kapitala na kraju 2023. godine u odnosu na kapital na kraju 2022. godine se odnosi na umanjenje rezervi za 207.496 € i uvećanje neraspoređene dobiti za 117.840 € u 2023. godini.

Osnovni kapital

Na računu 30 evidentiran je osnovni kapital Društva - akcijski kapital. Osnovni kapital je u poslovnim knjigama Društva na 31.12.2023. godine iskazan u iznosu od 35.331.033 €.

Društvo je u članu 9 Statuta propisalo da osnovni kapital iznosi 35.331.033 €, podijeljen na 258.437 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti 136,71042 €.

AKCIONAR	*BROJ AKCIJA*	*NOMINALNA VRIJEDNOST PO AKCIJI*	*VRIJEDNOST*	*UČEŠĆE U %*
Vlada Crne Gore	*258.437*	*136,71042*	*35.331.033*	*100%*
UKUPNO:	**258.437**	**136,71042**	**35.331.033**	**100%**

Uvidom u Izvještaj Centralnog registra privrednih subjekata utvrđeno je da je i u njihovoj evidenciji evidentiran iznos ukupnog kapitala od 35.331.033 €.

Shodno zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda 33-Zarada po akciji, Društvo je objelodanilo u finansijskom izvještaju iznos zarade po jednoj akciji i to u iznosu od 0,49 €. Izračunavanje zarade po akciji izvšeno je stavljanjem u odnos ostvarene dobiti tekuće godine u iznosu od 126.605 € i prosječnog broja akcija tokom godine u iznosu od 258.437.

Rezerve

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo rezerve u iznosu od 124.042 €, dok su na 31.12.2022. godine bile iskazane u iznosu od 331.538 €.

Do umanjenja rezervi u iznosu 207.496 € u odnosu na prethodnu godinu došlo je nakon izvršene procjene opreme dana 31.12.2014. godine, za iznos amortizacije na revalorizovanu vrijednost opreme i izvršen prenos na neraspoređenu dobit.

Neraspoređeni dobitak/gubitak

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo iznos od 3.468.117 € na ime neraspoređenog dobitka, što je za 117.840 € manji iznos od onog koji je iskazan u poslovnim knjigama Društva na 31.12.2022. godine, kada je iznosio 3.350.277 €.

	V. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	***111***	***3.468.117***	***3.350.277***
340	*1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina*	*112*	*3.341.512*	*3.302.589*
341	*2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine*	*113*	*126.605*	*47.688*

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo iznos od 3.341.512 € na ime neraspoređenog dobitka ranijih godina, dok je nerspoređeni dobitak ranijih godina na 31.12.2022. godine iznosio 3.302.589 €.

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo iznos od 126.605 € na ime neraspoređenog dobitka tekuće godine, dok je neraspoređeni dobitak tekuće godine na 31.12.2022. godine iznosio 47.688 €.

Shodno članu 133 Zakona o privrednim društvima, Skupština akcionarskog društva donosi odluku o raspodjeli dobiti, a shodno članu 161 Zakona o privrednim društvima Odbor direktora utvrđuje iznos dividende.

Odbor direktora Društva donio je predlog Odluke o raspodjeli dobiti ostvarene u poslovnoj 2021. godini, broj: 00010-20230728-1/2 od 28.07.2023. godine i predlog Odluke o raspodjeli dobiti ostvarene u poslovnoj 2022. godini, broj: 00010-00010-20230728-1/2 od 28.07.2023. godine.

Statutom Društva je utvrđeno da Osnivač ima ovlašćenja Skupštine akcionarskog društva u skladu sa Zakonom. Vlada CG je donijela Odluku o raspodjeli dobiti „Pošte Crne Gore“ AD Podgorica ostvarene u poslovnoj 2021. godini, broj: 07-350/23-4196/2 od 08.09.2023. godine. Vlada je donijela i Odluku o

raspodjeli dobiti „Pošte Crne Gore“ AD Podgorica ostvarene u poslovnoj 2022. godini, takođe broj: 07-350/23-4196/2 od 08.09.2023. godine.
Prema Odluci Vlade dividenda za 2021. godinu iznosi 182.877 € (30% od 609.590 € ostvarene dobiti za 2021. godinu), a dividenda za 2022. godinu iznosi od 33.382 € (70% od 47.688 € ostvarene dobiti za 2022. godinu).

Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze u iznosu od 2.704.369 €, odnosno iskazala je veći iznos za 1.600.933 € u odnosu na 2022. godinu kada su iskazana u iznosu od 1.103.436 €.

	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	**117**	**2.704.369**	**1.103.436**
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	975.186	885.220
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122	1.729.183	218.216

Dugoročna rezervisanja
Shodno računovodstvenim politikama Društva dugoročno rezervisanje priznaje se kada:
- a) Društvo ima obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja,
- b) postoji izvjesnost odliva resursa koji će uslijediti povodom izmirenja obaveze, i
- c) iznos obaveza može pouzdano da se procijeni.

Ukoliko nijesu ispunjeni ovi uslovi rezervisanje se ne priznaje.
Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za troškove u garantnom roku, rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, rezervisanja za zadržane kaucije i depozite, rezervisanja za troškove restrukturiranja preduzeća, rezervisanja za penzije u skladu sa MRS 19 i ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza (pravnih ili stvarnih), nastalih kao rezultat prošlih događaja, za koje je vjerovatno da će izazvati odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi, radi njihovog izmirenja i koji se mogu pouzdano procijeniti (npr. sporovi u toku), kao i rezervisanje za izdate garancije i druga jemstva. Rezervisanja se ispituju na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo ukupna dugoročna rezervisanja u iznosu od 975.186 € i za 89.966 € su veća u odnosu na 31.12.2022. godine kada su iskazana u iznosu od 885.220 €.

	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	**118**	**975.186**	**885.220**
404(dio)	*1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih*	*119*	*776.608*	*656.876*
40 sem 400 i 404	*3. Ostala dugoročna rezervisanja*	*121*	*198.578*	*228.344*

Rezervisanja za naknade i druga beneficije zaposlenih:
U Društvu je pod djelovodnim brojem: 00060-20240303-1 od 06.03.2024. godine zaveden Izvještaj o aktuarskoj procjeni dugoročnih rezervisanja za primanja zaposlenih u Pošti Crne Gore AD Podgorica na 31.12.2023. godine.
Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih u iznosu od 776.608 €, dok su na uporedni period prethodne godine iskazana u iznosu od 656.876 €, odnosno na kraju 2023. godine iskazane su više za 119.732 €.
Iznos sadašnje vrijednosti očekivanog iznosa za otpremnine prilikom odlaska u penziju za zaposlene u Društvu na 31.12.2023. godine iznosi 412.555 €.
Sadašnja vrijednosti očekivanog iznosa za jubilarne nagrade za zaposlene u Društvu na 31.12.2023. godine iznosi 364.053 €.

Utvrđene nepravilnosti:
Društvo određuje da li sadašnja obaveza postoji na datum bilansa, uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze vezane za sudske sporove u toku, uključujući, na primjer mišljenje stručnjaka. U toku revizije

Društvo nije stavilo na uvid mišljenje stručnjaka, na osnovu kojeg može da se utvrdi raspon mogućih ishoda i procijeni obaveza koja je dovoljno pouzdana da se koristi pri priznavanju rezervisanja.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da za priznavanje rezervisanja za sudske sporove koristi mišljenje stručnjaka (advokata ili stručne službe Društva u čijoj nadležnosti su sudski postupci) kako bi procijenjena obaveza bila dovoljno pouzdana.

Ostala dugoročna rezervisanja

Iskazana su na 31.12.2023. godine u iznosu od 198.578 € i rezervisanje je izvršeno po osnovu sudskih sporova. Na 31.12.2022. godine rezervisanje izvršeno po ovom osnovu je iznosilo 228.344 €, odnosno na kraju 2023. godine manje je rezervisano sredstava za sudske sporove u iznosu od 29.766 €.

Dugoročne obaveze

Računovodstvenim politikama Društva je propisano da se obavezama smatraju dugoročne obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze.
Obaveza je svaka obaveza koja predstavlja ugovorenu obavezu: a) predaje gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom društvu, ili b) razmjene finansijskih instrumenata sa drugim preduzećem pod potencijalno nepovoljnim uslovima.
Dugoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju za plaćanje u periodu dužem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.
Prilikom početnog priznavanja Društvo mjeri finansijsku obavezu po njenoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja poštenu vrijednost nadoknade koja je primljena za nju. Transakcioni troškovi se uključuju u početno mjerenje svih finansijskih obaveza.
Nakon početnog priznavanja Društvo mjeri sve finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti, osim obaveze koje se drže radi trgovanja i derivata koji predstavljaju obaveze koje mjeri po poštenoj vrijednosti.

Društvo je na 31.12.2023. godine dugoročne obaveze prikazalo u ukupnom iznosu od 1.729.183 €, i iste su za 1.510.967 € veće u odnosu na dugoročne obaveze koje je Društvo iskazalo na 31.12.2022. godine, kada su iznosile 218.216 €.

41	**II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)**	**122**	**1.729.183**	**218.216**
414, 415	*1. Dugoročni kredit*	*123*	*1.615.915*	
41 bez 414, 415	*2. Ostale dugoročne obaveze*	*124*	*113.268*	*218.216*

Dugoročni krediti su u poslovnim knjigama Društva iskazani u iznosu od 1.615.915 €. Društvo se zadužilo kod NLB Banke 1.868.755,22 € (Ugovor broj: KR2023/3234 od 24.02.2023. godine) za nabavku osnovnih sredstava, rok vraćanja kredita je 72 mjeseca od ispunjavanja uslova za korišćenje kredita, a grace period je 12 mjeseci. Vlada Crne Gore je donijela Zaključke broj: 07-406/23-1475/2 od 06.04.2023. godine kojim je saglasna da se „Pošta Crne Gore“ AD Podgorica zaduži u cilju kupovine centralizovnog integrisanog poslovnoinformacionog sistema.
Ostale dugoročne obaveze su iskazane u ukupnom iznosu od 113.268 €, od čega iznos od 33.877 € po osnovu dugoročnih obaveze za radne sporove i iznos od 79.391 € po osnovu dugoročnih obaveza po osnovu zakupa u skladu sa IFRS 16.

Odložene poreske obaveze

Računovodstvenim politikama Društvo je obuhvatilo i odložene poreze na način što je propisalo: Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode obaveza za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Odloženi porez na dobit se utvrđuje primjenom poreskih stopa koje su na snazi na dan bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.
Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u

naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.
U finansijskim izvještajima obavezno se vrši prebijanje odloženih poreskih sredstava i obaveza.
Društvo je odložene poreske obaveze na 31.12.2023. godine prikazalo u iznosu od 406.708 €.
Međunarodni računovodstveni standard 12 – Porez na dobitak odnosi se na računovodstveni postupak za utvrđivanje poreza na dobit, kao i priznavanje privremenih razlika, odnosno odloženih poreskih obaveza i odloženih poreskih sredstava.
Odloženi porezi se odmjeravaju prema poreskim stopama koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložena poreska obaveza izmiriti.
Odložene poreske obaveze je Društvo iskazalo kao razliku između sadašnje vrijednosti osnovnih sredstava za koje se obračunava amortizacija u računovodstvene svrhe i sadašnje vrijednosti osnovnih sredstava za koje se obračunava amortizacija u poreske svrhe.
Društvo je izvršilo obračun: sadašnje vrijednosti osnovnih sredstava u računovodstvene svrhe u iznosu od 24.385.414,79 €, a sadašnje vrijednosti osnovnih sredstava u poreske svrhe u iznosu od 19.866.437,54 €.
Na dobijenu razliku između ove dvije sadašnje vrijednosti u iznosu od 4.518.977,25 € Društvo je primijenilo stopu od 9% i izračunalo odložene poreske obaveze u iznosu od 406.707,95 €.
Ukupne odložene poreske obaveze Društvo je na kraju 2023. godine priznalo u iznosu od 406.707,95 €, dok je na kraju 2022. godine ukupan iznos priznatih odloženih poreskih obaveza Društvo priznalo u iznosu od 394.336 €. Razlika početnog i krajnjeg stanja odloženih poreskih obaveza je 12.372 €, što je Društvo i iskazalo kao iznos poreskog rashoda perioda na kraju 2023. godine.
Shodno članu 28 Zakona o porezu na dobit pravnih lica propisano je: „Stope poreza na dobit pravnih lica su progresivne. Stope poreza na iznos oporezive dobiti iznose: do 100.000 eura 9%; od 100.000,01 eura do 1.500.000 eura: 9.000 eura + 12% na iznos preko 100.000,01 eura; preko 1.500.000,01 eura : 177.000 eura + 15% na iznos preko 1.500.000,01 eura, pa je shodno propisanim stopama izvršen obračun odloženih poreskih obaveza na kraju 2023. godine u iznosu od 4.189.031,29 €.

Utvrđene nepravilnosti

Društvo je prilikom obračuna odloženih poreskih obaveza koristilo stopu poreza na dobit u iznosu od 9% i izračunalo odložene poreske obaveze u iznosu od 406.707,95€. Međunarodnim računovodstvenim standardom 12, paragrafima 47 i 49 navedeno je da se kod različitih nivoa oporezivog prihoda primjenjuje prosječna stopa, koja kada se obračuna iznosi 13,94%, i čijom primjenom odložene poreske obaveze iznose 629.846,59 €, što je prikazano u sljedećoj tabeli:

	Obračun odloženih poreskih obaveza	
OPIS	**Društva**	**DRI**
Privremena razlika	4.518.977,24	4.518.977,24
Primijenjena poreska stopa	9,00%	13,94%
Odložene poreske obaveze na 31.12.2023. godine	***406.707,95***	***629.945,43***
Odložene poreske obaveze na 31.12.2022. godine	394.336,00	394.336,00
Poreski rashod perioda na 31.12.2023. godine	***12.371,95***	***235.609,43***
Rezultat prije oporezivanja na 31.12.2023. godine	138.977,00	138.977,00
Poreski rashod perioda na 31.12.2023. godine	*12.371,95*	*235.609,43*
Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja	**126.605,05**	**-96.632,43**

Društvo je obračunalo rashod poreskog perioda u iznosu od 12.372 €, kao razliku početnog stanja odloženih poreskih obaveza u iznosu od 394.336 € i krajnjeg stanja odloženih poreskih obaveza u iznosu od 406.707,95 €.
Državna revizorska institucija je izvršila obračun odloženih poreskih obaveza na 31.12.2023. godine, pravilnom primjenom propisane, prosječne stope od 13,94% u iznosu od 629.846,59 €. Kako je početno stanje odloženih poreskih obaveza na 31.12.2022. godine iskazano u iznosu od 394.336 €, obračunat je poreski rashod perioda u iznosu od 235.510,59 €.
Razlika obračunatog poreskog rashoda perioda u iznosu od 235.510,59 €, prema obračunu Državne revizoreske institucije i obračunatog rashoda poreskog perioda prema obračunu Društva u iznosu od 12.372 €, iznosi 223.138,64 €.
Društvo je obračunalo rashod poreskog perioda u iznosu od 12.372 €, a Državna revizorska institucija je obračunala poreski rashod perioda u iznosu od 235.510,59 €, tako da treba izvršiti korekciju u iznosu

od 223.138,64 €. (235.510,59 €-12.372 €). Odnosno, iskazani rezultat prije oporezivanja u iznosu od 138.977 € treba umanjiti za iznos obračunatog poreskog rashoda perioda u iznosu od 235.510,59 €, tako da bi nakon izvršene korekcije trebalo iskazati gubitak od 96.533,59 €.

Preporuka: Društvo treba da vrši obračun odloženih poreskih obaveza primjenom propisanih stopa shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica, i da izvrši ispravku greške u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije

Na dan 31.12.2023. godine, odloženi prihodi iznosili su 188.996 €, odnose se na odloženi prihod po osnovu donacije. Na računu 495 – Odloženi prihodi i primljene donacije iskazuju se primljene donacije i državna davanja u skladu sa MRS 20 i ostalim relevantnim MSFI. Na ovom računu se obuhvataju primljena državna davanja u slučaju kada se od države dobiju uz uslov koji tek treba da se ispuni. Državna davanja se ne priznaju odmah kao prihod, već postepeno u mjeri u kojoj Društvo ispunjava postavljene uslove.
Dugoročno odloženi prihodi i primljene donacije iskazani su u Bilansu stanja Društva na 31.12.2023. godine u iznosu od 188.996 €.
Društvo je sa DOO „Fond za zaštitu životne sredine“ zaključilo Ugovor o namjenskom korišćenju sredstava broj: 04-354/23-360/5-2 od 18.10.2023. godine za dodjeljivanje bespovratnih novčanih sredstava, koja su strogo namjenska za nabavku novog vozila u iznosu od 36.000 €.
Društvo je koristeći sredstva QSF Svjetskog poštanskog saveza izvršilo nabavku pet električnih vozila vrijednosti 185.204,96 € (sa PDV-om).

Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze

Kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo u iznosu od 5.180.657 €, što je za 1.382.500 € više od iskazanih kratkoročnih rezervisanja i obaveza na 31.12.2022. godine kada su iznosile 3.798.157 €.

Kratkoročne obaveze
Računovodstvenim politikama je definisano da se Kratkoročnim obavezama smatraju obaveze koje dospijevaju u roku od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i da se dio dugoročnih obaveza koji dospijeva za plaćanje u periodu kraćem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja iskazuju kao kratkoročne obaveze. Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo kratkoročne obaveze u iznosu od 5.180.657 €, a na 31.12.2022. godine kratkoročne obaveze su iskazana u iznosu od 3.798.157 €.

	II. KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	**129**	**5.180.657**	**3.798.157**
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	*1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije*	*130*	*88.412*	*118.518*
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	*2. Obaveze po osnovu kredita od kreditne institucije*	*131*	*274.277*	
430	*3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije*	*132*	*1.302.424*	*1.200.702*
433, 434, 440-449	*4. Obaveze prema dobavljačima*	*133*	*1.511.937*	*1.326.749*
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	*137*	*2.003.607*	*1.152.188*
45 i 46	*8.2. Ostale kratkoročne obaveze*	*139*	*2.000.634*	*1.137.414*
47, 48 osim 481	*8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatnu vrijednost i ostalih javnih prihoda*	*140*	*2.973*	*14.774*

Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije
Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo obavezu u iznosu od 88.412 € i za 30.106 € su manje iskazane u odnosu na prethodni uporedni period na 31.12.2022. godine, kada su iznosile 118.518,29 € i odnosili su se na obavezu Društva prema 28 zakupodavaca. Radi se o kratkoročnim obavezama po osnovu zakupa shodno primjeni IFRS 16.

Obaveze po osnovu kredita od kreditne institucije

Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo ove obavezu u iznosu od 274.277 € i odnose se na obaveze koje dospijevaju do jedne godine po osnovu kamate i glavnice za kreditno zaduženje kod NLB banke. Iznos glavnice koji dospijeva u 2024. godini je 199.681 € dok je iznos kamate 74.596 €.

	Anuitet	Kamata	Rata
januar	6.558,37	6.558,37	
februar	6.558,37	6.558,37	
mart	6.135,25	6.135,25	
april	6.558,37	6.558,37	
maj	31.075,28	6.346,81	24.728,47
jun	31.075,28	6.460,71	24.614,57
jul	31.075,28	6.158,23	24.917,05
avgust	31.075,28	6.265,10	24.810,18
septembar	31.075,28	6.167,11	24.908,17
oktobar	31.075,28	5.872,98	25.202,30
novembar	31.075,28	5.969,21	25.106,07
decembar	31.075,28	5.680,70	25.394,58

Primljeni avansi, depoziti i kaucije

Primljeni avansi, depoziti i kaucije na kraju 2023. godine su iskazani u iznosu od 1.302.424 € i za 101.722 € su više iskazane od primljenih avansa, depozita i kaucija na 31.12.2022. godine kada su iznosili 1.200.702 €.

Društvo je zaključilo Ugovoru o zajedničkoj izgradnji stambeno-poslovnog objekta broj: 00020-4948 od 11.07.2008. godine sa AD „Zavod za izgradnju Bara“ Bar, i Aneksu Ugovora broj: 00021-73174 od 29.06.2011. godine (po kome je i nastala obaveza za primljene avanse, uplatom Zavoda za izgradnju Bara AD Bar iznosa od: 300.000 € dana 05.09.2011. godine; 200.000 € dana 22.09.2011. godine; 400.000 € dana 08.03.2012. godine i 100.000 € dana 11.05.2012. godine.

Iznos od 302.424 € se odnosi na obavezu prema kupcima u zemlji i inostranstvu po osnovu uplata za fahove, sertifikate i ostale usluge koje nudi Društvo.

Obaveze iz poslovanja

Društvo je obaveze iz poslovanja na 31.12.2023. godine iskazalo u ukupnom iznosu od 1.511.937 €, dok su ove obaveze na kraju poslovne 2022. godine iznosile 1.326.749 €.

DOBAVLJAČI	2023	2022
Dobavljači u zemlji	1.258.617	974.425
Dobavljači u inostranstvu	248.018	280.958
Dobavljači za nefakturisanu robu	0	24.076
Obaveze za prodatu komisionu robu	5.302	47.290
Ukupno:	***1.511.937***	***1.326.749***

Dobavljači u zemlji

Društvo je na 31.12.2023. iskazalo ukupnu obavezu prema dobavljačima u zemlji u iznosu od 1.258.617 €, što je za 294.192 € više nego na kraju 2022. godine, kada je Društvo po ovom osnovu iskazalo 974.425 €. Najznačajniji dobavljači Društva u zemlji u toku 2023. godine bili su:

DOBAVLJAČI U ZEMLJI	IZNOS
Crnogorska komercijalna banka AD Podgorica	371.142
Osmanagić co DOO Nikšić	141.537
Crnogorski telekom AD Podgorica	114.664
Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić	95.871
Sava osiguranje AD Podgorica	56.720
Grawe neživotno osiguranje Podgorica	45.876
Glavni grad Podgorica	45.521
Sistem security DOO Podgorica	32.154
Jugopetrol AD Podgorica	27.208
Montenegro bonus Cetinje	17.109
Ostali dobavljači	310.814
UKUPNO:	**1.258.617**

Iskazane obaveze su između ostalog za nabavku lož ulja i goriva, obaveze za porez na nepokretnost, za električnu energiju, osiguranje, za mobilnu telefoniju i internet, za nabavku vozila kao i za provizije banci.

Najznačajniji dobavljači Društva u inostranstvu u toku 2023. godine bili su:

DOBAVLJAČI U INOSTRANSTVU	IZNOS
PTT Saobraćaj Srbija - Beograd	89.756
Pošta Amerike	49.079
Pošta Francuske	17.953
OSA računarski inžinjering DOO Beograd	15.083
AIR Serbia	10.678
Pošta Bosne i Hercegovine	8.653
Pošta Slovenije	7.517
Pošta Makedonije	6.286
Dakel DOO Beograd	5.940
Pošta Republike Srpske - Banja Luka	5.860
Ostali dobavljači u inostranstvu	31.214
UKUPNO:	**248.018**

Radi se o obavezama za pošiljke iz međunarodnog obračuna za 2023. godinu.

U toku revizije je utvrđeno je da Društvo posjeduje Interno pravilo/proceduru za kontrolu izmirenja obaveza prema dobavljačima u cilju kontrole redovnog izmirenja obaveza prema dobavljačima.
Društvo posjeduje i Interno pravilo/proceduru za likvidaturu faktura u cilju kontrole i provjere ispravnosti fakture i prateće dokumenatcije.

Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze
Društvo je ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze na 31.12.2023. godine iskazalo u iznosu od 2.003.067 €, što je za 851.419 € više u odnosu na 31.12.2022. godine kada su bile iskazane u iznosu od 1.152.188 €.
Odnose se na Ostale kratkoročne obaveze koje su iskazane u iznosu od 2.000.634 € i na obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda koji su iskazani u iznosu od 2.973 €.

Ostale kratkoročne obaveze
Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 2.000.634 €, što je za 863.220 € manje od ostalih kratkoročnih obaveza koje su evidentirane u Društvu na kraju 2022. godine i koje su iznosile 1.137.414 €.

OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE	2023	2022
Obaveze za porez na dohodak fizičkih lica	7.050	0
Obaveze za doprinos solidarnom stambenom fondu	130.047	130.047
Obaveze za proviziju - Crnogorska komercijalna banka	0	102.361
Obaveze za suvencioniranu kamatu - Crnogorska komercijalna banka	906	2.364
Obaveze za pogrešne uplate	*22.637*	*9.965*
Kratkoročne obaveze za radni spor	1.540	1.540
Obaveze za uputnički promet	1.836.314	891.137
Ostale obaveze	2.140	0
UKUPNO:	**2.000.634**	**1.137.414**

Obaveze za porez na dohodak fizičkih lica:
Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo obaveze za porez na dohodak fizičkih lica u iznosu od 7.050€.
Obaveze za doprinos solidarnom stambenom fondu
Društvo je iskazalo i obavezu po osnovu doprinosa solidarnom stambenom fondu u iznosu od 130.046,78 € i radi se o obavezi koja se prenosi iz prethodnog perioda, počev od 2013. godine.
„Pošta Crne Gore“ DOO Podgorica donijela je Odluku o izdvajanju sredstava u Fond za solidarnu stambenu izgradnju Saveza sindikata, Unije poslodavaca i Vlade Crne Gore, broj: 00010-5294/8 od 28.07.2008. godine.
Opštim kolektivnim ugovorom („Sl. list RCG“, broj: 001/2024 od 15.01.2004. godine) u članu 68 navodi se da su potpisnici Kolektivnog ugovora saglasni da za rješavanje stambenih pitanja zaposlenih, poslodavac na račun posebnog fonda uplaćuje 0,7% iz bruto zarade zaposlenog.
Prema evidenciji Društva od 01.01.2005. do 07.09.2010. godine, Društvo je uplatilo Fondu za solidarnu stambenu izgradnju 245.665,98 €, a iskoristilo sredstva u iznosu od 183.339,21 €, odnosno preostala članarina Društva iznosi 62.326,77 €.
Obaveze po osnovu pogrešnih uplata: Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo obaveze po osnovu pogrešnih uplata u iznosu od 22.637 €.
Kratkoročne obaveze za radni spor: Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo kratkoročne obaveze za radni spor u iznosu od 1.547 €.

Obaveze za uputnički promet:
Društvo je u toku godine ostvarilo dugovni promet u iznosu od 169.354.485,64 €, a potražni promet u iznosu od 171.190.799,87 € pa je na kraju 2023. godine iskazalo obaveze za uputnički promet u iznosu od 1.836.314 €.
U toku revizije je izvršen uvid u Interno pravilo/proceduru Praćenje i obavljanje uputničkog saobraćaja unutar Crne Gore i sa poštama regiona, donešenog u cilju kvalitetnog praćenja i kontrole obavljanja uputničkog prometa u zemlji i regionu, koji su definisani odgovornosti i ovlašćenja, kao i aktivnosti dnevni prijem kompletne dokumentacije uplata/isplata iz svih poslovnih jedinica Pošte Crne Gore; Dnevno razvrstavanje i zaduživanje dokumentacije (obrasci prijave-uplate/isplate) prispjele iz svih poslovnih jedinica Pošte Crne Gore; Dnevna kontrola ovjerene dokumentacije uz vođenje evidencije po svim vrstama uplata/isplata iz svih poslovnih jedinica Pošte Crne Gore; Tabelarni unos podataka o uplatama/isplatama; Kontrola i uparivanje podataka sa sistema, i da li su podaci sa sistema u skladu sa dokumentacijom i izvodom; Prenos sredstava na osnovu usaglašenih izvještaja; Reklamacija i rješavanje reklamacije po zahtjevu pošte/pošiljaoca/platne institucije; Međusobna razmjena dokumenata Ugovornih strana elektronskim putem za potrebe obračuna i poravnanja; Kreiranje, potpisivanje i ovjeravanje dnevnog/mjesečnog obračuna i zahtjeva za potraživanje pripadajuće provizije od platnih institucija; Uredno arhiviranje obrađene dokumentacije i čuvanje u skladu sa rokovima predviđenim Zakonom.
Ostale obaveze: Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo ostale obaveze u iznosu od 2.140 €.

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostale javne prihode
Društvo je na 31.12.2023. godine u svojim poslovnim knjigama iskazalo obavezu po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostale javne prihode u iznosu od 2.973 €, a po istom osnovu je na kraju poslovne 2022. godine iskazana obaveza u iznosu od 14.774.

Obaveze po osnovu Poreza na dodatu vrijednost:
Izvršen je i uvid u Individualni analitički račun poreskog obveznika na 31.12.2023. godine.
Izvršen je uvidu u knjigu ulaznih i izlaznih faktura kao i u ostvarene prihode u cilju utvrđivanja ispravnosti obračuna. Društvo je iskazalo u poslovnim knjigama na 31.12.2023. godine, potraživanje za više uplaćen porez na dodatu vrijednost u iznosu od 34.765,20 €.

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine:
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine iskazane su na kraju 2023. godine u iznosu od 2.973 € i odnose se na obaveze za ostala primanja na teret zaposlenog - PIO u iznosu od 185,22 €; na obaveze za ostala primanja na teret zaposlenog - porez u iznosu od 2.424,55 € na obaveze za ostala primanja na teret zaposlenog - prirez u iznosu od 363,56 €.

Obaveze po osnovu porez na dobitak
Društvo je na kraju 2023. godine iskazalo u prijavi poreza na dobit gubitak u iznosu od 647.675 €.

Dobit poslovne godine	*138.977*
Troškovi amortizacije iskazani u BU	*890.148*
Troškovi amortizacije koji se priznaju u poreske svrhe	*1.744.410*
Troškovi koji nisu nastali u svrhu obavljanja poslovne aktivnosti	*29.586*
Otpisana sumnjiva potraživanja	*42.546*
Obračunati troškovi primjenom transfernih cijena	*1.076.385*
Obračunati troškovi primjenom tržišnih cijena	*1.076.385*
Obračunati prihodi primjenom transfernih cijena	*6.648.010*
Obračunati rashodi primjenom transfernih cijena	*6.648.010*
Prihod od naplaćenih sumnjivih potraživanja ostvaren u poreskom periodu	*4.522*
Gubitak	**-647.675**

Društvo na 31.12.2023. godine nije iskazalo obaveze po osnovu poreza na dobit jer je u Prijavi iskazan gubitak u poslovnoj 2023. godini.

Pasivna vremenska razgraničenja
Pasivna vremenska razgraničenja na 31.12.2023. godine iskazana su u iznosu od 68.789 €, što je za 387.324 € manje od pasivnih vremenskih ragraničenja iskazanih na 31.12.2022. godine, kada su iznosila 456.113 €.
Iskazana pasivna vremenska razgraničenja u poslovnim knjigama Društva nastala su po osnovu računa koji se odnose na prethodnu poslovnu godine, evidentirani na početku naredne poslovne godine.

Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)

Društvo je u 2023. godine ostvarilo ukupne prihode u uznosu 21.102.599,48 € i ukupne rashode od 20.963.622,38 €. Iskaz o ukupnom rezultatu za 2023. godinu prikazan je u sljedećoj tabeli:

Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
2	3	4	5	6
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201	4	**19.830.083**	**16.272.644**
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene	202			
3. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204	5	**1.271.663**	**1.647.928**
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		1.025.620	1.018.491
b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		246.043	629.437
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog uskladivanja imovine	207			
5. Troškovi poslovanja (209+210+210a)	208		**7.046.564**	**6.039.256**
a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209	6.a	1.100.994	1.183.850
b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni	210	6.b	5.055.422	4.054.986
c) Amortizacija	210 a	6.c	890.148	800.420
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	211		**13.095.440**	**11.082.388**
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i licni rashodi	212	7.a	10.588.520	8.812.826
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213	7.b	2.506.920	2.269.562
1/ Troškovi poreza	214		244.371	165.621
2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		1.994.361	1.871.092
3/ Troškovi doprinosa	216		268.188	232.849
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog uskladivanja imovine (osim	217		**27.799**	**33.555**
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog uskladivanja stalne	218			
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog uskladivanja obrtne	219	8	27.799	33.555
8. Ostali rashodi iz poslovanja	220	9	**149.132**	**75.656**
I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-	221		782.811	689.717
9. Prihodi po osnovu ucesca u kapitalu (223 do 225)	222			
a) Prihodi po osnovu ucesca u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
b) Prihodi po osnovu ucesca u kapitalu ostalih povezanih	224			
c) Prihodi po osnovu ucesca u kapitalu nepovezanih pravnih	225			
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate,	226		**853**	**25.742**
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od	227			
b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih	228			
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od	229	10	853	25.742
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih	230			510
a) Finansijski prihodi po osnovu tekucih potraživanja od	231			
b) Finansijski prihodi po osnovu tekucih potraživanja od ostalih	232			
c) Finansijski prihodi po osnovu tekucih potraživanja od	233			510
12. Vrijednosno uskladivanje kratkorocnih finansijskih	234		-579.853	-659.659
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog uskladivanja kratkorocnih	235			
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog uskladivanja kratkorocnih	236	11	**579.853**	**659.659**
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata	237		**64.834**	**21.610**
a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata	238			
b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata	239			
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata	240	12	64.834	21.610
II. Finansijski rezultat (222+226+230+234–237)	241		-643.834	-655.017
III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja	242		138.977	34.700
IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		138.977	34.700
14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		12.372	-12.988
1. Tekuci porez na dobit	246			
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		12.372	-12.988
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		126.605	47.688
VI. Bruto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa	249			
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina,	250			
2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu	251			
3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu	252			
4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova	253			
5. Promjene ucesca u ostalom sveobuhvatnom rezultatu	254			
6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu	255			
7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga	256			
8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
VII. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda u vezi sa	258			
VIII. Neto rezultat drugih stavki rezultata povezanih sa	259			
IX. Neto sveobuhvatni rezultat (248+259)	260		126.605	47.688
X. Zarada po akciji	261			
1. Osnovna zarada po akciji	262	13		
2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
XI. Neto rezultat koji pripada vlasnicima maticnog pravnog lica	264			
XII. Neto rezultat koji pripada ucescima koji ne obezbjeduju	265			

Prema iskazu o ukupnom rezultaru, rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja iznosi 138.977 €, dok je dobitak nakon oporezivanja iskazan u iznosu od 126.605 €.

Prihodi

Zakonom o poštanskim uslugama se uređuju se uslovi i način obavljanja univerzalne i drugih poštanskih usluga, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje poštanskih usluga.
Korisnik poštanskih usluga plaća poštansku uslugu (poštarinu) prema cjenovniku poštanskih usluga.
Cijene komercijalnih poštanskih usluga određuje poštanski operator, koje moraju biti iste za sve korisnike koji koriste usluge pod istim ili sličnim uslovima.
Cijene komercijalnih poštanskih usluga se dostavljaju Agenciji, najkasnije tri dana prije početka njihove primjene. Cijene univerzalne poštanske usluge utvrđuje poštanski operator po kriterijumima koje utvrdi Agencija. Na cijene univerzalne poštanske usluge saglasnost daje Agencija, najkasnije u roku od 45 dana od dana dostavljanja. Agencija može u cjelosti ili djelimično da izmijeni cjenovnik univerzalne poštanske usluge, prije ili nakon njegovog objavljivanja, ako cijene nijesu utvrđene u skladu sa Zakonom.

Pošta Crne Gore je ovlašćeni agent Crnogorske Komercijalne Banke i upisana je u odgovarajući registar agenata pružalaca platnih usluga za poslove prijema gotovinskih uplata i poslove gotovinskih isplata.
Svakoj pošti je određen maksimalni iznos glavne i pomoćnih blagajni, rješenjem koje donosi direktor Regionalnih centara. Evidencija gotovinskih prihoda se vrši preko“ Šalterske aplikacije“, gdje je korisniku omogućeno da pregleda stanje blagajne (zaduženje, uplata, isplata, razduženje, manjak, višak, gotovina, kartica, fakture, provizija, stanje).
Poslovi koji se obavljaju u poslovnicama Pošte Crne Gore:

- Blagajna Pošta prima gotovinska plaćanja od klijenata; Pošta vrši gotovinske isplate sa namjenskih računa; Pošta vrši isplate gotovinskih naloga po platnim karticama.
- Web uplate: Web računi; Web telegrami; Web shop.
- Razmjena gotovine: Dotacija – Pošta preuzima gotovinu od banke; Suvišak – Pošta vraća višak gotovine banci u skladu sa definisanim limitima blagajne.
- Dostavljanje podataka banci na realizaciju plaćanja: Pošta za svaku od svojih poslovnih jedinica dostavlja banci sumarni dnevnik blagajne u elektronskoj formi, kao i prateći dokument sa analitičkim prikazom tih platnih transakcija; Poslovi platnog prometa se obavljaju u skladu sa režimom radnog vremena Pošte, dok se realizacija primljenih naloga vrši u skladu sa terminskim planom banke.

Radni dan poslovnice zatvara se transakcijom „Kraj dana“ u kojoj se vrši kontrola svake blagajne, zatim ukoliko je sve u redu formiraju se prijave po poslovima i prenose transakcije na centralni server poštanskog informacionog sistema. Provizija pošte odvojena je Prijavom prihoda pošte i uplaćuje se na glavni poslovni račun 510-109-04. Računovodstvo po pozivu na broj prepoznaje iz koje poslovnice dolazi prijava prihoda i na koji radni dan se odnosi.

Produkcija pošte kontroliše da li su stigli podaci iz svih JPM (jedinica poštanske mreže) i da li je svaka JPM zaključila dan.

Ujutro se formiraju P/G i S fajlovi koji sadrže podatke za JPM koje su uključene u obradu i dostavljaju se banci na realizaciju.

Takođe, formira se excell fajl iz šalterske aplikacije i šalje se računovodstvu, na osnovu kojeg se vrši knjiženje gotovinskih prihoda.

Po dogovoru sa CKB-om trenutno se rade tri dnevne obrade.

Žiro računi koji su u upotrebi za šaltersko poslovanje su u vlasništvu CKB. Preko podračuna svake blagajne se realizuju transakcije koje se dešavaju u odgovarajućoj JPM–pošti.

Pošta obračunava provizije na novčane transakcije prema važećem cjenovniku komercijalnih usluga.

Prihodi se u skladu sa MRS 18 definišu kao uvećanje ekonomskih koristi u toku obračunskog perioda po osnovu redovnih aktivnosti Društva, koje nastaju u vidu priliva ili uvećanja imovine, odnosno

smanjenja obaveza, a kao rezultat imaju uvećanje kapitala. U skladu sa osnovnim načelom ovog standarda prihodi se mogu priznati ukoliko je vjerovatno:

- da će na osnovu određenog poslovnog događaja, Društvo ostvarati ekonomske koristi i
- da se te ekonomske koristi mogu pouzdano izmjeriti.

U djelokrug standarda spadaju prihodi nastali po osnovu: prodaje roba i usluga i davanje imovine Društva drugim licima, na osnovu kojeg se ostvaruje prihod od kamata, tantijema i dividendi.

Prema podacima iz Iskaza o ukupnom rezultatu za 2023. godinu i Zaključnog lista, Društvo je u 2023. godini ostvarilo prihode u iznosu od 21.102.599 € i bilježi povećanje od 17,6 % u odnosu na 2022 godinu, kada je prihod iznosio 17.946.824 € a 17,8% u odnosu na plan. Naznačeni iznos prihoda, prema grupi računa se odnosi na sljedeće:

Grupa	Opis	Iznos	% učešće u ukupnim prihod.
60	Prihodi od prodaje robe	477,199.08	2.26%
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usl	19,352,883.61	91.71%
64	Prihodi od premija,subvencija, dot	400,000.00	1.90%
65	Drugi poslovni prihodi	625,620.23	2.96%
66	Finansijski prihodi	853.60	0.00%
67	Ostali prihodi	78,899.59	0.37%
69	prihodi iz preth. godina	167,143.37	0.79%
Ukupno:		21,102,599.48	100.00%

Prihodi od prodaje roba (grupa 60) se prema strukturi odnose na sljedeće:

konto	naziv	iznos
602010	Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu - marke i filatelija	216,305.92
602020	Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu - vrednosnice	981.36
602030	Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu - vaučeri i dopune	18,940.20
602040	Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu - luksuzni telegrami	6,237.62
602090	Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu - ostala roba	1,491.74
602900	Prihodi od prodaje komisione robe - provizija	228,183.63
602	**Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu ukupno**	**472,140.47**
603010	Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu - marke i filatelija	5,058.61
603	**Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu ukupno**	**5,058.61**
60	**PRIHODI OD PRODAJE ROBE UKUPNO**	**477,199.08**

Prihodi od prodaje robe na domaćem i inostranom tržištu (grupa 60) su iskazani u iznosu od 477.199,08 € a odnose se na prihode od prodaje markica i filatelija, vrednosnica, vaučera i dopuna, luksuznih telegrama i ostale robe, kao i prihoda od prodaje na inostranom tržištu (marki i filatelija).

602010-prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu- marke i filatelija– Društvo je evidentiralo iznos od 216.305,92€, koji se odnosi na prihode od prodaje prigodnih i filatelistickih poštanskih maraka fizičkim i pravnim licima u zemlji, od čega je 19.691,02€ fakturisani prihod, a 196.614,9€ gotovinski prihod.
602020 prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu-vrednosnice se odnosi na prodaju poštanskih vrednosnica (koverti). Gotovinski prihodi od prodaje vrednosnica iznose 911,36 €, a fakturisani 70,00€.
602030-prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu- vaučeri i dopune-Društvo je evidentiralo iznos od 18.940,20 €, koji se odnosi na prihode od prodaje vaučera Telekoma i Telenora u prodajnim jedinicama Pošte Crne Gore. Društvo kupuje vaučere – dopune od mobilnih operatera uz odobreni rabat i vrši prodaju istih u svojim poslovnicama, pri čemu ostvaruje prihod. Ukupan iznos prihoda je gotovinski.
602040- prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu-luksuzni telegrami se odnosi na prodaju luksuznih obrazaca za telegrame sa poklonom. Ukupan iznos prihoda je gotovinski.
602090-prihodi od prodaje komisione robe -provizija- Društvo je evidentiralo iznos od 228.183,63€, koji se odnosi na prihode od prodaje komisione robe po osnovu ugovora o komisionoj prodaji sa

komitentima[15] . Pošta sačinjava i dostavlja komitentu izvještaj o prodatoj robi za prethodni mjesec, na osnovu kojeg komitent ispostavlja fakturu Pošti, dok Pošta dostavlja fakturu komitentu na iznos pripadajuće provizije, prihod se odnosi na proviziju od prodaje komisione robe. Ukupan prihod se ostvaruje prodajom na šalteru (na kraju mjeseca se na osnovu mjesečnih obračuna ispostavlja faktura komisionim partnerima), dok se iznos od 1491,74 € odnosi na prihode od prodaje ostale robe (albumi, lupe, pincete) koji je gotovinski.
603010-prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu- marke i filatelija- Društvo je evidentiralo iznos od 5.058,61€, koji se odnosi na prihode od prodaje poštanskih markica i filatelija na inostranom tržištu po osnovu ugovora između Društva i Gibraltar Philatelic Burea[16] Limited za internet prodaju markica i filatelističkih proizvoda (putem online platforme WOPA). Ukupan iznos prihoda je fakturisani.

Prihodi od prodaje usluga (grupa 61) odnose se na sljedeće::

Konto	Naziv	Iznos
612000	Prihodi od prodaje univerzalnih poštanskih usluga na domaćem tržištu	5,664,551.40
612100	Prihodi od prodaje komercijalnih poštanskih usluga na domaćem tržištu	1,270,249.01
612300	Prihodi od prodaje komercijalnih usluga - novčano poslovanje na domaćem tržištu	7,038,731.63
612900	Prihodi od prodaje ostalih komercijalnih usluga	1,770,976.73
612	**Prihodi od prodaje usluga na domaćem tržištu ukupno**	**15,744,508.77**
613000	Prihodi od prodaje univerzalnih poštanskih usluga na inostranom tržištu	707,654.74
613100	Prihodi od prodaje komercijalnih poštanskih usluga na inostranom tržištu	105,090.80
613300	Prihodi od prodaje komercijalnih usluga - novčano poslovanje na inostranom tržištu	1,623,374.33
613800	Prihodi po osnovu međunarodnog obračuna	1,171,648.85
613900	Prihodi od prodaje ostalih komercijalnih usluga na inostranom tržištu	606.12
613	**Prihodi od prodaje usluga na inostranom tržištu ukupno**	**3,608,374.84**
61	**PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA UKUPNO**	**19,352,883.61**

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga (grupa 61) je najznačajniji prihod Društva i ostvaren je u iznosu od 19.352.883,61€ sa učešćem u ukupnom prihodu od 91,71%.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga odnose se na prihode od prodaje univerzalnih poštanskih usluga, komercijalnih poštanskih usluga, te prihodi po osnovu prodaje univerzalnih i komercijalnih usluga na inostranom tržištu. Poštanske usluge mogu biti univerzalne i komercijalne.
Univerzalna poštanska usluga je poštanska usluga propisanog kvaliteta i standarda, koja se obavlja u kontinuitetu, bez diskriminacije, pod jednakim uslovima i po pristupačnoj cijeni za sve korisnike u unutrašnjem i međunarodnom poštanskom saobraćaju.
Poštanske usluge se po pravilu obavljaju na osnovu ugovora o pristupu, ili posebnog ugovora.
Komercijalna poštanska usluga obuhvata sve ostale poštanske usluge, kao i usluge dodatne vrijednosti koje se obavljaju na tržištu poštanskih usluga, a ne pripadaju univerzalnoj poštanskoj usluzi.
U komercijalnu poštansku uslugu spadaju i novčane poštanske usluge, koje nijesu univerzalna poštanska usluga, usluge elektronskih saopštenja, hibridne pošte i druge usluge.
Metodologijom za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge[17], Pošta Crne Gore propisuje postupak za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge, na koju Agencija daje saglasnost.
Cijene poštanskih usluga naplaćuju se prema cjenovniku poštanskih usluga koje donosi Odbor direktora Društva.[18] Davalac poštanskih usluga dužan je da cjenovnik poštanskih usluga dostavi Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost najmanje osam dana prije početka njegove primjene. Cijene univerzalne poštanske usluge utvrđuje poštanski operator po kriterijumima koje utvrdi Agencija.
612000-Prihod od prodaje univerzalnih poštanskih usluga na domaćem tržištu se odnosi na prihode od pisama do 2kg, paketa do 10 kg i sudskih pisama u unutrašnjem poštanskom saobraćaju u ukupnom

[15] Ugovor o komisionoj prodaji br.00020-20230306-1 od 06.03.2020.god sa štamparijom Grafo Bale D.o.o.
[16] Br.00020-3395 od 20.03.2018.godine
[17] Br.00020-20230/23-2/7 od 22.03.2023.godine
[18] Odluka o utvrđivanju cijene komercijalnih poštanskih usluga i cijena ostalih usluga br. 00010-20230728-1/8 od 28.07.2023.god , usvojena na Odboru direktora.

iznosu od 5.664.551,40 €. Fakturisani prihod iznosi 5.391.464,14€ po osnovu ugovora sa Elektroprivredom Crne Gore[19], Crnogorskim telekomom, M-telom, One Crna Gora, Vodovodom i kanalizacijom, Ministarstvom unutrašnjih poslova CG itd. a gotovinski 273.087,26 €, po osnovu pazara.
612100- Prihod od prodaje komercijalnih poštanskih usluga na domaćem tržištu u ukupnom iznosu od 1.270.249,01€ se odnosi na prihode od tiskovina, ekspres pošiljaka, neadresiranih pošiljaka, direktne pošte, paketa od 10-30kg, telegrama, faxova od čega fakturisani prihod iznosi 945.710,66 € po osnovu ugovora sa Crnogorskim telekomom, Sport Vision D.o.o, M-telom[20], JU Ispitni centar Podgorica, Djak sport D.o.o. Podgorica, političkih stranaka itd. a gotovinski 324.538,35€ po osnovu pazara. Društvo posjeduje proceduru za obračun DHL pošiljki u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju.
612300- Prihodi od prodaje komercijalnih usluga-novčano poslovanje na domaćem tržištu u ukupnom iznosu od 7.038.731,63 € se odnose na provizuju koju Društvo ostvaruje usljed obavljanja platnog prometa kao agent CKB banke (provizija od naplate računa - gotovinski prihod 4.473.305,54). Osim prethodno pomenutog u okviru ovog konta se knjiži i prihod od provizije za isplatu penzija. Na osnovu mjesečnog obračuna Fond PIO[21] vrši uplatu na račun Društva. Takođe po osnovu ugovora sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja CG[22] Društvo vrši isplatu korisnicima prava na materijalna davanja i usluga iz oblasti socijalne i dječje zaštite i materijalnih davanja iz oblasti boračke i invalidske zaštite. Fakturisani prihod iznosi 2.565.426,09€. Društvo posjeduje procedure –kontrola obavljanja usluga-novčano poslovanje[23].
612900-Prihod od prodaje ostalih komercijalnih usluga ukupnom iznosu od 1.770.963,73 € može biti fakturisani i gotovinski. Fakturisani prihod iznosi 959.925,52€ i odnosi se na usluge izrade digitalnih sertifikata, usluge hibridne štampe, podnošenje zahtjeva za carinski izvozni ili uvozni postupak, dostavljanje poreskih rješenja[24]. Gotovinski prihod iznosi 811.038,21 € i odnosi se na dostavu pošiljaka nakon podnošenja na carinski pregled, fotokopiranje i sl.
613000-Prihodi od prodaje univerzalnih poštanskih usluga na inostranom tržištu se odnosi na prihode od pisama do 2kg, paketa do 10 kg i sudskih pisama u međunarodnom poštanskom saobraćaju u ukupnom iznosu od 707.654,74 €[25], od čega gotovinski prihod iznosi 339.657,5 € a fakturisani 367.997,24 €.
613100-Prihod od prodaje komercijalnih usluga na inostranom tržištu se odnosi na prihode od tiskovina, ekspres pošiljki, dhl, paketa od 10-30kg, telegrama u međunarodnom poštanskom saobraćaju u ukupnom iznosu od 105.090,80€, od čega fakturisani prihod iznosi 10.662,85€, dok gotovinski iznosi 94.427,95€. Društvo posjeduje proceduru za obračun DHL pošiljki u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju.[26]
613300-Prihod od ostalih komercijalnih usluga na inostranom tržištu u ukupnom iznosu od 1.623.374,33 € se odnosi na proviziju od slanja međunarodnih poštanskih uputnica (WU/RIA/MONEYGRAM.) Prihod od uplata uputnica se ostvaruje kao gotovinski na šalteru, dok se prihod od isplata uputnica preko obračuna sravnjava na kraju mjeseca i na osnovu kompletnog mjesečnog obračuna i za uplate i za isplate ispostavljaju se fakture. Fakturisani prihod iznosi 757.440,54 €, a gotovinski 865.933,79 €. Društvo posjeduje proceduru za praćenje i pružanje usluga WU/RIA/MONEYGRAM transakcija.[27]
613800 - Prihod po osnovu medjunarodnog obračuna u ukupnom iznosu od 1.171.648,85 € se odnosi na razmjenu pisama i paketa sa međunarodnim poštama (na osnovu sporazuma sa svakom poštom pojedinačno). Na kraju svakog mjeseca se na osnovu izvještaja o poslatim i prispjelim pismima i paketima knjiži prebijeno stanje za jedan mjesec.
613900 -Prihod od prodaje ostalih komercijalnih usluga na inostranom tržištu u ukupnom iznosu od 606,12 € se odnosi na usluge izrade digitalnih certifikata u inostranstvu. Ukupan iznos prihoda je fakturisani.

[19] Ugovor br.00020-22829 od 19.12.2022.god
[20] Br.00020-8823 od 27.11.2012.god.-naplata i predaja telegrama putem telefona
[21] Br.ugovora 01-2101 od 28.07.2021.god-Fond Pio
[22] Br.00020-17311 od 20.09.2022.god.
[23] Br.0001-00093/22 od 23.03.2022.god
[24] Ugovor br.00020-20230427-3 od 27.04.2023-Uprava lokalnih javnih prihoda
[25] Ug. 00020-20230407-12 od 28.03.2023.god između Opština Bar i Pošta AD CG –dostava rješenja za porez i turističku taksu u CG i van CG
[26] Br.005-00091/22 od 20.03.2022.god.
[27] Br.003-00093/22 od 23.03.2023.god.

640200- Prihod od dotacija Agencije za telekomunikacije su iskazani u okviru grupe 64, na podračunu 640200, u iznosu od 400.000,00 €, a odnosi se na dotaciju po osnovu neopravdanog opterećenja za obavljanje univerzalne poštanske usluge. Ukupan prihod se knjiži na osnovu finansijskog plana, pa se isti koriguje u mometu dobijanja rješenja od Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za prethodnu godinu.

Drugi poslovni prihodi (grupa 65), se odnose na sljedeće prihode:

Konto	Naziv	Iznos
650500	Prihodi od zakupa	229,673.26
650510	Prihodi od zakupa - fakturisani zajednički troškovi	15,249.22
650520	Prihodi od zakupa - fakturisana struja	4,380.31
650	**Prihodi od zakupnina ukupno**	**249,302.79**
659010	Ostali poslovni prihodi	30,214.98
659080	Prihod od refundacije bolovanja	329,954.19
659082	Prihod od refundacije - Zavod za zaposljavanje Crne Gore	10,424.67
659083	Prihod od refundacije bolovanja - agencija	5,723.60
659	**Ostali poslovni prihodi ukupno**	**376,317.44**
65	**DRUGI POSLOVNI PRIHODI UKUPNO**	**625,620.23**

650500-Prihodi od zakupa u iznosu od 229.673,26 € su fakturisani prihodi na osnovu ugovora o zakupu poslovnog prostora sa pravnim i fizičkim licima[28].
650510-Prihodi od zakupa-fakturisani zajednički troškovi u iznosu od 15.249,22 € su fakturisani prihodi koji se odnose na zajedničke troškove[29](utrošak električne energije, voda, komunalije) na osnovu ugovora sa pravnim i fizičkim licima.
659010- Ostali poslovni prihodi u iznosu od 30.214,98 € se odnose najvećim dijelom na prihode po osnovu subvencija u 2023.godini. Društvo je ostvarilo subvencije od Eko Fonda I QSF[30] Fonda za nabavku električnih vozila i mopeda. Uplaćeni novac je knjižen na odloženi prihod a sama nabavka vozila i mopeda na osnovna sredstva. Na kraju godine je konto 495 (odloženi prihodi i primljene donacije) umanjen za iznos amortizacije pomenutih vozila i mopeda i isti iznos knjižen na poslovni prihod a trebalo ga je knjižiti na 641-prihodi po osnovu uslovljenih dotacija.
659080-Prihodi od refundacije bolovanja u iznosu od 329.954,19 € se odnose na prihode po osnovu trudničkog, porodiljskog i bolovanja preko 60 dana koje refundira Centar za socijalni rad, kao i Fond za zdravstveno osiguranje.
659082-Prihodi od refundacije - Zavod za zapošljavanje u iznosu od 10.424,67 € se odnosi na refundaciju zarada za tri zaposlena koja imaju status lica sa invaliditetom.

659083- prihod od refunacije bolovanja-agencija u iznosu od 5.723,60 € se odnosi na refundacije trudničkog, porodiljskog i bolovanja preko 60 dana koje uplaćuje agencija za privremeno zapošljavanje radnika Nice Job.

Finansijski prihodi (grupa 66) ostvareni su od:

662300-Prihodi od kamata po potraživanjima iz dužničko–povjerilačkih odnosa iznose 515,01 € I odnose se na kamate iz dužničko povjerilačkog odnosa[31].
663000-Prihodi od pozitivnih kursnih razlika iznose 327,64 €.

Ostali prihodi (grupa 67), ostvareni su od:

675000-Prihodi od naplacenih otpisanih potrazivanja u iznosu od 4.251,52 € se odnose na potraživanja koja su u tekućem periodu naplaćena, a u ranijim godinama su inidirektno otpisana.
678001-Prihodi od ukidanja rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade u iznosu od 74.378,07 € se odnose na razliku između rezervisanja po aktuarskom izvještaju[32] na 31.12.2022. godine i 31.12.2023. godine. Razlike se odnose na ukidanje rezervisanja za zaposlene koji su u toku godine prekinuli radni odnos.

[28] Br.00020-683 od 26.01.2009.god sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore
[29] Br.00020-6905 od 17.06.2015.god sa Mercator – CG .
[30] Ugovor br.00020-20231018-2 ofd 18.10.2023.god.
[31] Rješenje o izvršenju br.0071-20230703-3 od 03.07.2023.god.
[32] Izvještaj o aktuarskoj procjeni , Podgorica, jun 2023.god.

691100-Prihod iz ranijih godina u iznosu od 167.143,37 € se najvecim dijelom sastoji iz prihoda od prodaje pisama i paketa za 2022. godinu od medjunarodnih pošta (129.439,49 €). Naime, usaglašavanje sa medjunarodnim poštama za prethodnu godinu vrši se krajem tekuće godine[33].

Utvrđena nepravilnost:

Društvo je ostvarene subvencije od Eko Fonda i QSF[34] Fonda za nabavku električnih vozila i mopeda u iznosu od 30.214,98 € iskazalo u okviru grupe 65 (na računu 659010- Ostali poslovni prihodi) umjesto u okviru grupe 641, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.

Društvo je u postupku revizije izvšilo korekciju knjiženja navedenih prihoda.

Društvo sa statusom velikog poreskog obveznika je u obavezi da do 30.06.2024. godine preda Studiju o transfernim cijenama za 2023. godinu Poreskoj upravi kao i uradi eventualne korekcije poreske osnovice za 2023. godinu. Društvo je za 2023. godinu shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica i Uputstvu o bližem načinu utvrđivanja transfernih cijena transakcija, uradilo i podnijelo Poreskoj upravi Studiju o transfernim cijenama za 2023 godinu iz koje proizilazi da nema korekcija u poreskom bilansu.

Rashodi

Ukupni rashodi Društva u 2023. godini su iskazani u iznosu od 20.963.622,38 €, prema sljedećoj strukturi i procentualnom učešću u ukupnim rashodima:

[33] Konačan obračun sa Poštom iz Singapura za 2022 god br.00091-20231106-1 od 02.11.2023.god.

[34] Ugovor br.00020-20231018-2 ofd 18.10.2023.god.

Grupa - naziv	Račun	Naziv računa	Iznos na nivou računa	Iznos na nivou grupe	% učešće u ukupnim troš.
50 - Nabavna vrijednost prodate robe	501	Nabavna vrijednost prodate robe ukupno	118.662,28	118.662,28	0,57%
51 - Troškovi materijala	510	Nabavka materijala ukupno	56.205,05	982.331,77	4,69%
	511	Troškovi materijala za izradu ukupno	124.113,59		
	512	Troškovi ostalog materijala (režijskog) ukupno	148.149,13		
	513	Troškovi goriva i energije ukupno	653.864,00		
52 - Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto) ukupno	9.823.174,46	13.095.440,14	62,47%
	521	Troškovi poreza na zarade i naknade zarada na teret poslodavca ukupno	752.035,34		
	522	Troškovi naknada po ugovoru o delu ukupno	59.325,90		
	524	Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	2.045.806,25		
	525	Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora ukupno	23.020,63		
	526	Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora ukupno	31.888,10		
	529	Ostali lični rashodi i naknade ukupno	360.189,46		
53 - Troškovi proizvodnih usluga	530	Troškovi usluga na izradi učinaka ukupno	912.743,56	1.848.562,81	8,82%
	531	Troškovi transportnih usluga ukupno	257.817,75		
	532	Troškovi usluga održavanja ukupno	637.034,85		
	533	Troškovi zakupnina ukupno	20.995,46		
	535	Troškovi reklame i propagande ukupno	19.971,19		
54 - Troškovi amortizacije i rezervisanja	540	Troškovi amortizacije ukupno	890.148,35	1.169.715,37	5,58%
	545	Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih ukupno	279.567,02		
55 - nematerijalni troškovi	550	Troškovi neproizvodnih usluga ukupno	1.492.841,03	2.927.291,68	13,96%
	551	Troškovi reprezentacije ukupno	36.395,66		
	552	Troškovi premija osiguranja ukupno	196.888,50		
	553	Troškovi platnog prometa ukupno	97.176,19		
	554	Troškovi članarina ukupno	17.399,20		
	555	Troškovi poreza ukupno	857.477,24		
	559	Ostali nematerijalni troškovi ukupno	229.113,86		
56 - Finansijski rashodi	562	Rashodi kamata ukupno	57.909,08	64.833,63	0,31%
	563	Negativne kursne razlike ukupno	6.924,55		
57 - Ostali rashodi	570	Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nemat. ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme ukupno	5.014,89	5.264,89	0,03%
	571	Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava ukupno	250,00		
58 - Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine	584	Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti zaliha materijala i robe ukupno	27.798,76	607.652,29	2,90%
	585	Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana ukupno	579.853,53		
59 - Rashodi iz prethodnog izvještajnog perioda	591	Rashodi (efekti) promjene rač. pol. i ispravke grešaka iz preth. izvj. perioda ukupno	143.867,52	143.867,52	0,69%
Ukupno rashodi				20.963.622,38	100,00%

Nabavna vrijednost prodate robe (Grupa 50)

U skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, na računima grupe 50 - Nabavna vrijednost prodate robe iskazuje se nabavka robe, nabavna vrijednost prodate robe i nabavna vrijednost prodatih nekretnina pribavljenih radi prodaje. Način knjiženja na računima ove grupe zavisi od toga da li se evidencija o početnom stanju, nabavci i prodaji robe vodi u okviru finansijskog knjigovodstva na računima grupe 13 - Roba ili u okviru obračuna troškova i učinaka na računu 911 - Roba.

S obzirom da Društvo ne vodi knjigovodstvo u okviru obračuna troškova i učinaka (klasa 9) to evidenciju o početnom stanju, nabavci i prodaji robe vodi u finansijskom knjigovodstvu na računu 130 -Obračun nabavke robe - nabavna vrijednost prodate robe knjiži se zaduženjem računa 501 - Nabavna vrijednost prodate robe, u korist računa grupe 13 - Roba, bez upotrebe računa 500 - Nabavka robe.

Društvo je na računima grupe 50 – nabavna vrijednost prodate robe iskazalo ukupne troškove u iznosu od 118.662,28 €, prema sljedećoj strukturi:

Broj konta	Opis	Iznos
501000	Nabavna vrijednost prodate robe - marke i filatelija	12.195,56
501200	Nabavna vrijednost prodate robe - vrednosnice	163,21
501300	Nabavna vrijednost prodate robe - vaučeri i dopune	17.799,08
501400	Nabavna vrijednost prodate robe - luksuzni telegrami	9.043,68
501800	Nabavna vrijednost prodate/utrošene robe - licence i ostala roba za digitalne certifikate	79.460,75
501	**Nabavna vrijednost prodate robe ukupno**	**118.662,28**
50	**NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE UKUPNO**	**118.662,28**

U knjigovodstvenoj evidenciji Društva, na računu 501 – Nabavna vrijednost prodate robe, prema prikazanoj strukturi, su evidentirani troškovi nabavke robe koja se odnosi u najvećem dijelu na nabavku utrošene robe licenci i digitalnih certifikata, vaučera i dopune, markica i filatelije, vrjednosnica i luksuznih telegrama.

Troškovi materijala, goriva i energije (grupa 51)

Troškovi materijala, goriva i energije, iskazani u okviru grupe 51 su prikazani u ukupnom iznosu od 982.331,77 € i odnose se na:

- Troškove nabavke materijala (račun 510) u iznosu od 56.205,05 €;
- Troškovi materijala za izradu (račun 511) u iznosu od 124.113,59 €;
- Troškovi ostalog materijala (režijskog) (račun 512) u iznosu od 148.149,13 €;
- Troškovi goriva i energije (račun 513 u iznosu od) 653.864,00 €.

Na računima grupe 51 - Troškovi materijala iskazuju se nabavka i troškovi materijala za izradu, troškovi ostalog materijala i troškovi goriva i energije. Shodno Pravilniku o kontnom okviru, Društvo evidenciju o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na računima grupe 10 – Zalihe materijala, u finansijskom knjigovodstvu, te knjiženje ove vrste troškova vrši zaduženjem računa 511, 512, 513 i 573, u korist računa grupe 10 - Zalihe materijala, s obzirom da evidenciju o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala ne vodi u okviru klase 9 (obračun troškova i učinaka).
Troškovi nabavke materijala (račun 510), u iznosu od 56.205,05 €, odnose se na troškove poštanskog materijala.

Ukupni troškovi iskazani na računu 511 –Troškovi materijala za izradu iznose 124.113,59 €, a odnose se na troškak materijala za štampariju u iznosu od 123.068,59 € i trošak materijala za certifikate u iznosu od 1.045,00 €.

Troškovi ostalog (režijskog) materijala (512) evidentirani su u iznosu od 148.149,13 € i isti se pretežno odnose na troškove kancelarijskog materijala (113.414,28 €), troškove materijala za održavanje higijene (15.810,02 €), trošak ostalog potrošnog materijala (190,89 €), trošak alata i sitnog inventara (14.465,57 €), troškovi materijala za održavanje zgrada (502,34 €) i trošak rezervnih dijelova (3.766,03 €). Za nabavku kancelarijskog i birotehničkog materijala Društvo je sprovelo otvoreni postupak javne nabavka i zaključilo Ugovor[35] sa dobavljačem „Kastex“ DOO na iznos 69.032,25 € (83.529.02 € sa PDV).[36]

Utvrđena nepravilnost u postupku revizije:
Uvidom u analitičku karticu dobavljača “Kastex” DOO utvrđeno je da je Društvo nakon zaključenja ugovora (27.04.2023. godine) do kraja godine od navedenog dobavljača zaprimilo fakture u iznosu od 129.814,35 €[37], odnosno nastavilo je sa nabavkom roba (kancelarijskog materijala) i nakon potrošnje ugovorene vrijednosti nabavki i to u iznosu od 46.285,33 €.

[35] Br. 0073-20230125-1/17 od 27. 04. 2023. godine
[36] Društvo evidencija o početnom stanju, nabavci i troškovima materijala vodi na računima grupe 10 – Zalihe materijala i knjiženje ove vrste troškova vrši zaduženjem računa 512 u korist računa grupe 10 - Zalihe materijala.
[37] u navedeni iznos nije uključena ugovorena vrijednost za pružanje usluge recikliranje-servisiranje tonera, odnosno iznos od 12.100,00 €, koji ugovor je također zaključen sa Kasteksom.

Preporuka: Društvo treba da poštuje zaključene ugovore i realizaciju ugovora o nabavkama vrši do potrošnje ugovorene vrijednosti.

Troškovi prikazani u okviru računa 513 – odnose se na troškove goriva i energije u ukupnom iznosu od 653.864,00 €.
Troškovi utrošene električne energije su evidentirani na računu 5130000, u ukupnom iznosu od 235.067,93 €, a nastali su po osnovu računa Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić za utrošenu električnu energiju za 12 mjeseci za mjerna mjesta na kojima se mjerni sat vodi na Društvo.
Troškovi goriva i nafte transportnih sredstava (51301) evidentirani su u iznosu od 260.632,83 € i odnose se na troškove goriva i nafte za teretna, lakodostavna, putnička, tranzitna vozila i mopede. Društvo je za nabavku goriva nakon sprovedenog otvorenog postupka javne nabavke zaključilo Ugovor sa Jugopetrol AD Podgorica[38] na iznos do 240.000,00 € (290.400,00 € sa PDV).
Troškovi iskazani na računu 513120 odnose se na troškove nafte u iznosu od 1.132,6 € od čega za potrebe agregata –(dizel gorivo d2, radni sat servisera za kontrolu agregata-plc,AD,MS) u iznosu od 261,42 a za troškove goriva na službenom putu 871,19 €.
Troškovi iskazani na računu 513130 odnose se na troškove peleta i ogrijevnog drveta u ukupnom iznosu od 4.775,86 € od čega za pelet 4.045,28 € [39] nabavljenog od dobavljača Mikro Mont Plus iz Rožaja i ogrijevno drvo u iznosu od 730,58 € od dobavljača Drvoland D.o.o. Rožaje i Radmanci D.o.o. Berane.
Troškovi lož ulja evidentirani su na računu 513140 u ukupnom iznosu od 152.254,77 €, odnose se na troškove lož ulja za grejnu sezonu na osnovu ugovora o regulisanju podjele troškova po osnovu korišćenja zajedničkih objekata između Crnogorskog Telekoma A.D. Podgorica i Pošte Crne Gore A.D. za objekte u sledećim opštinama: Cetinje, Šavnik, Pljevlja, Mojkovac, Berane, Plav i Bijelo Polje.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (Grupa 52)

Na računima grupe 52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi iskazuju se troškovi po osnovu obračunatih zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih, kao i troškovi po osnovu obračunatih naknada po ugovorima sa fizičkim licima. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 13.095.440,14 €. Struktura računa grupe 52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi, data je u tabeli:

Račun	Pozicija	Iznos (€):
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi		**13,095,440.14**
520	Troškovi zarada i naknada zarada	9,823,174.46
521	Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	752,035.34
522	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	59,325.90
524	Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	2,045,806.25
525	Troškovi naknade fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	23,020.63
526	Troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora	31,888.10
529	Ostali lični rashodi i naknade	360,189.46

Na računima 520 i 521 evidentirani su ukupni troškovi zarada (neto zarada, porez, doprinosi na teret zaposlenog, doprinosi na teret poslodavca) zaposlenih u Društvu, u iznosu od 10.575.209,80 €.
Društvo je donijelo Interno pravilo za obračun zarada[40] i Proceduru za isplatu zarada. Obračun zarada vrši Odjeljenje za upravljanje radnim vremenom i obračun zarada u Sektoru za podršku poslovanju pravne i zajedničke poslove na osnovu dostavljenih evidencija o prisustvu na radu i drugih akata (ugovori o zasnivanju radnog odnosa, rješenja o prestanku radnog odnosa, odluke o raspoređivanju, doznake itd.), dok isplatu i evidenciju u računovodstvenom softveru vrši Sektor za ekonomske poslove, Služba računovodstva i finansija. U postupku revizije utvrđeno je da:

[38] Ugovori br. 00073-12718/17 od 23. 08. 2022. godine i 00073-2023515-1/17-14/23 od 03. 08. 2023. godine
[39] Račun br.23-3000-000164 od 22.11.2023.god –Micromont plus
[40] br. 00070-4598 od 18. 03. 2022. godine

- Obračunska vrijednost koeficijenta u bruto iznosu utvrđena je članom 23 Kolektivnog ugovora i iznosi 159,50 €[41], dok je članom 24 Kolektivnog ugovora predviđeno da se startna zarada (posebni dio zarade) utvrđuje od naknade za ishranu (50% OVK u Društvu) i 1/12 regresa (regres se obračunava u visini trostruke vrijednosti OVK u bruto iznosu na nivou Crne Gore) i iznosio je 102,25 €. Izmjenama Kolektivnog ugovora od 18. 10. 2023. godine obračunska vrijednost koeficijenta je utvrđena je u iznosu od 173,30 €, a startni dio zarade u iznosu od 121,31 €.
- Koeficijenti u obračunskim listama odgovaraju koeficijentima definisanim ugovorima o radu i Kolektivnim ugovorom.
- IOPPD obrasci se podnose blagovremeno i podaci iz istih su usaglašeni sa podacima iz knjigovodstvenih evidencija.
- Zarada zaposlenima je, shodno Kolektivnom ugovoru, uvećavana za rad noću, rad na dane državnih i vjerskih praznika i prekovremeni rad.
- Prekovremeni rad se, na osnovu Zahtjeva za prekovremeni rad, uvodio pisanom odlukam Izvršnog direktora, koji odobrava i Izvještaje o realizovanom prekovremenim radu rukovodioca organizacionih jedinica, na osnovu kojih se vrši uvećanje zarade zaposlenima po ovom osnovu.
- Izvršni direktor imenovan je Odlukom Odbora direktora br. 00010-20230612-8 od 14. 6. 2023. godine, na osnovu koje je zaključen Ugovor o radu kojim su utvrđena prava i obaveze i odgovornosti Izvršnog direktora. Navedenim ugovorom koeficijent složenosti utvrđen je na nivou 12,90, dok je Aneksom ugovora od 30. 10. 2023. godine koeficijent određen u iznosu od 12,56.
- Predsjednik Odbora direktora izabran je Odlukom br. 00010-5587/2 od 25. 03. 2021. godine, koju funkciju obavlja profesionalno, shodno Odluci br. 00010-8431/3 od 06. 05. 2021. godine sa mjesečnom zaradom u vidsini od tri prosječne neto zarade zaposlenih ostvarene u društvu u prethodnoj godini, uvećana po osnovu minulag rada u skladu sa zakonom.
- Društvo je zaposlenima isplaćivala naknadu troškova prevoza (ukupno iznos od 292.984,64 €), a shodno čl. 37 Kolektivnog ugovora kojim je predviđeno da je Pošta obavezna da zaposlenom nadoknadi troškove prevoza u visini pretplatne cijene u javnom gradskom saobraćaju, ali ne više od 26, 00 € mjesečno.

Utvrđena nepravilnost: Društvo je iznos od 292.984,64 € koji se odnosi na naknadu troškova prevoza evidentiralo na računima 520 i 521, što nije u skladu sa Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica. Društvo je u 2024. godini izvršilo odgovarajuće ispravke.

Na računu 522 – troškovi naknada po ugovoru o djelu iskazani su troškovi naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 59.325,90 €, čija struktura je prikazana u narednoj tabeli:

522 - Troškovi naknada po ugovoru o djelu		**Iznos:**
522000	Troškovi neto naknada	48,402.14
522010	Troškovi naknada po ugovoru o delu - PIO	3,794.54
522030	Troškovi poreza po ugovoru o delu	6,236.66
522040	Troškovi naknada po ugovoru o delu - prirez	892.56
Ukupno:		**59,325.90**

U postupku revizije je utvrđeno da je tokom godine angažovano ukupno 51 lice (pretežno na period kraći od pola godine) za poslove: održavanje higijene, preuzimanje svih vrsta pošiljaka, uputnica i telegrama, zaduživanje registrovanih pošiljki i dostavljanje istih, popravka sitnih kvarova na opremi za grijanje, podrška i otklanjanje problema nastalih na radu razvijenih aplikativnih rješenja (online adresnica, sms poruke, online kalulator), odziv na prijavljene probleme u periodu od najduže 8 h, rješavanje problema nastalih nepravilnim funkcionisanjem aplikacije i dorada aplikacije u obimu koji ne zahtjeva preko jednog inženjer dana. Pregled broja angažovanih lica po mjesecima prikazan je u sljedećoj tabeli:

Šifra/mjesec	**januar**	**februar**	**mart**	**april**	**maj**	**jun**	**jul**	**avgust**	**septembar**	**oktobar**	**novembar**	**decembar**
47	4	3	5	7	5	5	9	4	6	4	8	10
48	13	11	12	11	10	8	8	9	11	10	6	9
Ukupno:	**17**	**14**	**17**	**18**	**15**	**13**	**17**	**13**	**17**	**14**	**14**	**19**

[41] Aneks br. 00020-16036 od 07. 11. 2017. godine Kolektivnog ugovora

Društvo je po osnovu zaključenih ugovora obračunavalo porez i doprinose, i shodno tome u IOPPD obrascu isplate evidentiralo pod šifrom 047 koja se odnosi na naknade po osnovu Ugovora o djelu za lica koja su prijavljena na PIO i zdravstveno osiguranje po drugom osnovu i 048 - za lica koja nijesu prijavljena na obavezno socijalno osiguranje po drugom osnovu.

Na računu 524 – troškovi naknade po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima iskazani su troškovi u iznosu od 2.045.806,25 € i odnose se na trošak bruto naknada za ustupljena lica preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih.
U postupku revizije je utvrđeno da je Društvo zaključilo sporazum o ustupanju zaposlenih sa Agencijom za privremeno ustupanje “Nice job” DOO[42] kojim je definisan broj zaposlenih koji se ustupa, mjesto rada, opis poslova, način i vrijeme u kojem je korisnik dužan da dostavi Agenciji obračun za isplatu zarada. Agencija obavljanje ugovorenih usluga fakturiše na mjesečnom nivou, za usluge u prethodnom mjesecu.
Faktura se izrađuje na osnovu bruto naknada angažovanih lica, uvećana za nadoknadu Agencije u iznosu od 19 € za svakog izvršioca pojedinačno i uvećanjem za stopu PDV.
Tokom 2023. godine preko Agencije angažovano je ukupno 244 lica za obavljanje poslova iz redovne djelatnosti Društva.

Na računu 525 – troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora iskazani su troškovi u iznosu od 23.020,63 €, i isti se odnose na troškovi naknada fizičkim licima po osnovu zaključenih ugovora o zakupu (neto naknada, porez i prirez), koji ne ispunjavaju zahtjeve MSFI 16. Ugovori su zaključeni na period od godinu dana ili kraći period, a odnose se na zakup poslovnih prostora.[43]

Na računu 526 – troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora iskazani su u iznosu od 31.888,10 €, čija struktura je prikazana u narednoj tabeli:

526 – Troškovi naknade članovima upravnog i nadzornog odbora		**Iznos:**
52600	Troškovi neto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	25360.32
52601	Troškovi neto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora - PIO	4467.42
52603	Troškovi poreza naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1804.68
52604	Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora - prirez	255.68
Ukupno:		**31,888.10**

Članovi Odbora direktora izabrani su rješenjem br. 00020-5344/3 od 22. 03. 2021. godine. Odlukom o naknadama članovima Odbora direktora Pošte CG AD Podgorica[44] utvrđena je mjesečna naknada za rad u Odboru direktora i to naknada za predsjednika u iznosu od jedne prosječne zarade zaposlenih u Pošti u prethodnoj godini i za članove u iznosu od 70% prosječne zarade zaposlenih u Pošti CG u prethodnoj godini. Prosječna zarada u Društvu za 2022. godinu iznosila je 615,89 €.
Tročlani Revizorski odbor je imenovan Odlukom br. 00010-9991/5 od 20. 05. 2021. godine, a izmjenom Odluke[45] utvrđena je mjesečna naknada za rad u iznosu od 300 € za predsjednika i 250 € za članove. Ukupna naknada za rad revizorskog odbora za 12 mjeseci iznosila je 9.600,00 €. Revizorski odbor je donio Poslovnik o radu revizorskog odbora br. 00010-12275/2 od 09. 06. 2021. godine i podnio Odboru direktora Izvještaj o radu revizorskog odbora za 2023. godinu[46].

Na računu 529 – ostali lični rashodi i naknade iskazani su ukupni troškovi u iznosu od 360.189,46 €, kao što je prikazano u narednoj tabeli:

529 – Ostali lični rashodi i naknade		**Iznos:**
5290	Ostali lični rashodi i naknade - ostala primanja	258,306.84
5293	Naknade troškova prevoza na službenom putu	23,876.52
5296	Naknade za dnevnice na službenom putu ukupno	50,220.10
5299	Ostale naknade troškova zaposlenima, poslodavcima i drugim fizičkim licima	27,786.00
Ukupno:		**360,189.46**

[42] br. 00020-20230720-8 od 20. 07. 2023. godine
[43] na ovom kontu evidentirani su porez i prirez za ugovore o zakupu sa fizičkim licima na koje se primjenjuje MSFI 16.
[44] Br. 00020-3327/2 od 23.02.2017. godine
[45] Br. 00010-20823/8 od 08. 11. 2021. godine
[46] Br. 00010-20240329-2 od 29. 03. 2024. godine

Na kontu 5290 evidentiran je trošak u iznosu od 258.306,84 € i isti se odnosi na:
- isplatu zimnice zaposlenima u iznosu od 255.432,77 €. Zaposlenima je isplaćena zimnica uz septembarsku zaradu na osnovu Odluke[47], a u skladu sa članom 40 Kolektivnog ugovora kod poslodavca, kojim je predviđeno da Pošta može obezbijediti sredstva za zimnicu u visini od tri obračunske vrijednosti koeficijenta u bruto iznosu na nivou Crne Gore, zavisno od rezultata poslovanja, o čemu se prethodno vrši dogovor sa Reprezentativnim sindikatom.
- otpremnine prilikom odlaska u penziju u iznosu od 2.874,07 €. Navedeni iznos odnosi se na razlike između rezervisanja za otpremnine (MRS 19) na dan 31.12.2022. godine i iznosa koji je isplaćen zaposlenima.

Na kontu 5293 i 5296 evidentiran je iznos od 74.096,62 € i isti se odnosi na naknade troškova prevoza na službenom putu u zemlji i inostranstvu (8.328,86 €), troškova smještaja i viza na službenom putu u zemlji i inostranstvu (15.547,66 €), kao i naknade za dnevnice na službenom putu (50.220,10 €).
Napomena: Procedura odobravanja i troškovi službenog putovanja detaljnije su objašnjeni u dijelu blagajničkog poslovanja.
Na kontu 5299 evidentiran je iznos od 27.786,00 € i isti se odnosi na: pomoći zaposlenima za slučaj smrti zaposlenog ili člana njegove uže porodice u iznosu od dvije minimalne zarade (25.586,00 €) i pomoć zaposlenima u slučaju bolesti (2.200,00 €).

Troškovi proizvodnih usluga (Grupa 53)

Društvo je u toku 2023. godine na računima grupe 53 – Troškovi proizvodnih usluga iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 1.848.562,81 €, kako slijedi:

Na računu 530 – Troškovi usluga na izradi učinaka iskazuju se usluge na izradi proizvoda, odnosno učinaka koji su sastavni dio procesa proizvodnje. Troškovi usluga na izradi učinaka predstavljaju direktne troškove nosilaca troškova i uključuju se u njihovu cijenu koštanja. Društvo je u toku 2023. godine na računima **grupe 530** – Troškovi usluga na izradi učinaka iskazalo trošak u ukupnom iznosu od 912.743,56 €.

OPIS	IZNOS
Troškovi telegramskih usluga	35.077,92
Troškovi izrade digitalnih certifikta	679,70
Trošak post net network mail	12.119,29
Troškovi za uzradu filatelističkih proizvoda	105,60
Troškovi postfiskal ugovora sa korisnicima	49.812,00
Troškovi po osnovu međunarodnog obračuna	174.923,20
Transakcione provizije za naloge agenata novčanog poslovanja	553.434,63
Transakciona provizija za podizanje gotovine-dotacije	86.591,22
	912.743,56

Najznačajniji trošak u strukturi Troškova usluga na izradi učinaka nastao je po osnovu Transakcione provizije za naloge agenata novčanog poslovanja i iznosi 553.434,63 €, nastali su shodno Okvirnom ugovoru o pružanju usluga preko agenta broj: 00020-3715 od 06.04.2015. godine, zaključenom između Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica (Banka) i Pošte Crne Gore AD Podgorica (Agent). Ugovorne stranke su saglasne da Pošta Crne Gore AD Podgorica bude ovlašćeni agent Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica i da bude upisana u odgovarajuće registre agenta pružalaca platnih usluga. Banka povjerava Pošti Crne Gore AD Podgorica obavljanje poslova platnog prometa kao ovlašćenom agentu na osnovu Zakona o platnom prometu, Odlukom o bližim uslovima za obavljanje poslova agenta pružalaca platnih usluga i Okvirnim ugovorom.
Agent pruža usluge platnog prometa koje mu Banka povjeri i to: Poslovi prijema gotovinskih uplata fizičkih lica koja ne obavljaju registrovanu djelatnost i Poslovi gotovinskih isplata fizičkim licima koja ne obavljaju registrovanu djelatnost.
S tim u vezi Pošta Crne Gore AD Podgorica kao agent Banke obavlja sljedeće poslove: *Blagajna*; *Razmjene gotovine*; *Dostavljanje podataka Banci za realizaciju plaćanja*.
Banka na osnovu primljenih podataka od Pošte realizuje bezgotovinska plaćanja, primljena na šalterima Pošte, a realizacija se vrši sa namjenskog računa Pošte.
Banka je odgovorna za rad Agenta u obavljanju poslova platnog prometa u skladu sa zakonom.

[47] Br. 00020-20230921-9 od 21. 09. 2023. godine

Agent je obavezan da prilikom pružanja platne usluge, poštuje odredbe Zakona o platnom prometu i prateću podzakonsku regulativu iz oblasti platnog prometa, svih propisa koji se odnose na platne usluge, kao i Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.
Agent se obavezuje da omogući pristup organima kontrole Centralne Banke u slučajevima vršenja kontrole u skladu sa zakonom.
U cilju sprovođenja Ugovora ustanovljava se kontinuirana koordinacija i kontrola na menadžment i operativnom nivou realizacije.
Agent plaća Banci naknadu za obavljanje poslova po osnovu Ugovora u mjesečnom iznosu po prethodno utvrđenim i preciziranim cijenama, shodno pravilnicima:

- kojim se bliže uređuju odnosi po osnovu Okvirnog ugovora o pružanju usluga preko agenta, zaključenog između Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica i Pošte Crne Gore AD Podgorica broj: 00020-20230627-18/2 od 27.06.2023. godine koji je važio za period od 01.06.2023. i
- kojim se bliže uređuju odnosi po osnovu Okvirnog ugovora o pružanju usluga preko agenta, zaključenog između Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica i Pošte Crne Gore AD Podgorica broj: 00020-20230118-9 od 18.01.2023. godine koji je važio za period od 20.01.2023.

Po Ugovoru sa „Crnogorskom komercijalnom bankom“ AD Podgorica Društvo ima i transakcione provizije za podizanje gotovine – dotacije u toku 2023. godine u iznosu od 86.591,22 €.

Troškovi po osnovu međunarodnog obračuna u toku 2023. godine su iskazani u iznosu od 174.923,20 €. Društvo ima zaključen: Ugovor o razmjeni međunarodnih uputnica sa Preduzećem za poštanski saobraćaj Republike Srpske AD Banja Luka, broj: 00020-11973 od 15.10.2015. godine; Ugovor o razmjeni međunarodnih uputnica sa JP BIH Pošta DOO Sarajevo, broj: 00020-13609 od 24.11.2015. godine;Ugovor o razmjeni međunarodnih elektroničkih uputnica sa HP-Hrvatske pošte DD Zagreb, broj: 00020-7676 od 07.07.2016. godine; Ugovor o razmjeni međunarodnih uputnica sa Hrvatska pošta DOO Mostar, broj: 00020-13514 od 24.11.2016. godine; Ugovor o razmjeni međunarodnih uputnica sa Javnim preduzećem „Pošta Srbije“ Beograd, broj: 00020-4936 od 06.05.2015. godine.
Pomenutim ugovorima je ugovoren obračun i poravnanje, odnosno započinjanje postupka međusobnog obračuna korišćenjem dokumenata definisanih Pravilnikom Aražmana o poštansko-finansijskim uslugama, predviđeno je koja dokumenta ugovorne strane razmjenjuju, kao i način razmjene tih dokumenata.

Troškovi transportnih usluga (531) evidentirani su u iznosu od 257.817,75 € i odnose se na troškove službenih mobilnih i fiksnih telefona, interneta, mreže za prenos podataka i televizijskih paketa (167.576,76 €), zatim troškove vazdušnog prevoza DHL i EMS pošiljki, manipulativne troškove obrade pošiljaka u međunarodnom saobraćaju i sl. (90.240,99 €). Društvo je donijelo Odluku o dozvoljenom mjesečnom trošku sredstava za upotrebu mobilnih telefona, kojom su utvrđeni limiti i lica koja imaju pravo na upotrebu mobilnih telefona na teret poslodavca. Za pružanje telekomunikacionih, telefonskih usluga, usluga prenosa podataka zaključeni su Ugovori sa Crnogorskim telekomom AD Podgorica, a iznosi računa preko Odlukom odobrenih limita padaju na teret zaposlenih.

Na računu 532 – Troškovi usluga održavanja iskazuju se troškovi održavanja stalnih sredstava.
Tokom korišćenja sredstava nastaju izdaci u vezi sa njima jer se korišćenjem sredstva troše, habaju, kvare i zastarijevaju. Naknadni izdaci mogu imati dvojaki tretman[48]:
- kao trošak perioda: To su izdaci za svakodnevne popravke ili održavanje sredstava koji se ne uključuju u knjigovodstvenu vrijednost sredstava već se priznaju kao rashod u periodu u kojem nastaju. Razlog je što nastali troškovi omogućavaju obnavljanje, a ne povećanje početno procijenjene ekonomske koristi od sredstava,– ili se kapitalizuju, tj. uključuju u knjigovodstvenu vrijednost sredstva i to u slučajevima kada se radi o troškovima za: Dogradnju sredstava; Zamjenu njegovog dijela, osim ako nije

[48] MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema reguliše priznavanje naknadnih izdataka u vezi sa nekretninama, postrojenjima i opremom i samim tim reguliše koji od tih izdataka se priznaje kao trošak održavanja.
MRS 38 – Nematerijalna imovina reguliše priznavanje naknadnih izdataka u vezi sa nematerijalnim ulaganjima i samim tim reguliše koji od tih izdataka se priznaje kao trošak održavanja.

u pitanju pojedinačna zamjena sitnijih djelova u okviru svakodnevnog održavanja i Generalni pregled sredstva i generalni remont sredstva.

Konto	Opis	Iznos
532000	Troskovi usluga za održavanje građevinskih obj	4,147.09
532001	Troskovi usluga za održavanje građevinskih obj	70.00
532002	Troskovi adaptacije građevinskih objekata u	5,780.23
532003	troškovi adaptacije građevinskih objekata	113,406.24
532005	Tekuće održavanje stambenih zgrada i poslovn	1,766.49
532006	Tekuće održavanje stambenih zgrada i poslovn	1,080.40
532010	troškovi usluga održ.transportnih sredstava	44,416.39
532011	Troškovi usluga održavanja transportnih sredst	17,822.55
532012	Troškovi usluga održavanja transportnih sredst	11,637.25
532013	Troškovi usluga održavanja transportnih sredst	5,164.73
532020	troškovi održavanja opreme i uređaja	139,658.00
532021	Troškovi održavanja racunarske opreme	16,578.35
532030	Troškovi održavanja kancelarijske opreme	100.00
532040	troškovi održavanja hardvera i softvera	255,031.65
532041	troškovi održavanja IPS servera	20,375.48
UKUPNO:		637,034.85

Najznačajniji troškovi se odnose na sljedeće:

Troškovi adaptacije građevinskih objekata (račun 5320003) - iskazani su troškovi održavanja stalnih sredstava u iznosu od 113.406,24 € a odnose se na adaptaciju objekata u Podgorici[49], Budvi, Petrovcu i Tivtu[50], Danilovgradu. Društvo je zaključilo ugovore za nabavku radova sa dobavljačima D.o.o. “La Collina inžinjering” , Društvom za građevinarstvo, promet i inžinjering ”Montal DSD D.o.o. Podgorica” i Quince engineering Podgorica. Osnov ugovora je dokumentacija za postupak jednostavne nabavke usluga adaptacije , sanacije fasade, kao i usluge nabavke adaptacije prostorija putem neposredne pogodbe odnosno dostavljanjem faktura .

Troškovi usluga održavanja transportnih sredstava (račun 532010) - – (teretna, lakodostavna) u iznosu 44.416,39 € evidentirani su troškovi održavanja[51] [52] u iznosu od 31.896,65 € i troškovi registracije službenih automobile u iznosu od 12.519,74€.

Društvo je zaključilo ugovor za nabavku usluge servisiranje i opravka vozila sa dobavljačem “Osmanagić CO” D.o.o. kao i nabavku usluge registracije vozila sa dobavljačem “Sava Osiguranja ” AD Podgorica i "Broker Marić" D.o.o Podgorica.

Troškovi održavanja opreme i uređaja (račun 532020) –iskazani su u iznosu od 139.658,00 € koji se odnose na: usluge održavanje opreme za štampu, [53]servis i održavanje video nadzora, servisiranje mašine za kovertiranje, reciklaža tonera, servis klima, usluge iznajmljivanja štampača, kontrola protivpožarnih aparata i slično i isti se pretežno odnose na troškove nastale shodno zaključenim ugovorima i sprovedenim postupcima javnih nabavki.

Društvo je zaključilo ugovor za nabavku usluge održavanja opreme u štampariji sa dobavljačem “Osa računarski inžinjering” D.o.o., ugovor za nabavku usluge održavanje i servisiranje alarma, panik tastera i video nadzora u objektima Pošte sa dobavljačem “Samacom” D.o.o. iz Podgorice, ugovor za nabavku usluge servisiranje i održavanje protivpožarnih aparata sa dobavljačem “Bezbjednost” D.o.o. iz Podgorice.

Troškovi održavanja softvera i hardvera (računu 532040) – evidentirani su troškovi održavanja računovodstvenog softvera Apollo[54], održavanje mrežnog HW/SW, virtuelne platforme i storage sistema, održavanje šalterske aplikacije i fiskalizacije gotovinskih transakcija, preplate za usluge GPS sistema, održavanje , dostave, isporuke, t&t, produkcije, održavanje sajta Društva i slično u ukupnom iznosu od 255.031,65€. Društvo je zaključilo ugovor za nabavku usluge održavanje šalterske aplikacije

[49] Ugovor br.00073-20230421-1/14 sa “ Montal DSD”od 12.06.2023.god.
[50] Rn.br.130- Quince engineering od 23.02.2023.god.
[51] Rn.br.250/2023- Osmanagić Co d.o.o. od 11.05.2023.god.
[52] Ugovor br. 00073-2023124-1/14- Osmanagić Co d.o.o od 10.05.2023.god.
[53] Ugovor br.00073/15884/16 – Osa računarski inžinjering od 23.11.2022.god.
[54] Rn. 73/2023 od 04.12.2023.god. APollo Proing Doo Beograd

i fiskalizacije gotovinskih transakcija, sa dobavljačem “Wind” D.o.o. za inžinjering i prostorno planiranje iz Podgorice.
Društvo je zaključilo ugovor za nabavku usluge održavanje mrežnog HW/SW, virtuelne platforme i storage Sistema 2and level support, sa dobavljačem “Axians” D.o.o. (S AND T D.o.o. Podgorica) iz Podgorice.
Društvo je zaključilo ugovor za nabavku usluge održavanje , dostave, isporuke, t&t, produkcije, sa dobavljačem “Wind” D.o.o. za inžinjering i prostorno planiranje iz Podgorice.
Osnov ugovora je pretežno tenderska dokumentacija za otvorene postupke javnih nabavki.

Troškovi usluga održavanja IPS servera (račun 532041) - Svjetski Poštanski Savez evidentirani su troškovi u iznosu od 20.375,48 € koji se odnose na godišnju naknadu za korišćenje servera-Universal postal union, Bern, br.00110-20230125-6 od 25.01.2023 godine.

Društvo je na računu **533 koji se odnosi na troškove zakupnine** iskzalo ukupan iznos od 20,995.46 €, prema sljedećoj strukturi:

Broj konta	Opis	Iznos
533400	Troškovi zakupa poslovnog prostora	15,539.91
533401	Troškovi zakupa poslovnog prostora (IFRS16) do rasknjiženja	5,244.81
533490	Ostali troskovi zakupnine	210.74
533	**Troškovi zakupnina ukupno**	**20,995.46**

Naznačeni troškovi se odnose na troškove zakupa poslovnog prostora koji ne ispunjavaju uslove klasifikovanja u skladu sa MSFI 16 - lizing, troškova do rasknjižanjanja i ostalih troškova zakupnine prema podacima iz prethodnog tabelarnog pregleda.

Troškovi reklame i propagande (535)
Troškovi reklame i propagande su iskazani u ukupnom iznosu od 19.971,19 € i prema prikazanoj strukturi se odnose na troškove reklame i propagande (podraćun 535000) u iznosu od 14.653,69 € i troškove klipinga, novina i časopisa (podračun 535002) u iznosu od 5.317,19 €. Radi se o troškovima koji su pojedinačno iskazani u manjoj vrijednosti kao što su: zakupi reklamnog prostora, brendirnje, svjetlosne reklame, oglašavanje, izrada logotipa, postavljanje natpisa, reklamnih panoa, troškovi novina, časopisa, preklipinga i slično.

Troškovi amortizacije i rezervisanja (Grupa 54)
Na računima 54 – Troškovi amortizacije i rezervisanja iskazuju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava i troškovi rezervisanja u skladu sa računovodstvenom politikom pravnog lica. Društvo je za 2023. godinu u okviru grupe 54 prikazalo ukupan iznos troškova od 1.169.715,37 €.

Troškovi amortizacije (račun 540)
Društvo u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, na računu 540 - Troškovi amortizacije iskazuju se troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava obračunati prema računovodstvenoj politici pravnog lica, u korist odgovarajućih računa ispravke vrijednosti nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava otvorenih u okviru računa grupe 01 i 02.
U Računovodstvenim politikama Društvo je opisalo način obračuna amortizacije po vrstama imovine Društva, koja podliježe obračunu amortizacije. Društvo je za 2023. godinu izvršilo obračun troškova Amortizacije u ukupnom iznosu od 890,148.35 € koji su evidentirani na računu 540.
Društvo je u knjigovodstvu analitički evidentiralo troškove amortizacije prema vrstama sredstava: nematerijalna imovina, oprema, transportna sredstva i građevinskih objekata prema određenskom svojinskom pravu. Takođe je na posebnom podračunu evidentiran trošak amortizacije sredstava u vezi sa kojim su ispunjeni uslovi koji se odnose na zakup u skladu sa MSFI 16 – Lizing (podračun 540001 u iznosu 116.584,89€).

Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (račun 545)
Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo godišnji trošak za rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih u iznosu od 279.567,02 €.

OPIS TROŠKA	IZNOS
Trošak rezervisanja za naknade zaposlenih - jubilarne nagrade	221.974,60
Trošak rezervisanja za naknade zaposlenih - otpremnine	57.592,42
	279.567,02

Na osnovu Međunarodnog računovodstvenog standarda 19 – Naknade zaposlenim, od strane ovlašćenog aktuara je sačinjen Izvještaj o aktuarskoj procjeni dugoročnih rezervisanja za primanja zaposlenih u Pošti Crne Gore AD Podgorica na 31.12.2023. godine.
Društvo je shodno aktuarskom obračunu za 2023. godinu iskazalo trošak dijela koji se odnosi na jubilarne nagrade za zaposlene u Društvu u iznosu od 221.974,60 €. Članom 39 Kolektivnog ugovora propisano je da Društvo povodom radnog jubileja, isplaćuje jubilarnu nagradu zaposlenima za 10 godina rada u Društvu (1,5 minimalne zarade); za 20 godina rada u Društvu (4,5 minimalne zarade) i za 30 godina rada u Društvu (7,5 minimalne zarade).
Društvo je takođe na osnovu aktuarskog obračunu za 2023. godinu iskazalo trošak dijela koji se odnosi na otpremnine za zaposlene u Društvu u iznosu od 57.592,42 €. Članom 27 Opšteg kolektivnog ugovora Poslodavac je dužan da isplati zaposlenom otpremninu prilikom odlaska u penziju u visini od tri minimalne neto zarade ostvarene u Crnoj Gori.
Za potrebe obračuna korišćena je minimalna neto zarada u iznosu od 244,20 € što čini 30% prosječne zarade ostvarene u Crnoj Gori u 2023. godini.

Nematerijalni troškovi (Grupa 55)

Nematerijalni troškovi u Društvu, evidentirani u okviru grupe 55, iznose 2.927.291,68 €, sa opisom prema sljedećoj strukturi:
Na računu 550 – Troškovi neproizvodnih usluga, evidentirani su troškovi u iznosu od 1.492.841,03 i odnose se na:
Troškove notarskih usluga u iznosu od 2.093,57 €; troškove sudskih sporova (na osnovu pravosnažnih sudskih odluka, poravnanja i dr. izvršnih isprava) u iznosu od 77.464,58 €; troškovi advokatskih usluga u iznosu od 10.587,40 € (zastupanje u sudskim predmetima); Troškove usluga revizije u iznosu od 12.000,00 €, troškovi usluga javnog izvršitelja, troškovi vode20.576,66 €; troškovi komunalnog otpada -sakupljanje i transporta komunalnog otpada za 12 mjeseci 2023 godine u ukupnom iznosu od 85.506,13 €; Troškovi po osnovu licence, evidentirani su troškovi godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga [55]Agenciji za telekomunikacije u iznosu od 156.988,17€, troškovi su razgraničeni na 12 mjeseci i tretiraju se kao trošak perioda; Troškovi licenci do 1 godine , evidentirani su troškovi godišnje garancije za servere i radne stanice[56], garancija i support servis Time Stamp[57], Trend micro smart protection complete, izvodjenje resertifikacione provjere sistema menadzmenta prema zahtjevima standarda, razgraničeni troškovi održavanja softvera/ hardvera, adobe acrobat pro dc licence i sl. u iznosu od 94.979,76 €; trošak provizije turističkih organizacija za uplaćene turističke takse u iznosu od 61.783,15 €;
Troškovi po osnovu ugovora o franšizingu u iznosu od 476.839,40 €. Društvo ima zaključene ugovore o uslužnom franšizingu sa privrednim društvima, kojim Društvo kao davalac franšizinga obezbjeđuje privrednim društvima sa kojima zaključuje ugovor, kao primaocima franžizinga pravo da, u skladu sa ugovorom, vrši usluge iz oblasti poštanskog saobraćaja kao osnovne registrovane djelatnosti Davaoca franšizinga, po obimu, vrsti i tehnologiji vršenja usluga, uz naknadu za izvršeni rad, sa obavezom pridržavanja određenog radnog vremena, obavezi snošenja troškova poslovanja, uz odgovarajuću kontrolu rada i osiguranja povjerene imovine.
Primalac franšizinga se obavezuje da: organizuje rad, u svom poslovanju primjereno koristi ime i renome Davaoca franšizinga, primjenjujući utvrđenu tehnologiju rada posluje na način propisan od strane Davaoca franšizinga i da koristi sve prednosti Sistema Davaoca franšizinga u obezbjeđenju kvaliteta usluga, koje su predmet djelatnosti primaoca franšizinga, a posebno da vrši uredan prijem pismonosnih pošiljaka u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju, prijem paketa i vrijedonosnih

[55] Rješenje Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost broj 010-5824/3
[56] Ugovor br. 00073-17320/7 sa S&T Crna gora d.o.o od 25.10.2022.god.
[57] Ugovor br. 00073-19775/7 sa S&T Crna Gora d.o.o od 18.11.2022.god.

pošiljki u unutrašnjem saobraćaju, prijem telegram u unutrašnjem saobraćaju, uplate i isplate uputnica, isplate penzija, materijalnih i socijalnih i drugih davanja.
Primalac franšizinga se obavezuje da za dobijeni franšizing plaća Društvu naknadu. Naknada se sastoji od: *Jednokratne pristupne takse (fee)*, kojom se pokrivaju troškovi dizajna enterijera, obuke i obilježavanja lokacije i *Godišnje naknade* koja se plaća po svakom šalterskom radnom mjestu što predstavlja naknadu za manipulativne obrasce, troškove propagandnog materijala, troškove održavanja informacionog Sistema i troškove održavanja komunikacione infrastrukture.
Primalac franšizinga je dužan da nadležnoj službi Društva uz dnevne radove dostavlja propisanu dokumentaciju o izvršenim uslugama sa strukturom gotovinskih prihoda ti izvještaji predstavljaju osnov za obračun naknade primaocu franšize. Zarada primaoca franšize utvrđuje se u dogovorenom procentualnom iznosu od ostvarenog neto prihoda od prodaje poštanskih usluga i u procentualnom iznosu od procenta kojeg je Društvo ugovorilo za robe i usluge koje nudi komisiono u mjesecu za koji se vrši obračun, i na tako utvrđen neto iznos obračunavaju se svi fiskaliteti, porezi, prirezi i doprinosi u skladu sa zakonom. Konačan obračun obaveza vrši se po završetku poslovne godine. Struktura troškova franšize utvrđena je tabelarnim prikazom datom u Aneksu ugvora.
Troškovi obezbjeđenja imovine i lica su evidentirani na podračunu 550930 u ukupnom iznosu od 488.159,15 €, a odnose se na usluge obezbjeđenja transporta novca i dragocjenosti i usluge obezbjeđenja imovine i lica. Usluge su pružene na osnovu Ugovora nakon sprovedenog postupka javnih nabavki, od strane „Sistem security“ Doo Podgorica.
Ostatak troškova koji se odnose na račun 550 (troškovi neproizvodnih usluga), odnosi se na troškove dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u iznosu od 3.223,14; troškovi poklona i donacija1.080,00 € i ostali troškovi neproizvodnih usluga u iznosu od 377,20 €.

Troškovi reprezentacije (račun 551) – evidentirani su izdaci za reprezentaciju, uključujući i vrijednost sopstvenih proizvoda, robe i usluga. Društvo je na ovom računu evidentiralo iznos od 36.395,66 € koji se odnosi na: reprezentaciju (iznos od 32.230,87 €) i subvenciranje kamata (iznos od 4.164,79 €). Društvo je donijelo Pravilnik o korišćenju sredstava reprezentacije kojim je predviđeno da reprezentacija predstavlja korišćenje usluga u ugostiteljskim objektima u zemlji i inostranstvu, korišćenje internog bifea i davanje poklona poslovnim partnerima i drugim licima u zemlji i inostranstvu. Pravo na korišćenje reprezentacije imaju Predsjednik Odbora direktora i Izvršni direktor.
U postupku revizije utvrđeno je da se trošak reprezentacije pretežno odnosi na nabavke za potrebe bifea, obilježavanje dana Pošte, nabavku tri mobilna telefona, novogodišnjih paketića i čestitki, prigodne i reklamne poklone, ugostiteljske usluge itd.
Shodno Odluci o obezbjeđivanju subvencioniranja kamate zaposlenima na odobrene stambene kredite poslovnih banaka , Društvo je obezbijedilo subvencije kamate stambenih kredita zaposlenima od 2,4%, a ukupan iznos opredijeljenih sredstava za subvencioniranje kamate po ovom osnovu iznosio je 550.000,00 €. Društvo je 06.04.2007. godine zaključilo Ugovor o kreditiranju stambenih potreba zaposlenih sa Crnogorskom komercijalnom bankom AD Podgorica za kreditiranja stambenih potreba zaposlenih u Pošti uz kamatnu stopu od 6,4% na godišnjem nivou. Zaposlenima u Pošti na odobreni kredit obračunava se kamata od 4% na godišnjem nivou, a razliku od visine kamatne stope u iznosu od 2,4% subvencionira Pošta.
Utvrđena nepravilnost:
Društvo je na računu 551 – Troškovi reprezentacije evidentiralo iznos od 4.164,79 € koji se odnosi na subvencije kamate za stambeni kredit zaposlenima, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i isti je trebalo evidentirati na računu u okviru grupe 52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi. Društvo je navedenu nepravilnost ispravilo u 2024. godini.

Društvo nije obračunalo i uplatilo porez za subvenicirani iznos kamata od 4.164,79 € (iznos poreza 600,00€) za stambene kredite zaposlenima, što nije u skladu sa čl. 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, kojim je predviđeno da porez na lična primanja obračunava, obustavlja i uplaćuje poslodavac, odnosno isplatilac tih primanja.

Preporučuje se Društvu da obračunava i uplaćuje porez na dohodak prilikom isplate svih ličnih primanja.

Troškovi premije osiguranja (račun 552), su evidentirani u ukupnom iznosu od 196.888,50 €. Odnose se na osiguranje osnovnih sredstava, zaposlenih, transportnih sredstava (teretna i putnička vozila) i mopeda. Iznos troškova prema sredstvima koja su osigurana je analitički prikazan u knjigovodstvu društva. Društvo je nakon sprovedenog postupka javnih nabavki zaključilo ugovore sa Dva osiguravajuća društva: za osiguranje lica (tender 15/23), za osiguranje imovine (tender 16/23 –Partija 1) i za osiguranje motornih vozila (tender 16/23 Partija) (Partija 2 po ovom tenderu odnosi na osiguranje novca u kopnenom transportu).[58]

Troškovi platnog prometa (račun 553) – Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo ukupne troškove platnog prometa u iznosu od 97.176,19 €, prema sljedećoj strukturi:

Troškovi platnog prometa u zemlji (15.456,39 €) se odnose na: transakcione provizije prema Crnogorskoj komercijalnoj banci AD Podgorica, transakcione provizije za prodaju putem webshopa, ostale troškove provizije.

Troškovi platnog prometa u inostranstvu (81.719,80 €) se odnose na provizije u vezi sa uputničkim prometom koji se obavlja sa poštama iz regiona (pošte iz Zagreba, Banja Luke, Sarajeva, Mostara i Beograda) kao i na druga devizna plaćanja prema inostranstvu.

Troškovi članarina (račun 554) su iskazani u iznosu od 17.399,20 €.

Troškovi poreza (Račun 555) - Društvo je na 31.12.2023. godine iskazalo ukupne troškove platnog prometa u iznosu od 857.477,24 €.

OPIS	IZNOS
Troškovi poreza na imovinu	131.124,24
Troškovi naknada za korišćenje puteva	16.205,42
Troškovi naknada za ekonomsko iskorišćavanje kulturnih dobara	275,00
Troškovi carina	12,15
Proškovi PDV	709.860,43
	857.477,24

Izvršen je uvid u rješenja nadležnih organa jedinica lokalnih samouprava, koja su donesena na osnovu člana 15 Zakona o porezu na nepokretnosti u ukupnom iznosu od 131.124,24 €.

Takođe je izvršen uvid i u rješenja o godišnjoj naknadi za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta, koje donose nadležni organi jedinica lokalnih samouprava.

Ostali nematerijalni troškovi (račun 559) – iskazani su u iznosu od 229.113,86 € i pretežno se odnose na:

- članske doprinose Turističkoj organizaciji na osnovu rješenja Uprave lokalnih prihoda jedinica lokalnih samouprava (18.136,56 €); takse (3.759,46 €); troškove usluga studentskih zadruga(1.250,30 €); troškovi provizije Agencije o privremenom zastupanju zaposlenih (51.198,00 €). Sporazum o ustupanju zaposlenih zaključen je sa Agencijom za privremeno ustupanje “Nice job” DOO i istim je određeno da nadoknada Agencije iznosi 19 € za svakog izvršioca pojedinačno uvećana za stopu PDV.
- troškove sponzorstva, pomoći i donacija (3.380,00 €); troškove posjete sajmovima i seminarima (4.456,80 €); troškove školovanja i obuke (15.407,00 €);

Troškove konsalting usluga (48.620,00 €). Društvo je u vezi sa ovim uslugasma zaključilo dva Ugovora za pružanje usluga sa dobavljačem DOO “Bezbjednost” za snimanje stanja sa aspekta zaštite od požara sa davanjem izvještaja nedostataka i predlogom za otklanjanje nedostataka, sa ugovorenom cijenom usluga u iznosu od po 7.990,00 € (bez PDV). **Za navedenu nabavku Društvo nije sprovelo postupak jednostavne nabavke.**

- troškove strucne literature, umnožavanje materijala i prevodilačkih usluga (3.067,14 €); troškove poštanskih igara (10.000,00 €); troškove cestarina i mostarina (2.066,10 €);
- troškovi usluga mjerenja kvaliteta poštanske usluge (24.008,00 €); ostale poslovne rashode (12.733,37 €).
- troškove prireza na zarade (31.031,13 €);

Utvrđena nepravilnost: Društvo je na računu 559 – Ostali nematerijalni troškovi evidentiralo iznos od 31.031,13 € koji se odnosi na troškove prireza na zarade, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i isti je trebalo evidentirati na računu u okviru grupe 52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.

[58] Nepravilnosti koje se odnose na primjenu Zakona o javnim nabavkama prilikom nabavke usluga osiguranja su konstatovane u dijelu izvještaja „Javne nabavke“.

Društvo treba da vrši evidenciju poslovnih promjena u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.

Finansijski rashodi (Grupa 56)

Na računima grupe 56 - Finansijski rashodi iskazuju se rashodi kamata i drugi rashodi koji nastaju u vezi sa finansiranjem iz tuđih izvora. Društvo je na grupi 56 iskazalo ukupne finansijske rashode u iznosu od 64,833,63 € prema sljedećoj strukturi:

562000	Troškovi kamate na kredit kod NLB Montenegro banke	49.270,91
562003	Troškovi kamata IFRS 16	7.091,38
562010	Rashodi zateznih kamata	1.036,23
562011	Rashodi zateznih kamata po osnovu duznicko povjerilackih odnosa	510,56
563200	Negativne kursne razlike po stranim novčanim sredstvima	6.924,55
56	**FINANSIJSKI RASHODI UKUPNO**	**64.833,63**

Ostali rashodi (grupa 57)

U skladu sa Pravilnikom oi kontnom okviru na računima grupe 57 - Ostali rashodi, iskazuju se gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava, gubici po osnovu prodaje hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu pravnih lica, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja i ostali nepomenuti rashodi.

Društvo je u 2023. godini, na računima grupe 57, evidentiralo iznos od 5.264,89 €. Iznos rashoda se odnosi na otpis (rashod) kancelarijske i računarske opreme (5.014,89) i rashoda koji se odnosi na na procjenu trzisne vrijednosti nepokretnosti upisane u LN 101, KO Danilovgrad (250,00 €). Prema Izvještaju o izvršenom popisu, rashodovanje je izvršeno na predlog popisne komisije, koji je Upravni odbor Društva usvojio Odlukom broj: 00010 – 20240329-1/2 od 05.04.2024. godine.

Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (grupa 58)

Shodno Pravilniku o kontnom okviru na računima grupe 58 - Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine iskazuju se negativni efekti vrednosnih usklađivanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, zaliha, hartija od vrijednosti i potraživanja u skladu sa MRS 36 i drugim relevantnim MSFI i računovodstvenom politikom, prema nazivima računa ove grupe. Na računima ove grupe iskazuje se i negativan efekat promjene poštene (fer) vrijednosti sredstava, u skladu sa MRS 16, MRS 38, MSFI 9 i ostalim relevantnim MSFI.
Društvo je u okviru ove grupe iskazalo troškove u iznosu od 607.652,29 € €, čija je struktura prikazana u sljedećem tabelarnom pregledu:

Broj konta	Opis	Iznos
584001	Otpis sluzbene odjece i obuce	20.602,17
584006	Otpis potrošnje u službene svrhe - obrasci za hibridnu poštu	7.196,59
584	**Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti zaliha materijala i robe ukupno**	**27.798,76**
585000	Troškovi potencijalnih sumnjivih i spornih potraživanja	579.853,53
585	**Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana ukupno**	**579.853,53**
58	**RASHODI PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE UKUPNO**	**607.652,29**

Iznos rashoda iskazan na podračunu 584001 od 20.602,17 € se odnosi na otpis službene odjeće i obuće (uniformi i sl), dok se iznos iznos iskazan na podračunu 584006 od 7.196,59 odnosi na otpis obrazaca za hibridnu poštu.
Rashodi koji su dominantni u okviru grupe 58, odnose se na račun 585 koji se odnosi na troškove sumnjivih i spornih potraživanja. Troškovi se odnose na indirektnu ispravku potraživanja od

osiguravajućeg Društva u iznosu od 537.307,78 €, kao i indirektan otpis potraživanja od kupaca u zemlji zemlji i od državnih organa (budžetskih korisnika) u ukupnom iznosu od 42.545,75 € (25.997,44 € i 16.548,31 €). Otpis je izvršen na osnovu predloga Komisije koja je formirana od strane izvršnog direktora.

Najznačajniji iznos ispravke potraživanja odnosi na potraživanja od osiguravajućih društava u iznosu od 537.307,78 €. Radi se o potraživanju koje je nastalo po osnovu štete u vezi sa događajima razbojništva koje se desilo u Podgorici (ulica Orahovačka) 16.03.2021. godine i razbojništva koje se desilo u Nikšiću 20.10.2021. godine, kada su otuđena novčana sredstva u ukupnom iiznosu od 593.782,78 €. Osiguravajuće društvo je shodno odluci o likvidaciji štete, izvršilo naknadu štete u iznosu od 56.475,00 €, dok preostali iznos od 537.307,78 € nije naplaćen od Osiguravajućeg društva zbog činjenice da ugovor o pružanju usluga redovnog obezbjeđenja i zaštite transporta novca, zaključen između „Pošte Crne Gore AD“, Podgorica i „Security Guard Montenegro“, nije usklađen sa Polisom osiguranja robe u domaćem transportu. U vezi sa naznačenim „Pošta Crne Gore“ AD, Podgorica je pokrenula spor pred Privrednim sudom protiv „Security Guard Montenegro“.
Služba za pravne poslove Društva je u Dopuni izvještaja u predmetnim razbojništvima, koji je dostavljen Sektoru za ekonomske poslove 01.04.2024. godine, preporučuje indirektnu ispravku potraživanja u iznosu stvarne štete. U vezi sa tima je izvršena ispravka iznosa od 537.307,78 €, što je evidentno na podračunu 229002 i 585000 Glavne knjige Društva.

Rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda (Grupa 59)

Na računima grupe 59 - Gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda iskazuje se gubitak poslovanja koje je obustavljeno, rashodi iz ranijih izvještajnih perioda, rashodi (efekti) po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz prethodnih izvještajnih perioda i prenos rashoda.
Društvo je na računu 591 u 2023. godini, evidentiralo ukupan iznos rashoda iz ranijeg perioda 143.867,52 €. Najveći dio rashoda u iznosu od 55.573,29 € se odnosi na razliku između neto troška univerzalnog servisa koji je knjigovodstveno i stvarno priznatog neto troška za 2022. godinu od strane

Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, dok se preostali iznos uglavnom odnosi na primljene fakture i obračune međunarodnih pošta iz prethodnih perioda.

Iskaz o tokovima gotovine

Iskaz o promjenama na kapitalu AD „Pošta Crne Gore“ Podgorica u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine dat je u narednom prikazu:

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE - DIREKTNI METOD				
POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	*2*	*3*	*4*	*5*
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
I. Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301		*24.134.868*	*18.590.976*
1. Prodaja i primljeni avansi	302		23.789.915	18.257.738
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303		526	1.737
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304		344.427	331.501
II. Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305		*22.777.934*	*16.115.865*
1. Isplata dobavljačima i dati avansi	306		6.681.197	4.731.625
2. Zarade naknade zarada i ostali lični rashodi	307		16.045.919	11.383.144
3. Plaćene kamate	308		50.818	1.096
4. Porez na dobitak	309			
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310			
IIII. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311		***1.356.934***	***2.475.111***
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA				
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312		-	-
1. Prodaja akcija i udjela (neto priliv)	313			
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314			
3. Ostali finansijski plasmani (neto priliv)	315			
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316			
5. Primljene dividende	317			
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318		*1.970.108*	*2.009.300*
1. Kupovina akcija i udjela (neto odliv)	319			
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320		1.970.108	2.009.300
3. Ostali finansijski plasmani (neto odliv)	321			
III. Neto tok gotovine iz aktivnost investiranja (I-II)	322		***(1.970.108)***	***(2.009.300)***
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA				
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323		*1.660.635*	-
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324			
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto priliv)	325		1.660.635	
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326			
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327		*216.259*	-
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328			
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odliv)	329			
3. Finansijski lizing	330			
4. Isplaćene dividende	331		216.259	
III. Neto tok gotovine iz aktivnost finansiranja (I-II)	332		***1.444.376***	-
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333		**831.202**	**465.811**
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334		**8.548.623**	**8.066.096**
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PREDRAČUNA GOTOVINE	335		328	24.454
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PREDRAČUNA GOTOVINE	336		6.925	7.738
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337		**9.373.228**	**8.548.623**

Shodno članu 7 Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ostavljena je mogućnost pravnom licu da samostalno odluči da li će iskaz o tokovima gotovine sastavljati primjenom direktne metode ili primjenom indirektne metode.

Društvo je izabralo direktnu metodu za sastavljanje Iskaza o tokovima gotovine i popunilo propisani obrazac.

Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti

Razliku između pozicija priliva i odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti predstavlja Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti i iskazan je u iznosu od 1.356.934 €.

Priliv i odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti

Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti je iskazan u iznosu od 24.134.868 €. Najznačajniji priliv je po osnovu ostvarene prodaje i primljenih avansa, i iznosi 23.789.915 €.

Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti iznosio je 22.777.934 €. Najznačajniji odliv je po osnovu zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda u iznosu od 16.045.919 €, potom odliv prema dobavljačima i dati avansi u iznosu od 6.881.197 €.

Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja

Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja predstavlja razliku između priliva gotovine iz aktivnosti investiranja i odliva gotovine iz aktivnosti investiranja i na kraju 2023. godine je iskazan u iznosu od (1.970.108 €).

Priliv i odliv gotovine iz aktivnosti investiranja

Društvo u toku 2023. godine nije imalo priliv gotovine po osnovu aktivnosti investiranja.

Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja iskazan je u iznosu od (1.970.108 €) € i najznačajniji dio se odnosi na nabavku softvera, vozila i licenci.

Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja

Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja predstavlja razliku između priliva gotovine iz aktivnosti finansiranja i odliva gotovine iz aktivnosti finansiranja i na kraju 2023. godine je iskazan u iznosu od -1.444.376 €.

Priliv i odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja

Društvo u toku 2023. godine je imalo priliv gotovine po osnovu aktivnosti finansiranja u iznosu od 1.660.635 €, a odnosi se na dugoročni kredit.

Odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazan je u iznosu od 216.259 € i odnosi se na isplaćene dividende iz neraspoređene dobiti za 2021 i 2022. godinu u navedenom iznosu.

Neto tok gotovine

Neto tok gotovine u toku 2023. godine Društvo je iskazalo u iznosu od 831.202 €, nastala kao zbir neto toka poslovne aktivnosti, neto toka gotovine iz aktivnosti investiranja i neto toka gotovine iz aktivnosti investiranja (1.356.934 € - 1.970.108 € + 1.444.376 €).

Gotovina na početku izvještajnog perioda

Iskazuje se početno stanje gotovine tekuće godine koje je na 01.01.2023. godine iznosilo 8.548.623 €. U izvještajnom periodu su iskazane pozitivne kursne razlike u iznosu od 328 € i negativne kursne razlike u iznosu od 6.925 €.

Gotovina na kraju izvještajnog perioda

Iskazuje se iznos gotovine na kraju izvještajnog perioda 31.12.2023. godine, iskazano je 9.373.228 € (Neto tok gotovine u toku 2023. godine + Gotovina na početku izvještajnog perioda + Pozitivne kursne razlike – Negativne kursne razlike).

Izvještaj o promjenama na kapitalu

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

u EUR-ima-

Pozicija	OPIS	Red. br.	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red. br.	Ostali kapital (rn 309)	Red. br.	Neupla-ćeni upisani kapital (grupa 31)	Red. br.	Emisiona premija (rn 320)	Red. br.	Rezerve (rn 321, 322)	Red. br.	Revalori-zacione rezerve (grupa 33)	Red. br.	Neraspo-ređena dobit (grupa 34)	Red. br.	Gubitak (grupa 35)	Red. br.	Otkupljе-ne sopstve-ne akcije i udjeli (rn 237)	Red. br.	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9-10)
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11
1.	Stanje na dan 01.01. _____ godine	401	35.331.033	410		419		428		437		446	331.538	455	3.302.589	464		473		482	38.965.160
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411		420		429		438		447		456		465		474		483	0
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. _____ godine (r.br. 1+2)	403	35.331.033	412	0	421	0	430	0	439	0	448	331.538	457	3.302.589	466	0	475	0	484	38.965.160
4.	Neto promjene u _____ godini	404		413		422		431		440		449		458	47.688	467		476		485	47.688
5.	Stanje na dan 31.12. _____ godine (r.br. 3+4)	405	35.331.033	414	0	423	0	432	0	441	0	450	331.538	459	3.350.277	468	0	477	0	486	39.012.848
6.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415		424		433		442		451		460		469		478		487	0
7.	Korigovano početno stanje na dan _____ godine (r.br. 5+6)	407	35.331.033	416	0	425	0	434	0	443	0	452	331.538	461	3.350.277	470	0	479	0	488	39.012.848
8.	Neto promjene u _____ godini	408		417		426		435		444		453	-207.496	462	117.840	471		480		489	-89.656
9.	Stanje na dan 31.12. _____ godine (r.br. 7+8)	409	35.331.033	418	0	427	0	436	0	445	0	454	124.042	463	3.468.117	472	0	481	0	490	38.923.192

U tekućem izvještajnom periodu došlo je do neto promjene - smanjenja na poziciji Revalorizacione rezerve i to usljed prenosa dijela revalorizacione rezerve koji se godišnje prenosi na neraspoređenu dobit, u iznosu od 207.496 €, pa je početno stanje revalorizacionih rezervi sa 331.538 € umanjeno na 124.496 €. Društvo je ovom Izvještaju prikazalo i uvećanje neraspoređene dobiti u iznos od 117.840 €, i to na način što je od početnog stanja neraspoređene dobiti ranijih godina oduzelo iznos od 216.258,60 € po osnovu isplaćene dividende u toku 2023. godine (dividende za 2021 i 2022. godinu, po prethodno donijetim odlukama Vlade Crne Gore), izvršilo uvećanje neraspoređene dobiti iznosom

od 207.496 € koje je preneseno sa revalorizacionih rezervi i uvećanje po osnovu ostvarene dobiti tekuće godine u iznosu od 126.605 €.
Stanje na 31.12.2023. godine, prema izvještaju Društva je sljedeće: Osnovni kapital 35.331.033 €; Revalorizacione rezerve 124.042 €, Neraspoređena dobit 3.468.117 €, odnosno stanje ukupnog Kapitala na kraju tekuće godine iznosi 38.923.192 €.
Utvrđene nepravilnosti:
Društvo je u svojim poslovnim knjigama iskazalo dobit tekuće godine u iznosu od 126.605 €, usljed pogrešno obračunatih odloženih poreskih obaveza, trebalo je iskazati gubitak u iznosu od 96.533,59 €, što bi uticalo na iznos neraspoređene dobiti koja je iskazan u iznosu od 3.468.117 €, a istu je trebalo iskazati u iznosu od 3,244,979 €, pa bi stanje ukupnog Kapitala na kraju tekuće godine iznosi 38.700.054 €.

Javne nabavke

Planom javnih nabavki br. 00010-23413/4 od 29. 12. 2022. godine planirane su nabavke radova, roba i usluga ukupne procijenjene vrijednosti 5.590.980,95 € i ukupne vrijednosti PDV-a u iznosu od 1.174.105,99 €, koje bi se realizovale putem 181 postupka. Pregled plana po vrsti predmeta prikazan je u narednoj tabeli:

Javne nabavke za 2023. godinu	**Plan javnih nabavki**			
	procijenjena vrijednost	PDV	Ukupna vrijednost	br. postupaka
Robe	3,014,966.73	633,142.99	3,648,109.72	76
Usluge	1,889,369.25	396,767.55	2,286,136.80	80
Radovi	686,644.97	144,195.45	144,195.45	25
Ukupno:	**5,590,980.95**	**1,174,105.99**	**6,765,086.94**	**181**

Izvor podataka: Plan javnih nabavki objavljen na ESJN

Pregled plana po vrsti postupka prikazan je u narednoj tabeli:

Vrsta postupka	Vrsta predmeta	Procijenjena vrijednost	PDV	Ukupna vrijednost	br. postupaka
OTVORENI POSTUPAK	Robe	2,462,000.00	517,020.00	2,979,020.00	30
	Usluge	1,362,000.00	286,020.00	1,648,020.00	19
	Radovi	70,000.00	14,700.00	84,700.00	1
JEDNOSTAVNE NABAVKE	Robe	552,966.73	116,122.99	669,089.72	46
	Usluge	511,569.25	107,429.55	618,998.80	60
	Radovi	616,644.97	129,495.45	746,140.42	24
POZIV PO OSNOVU OKVIRNOG SPORAZUMA	Usluge	15,800.00	3,318.00	19,118.00	1
Ukupno:		**5,590,980.95**	**1,174,105.99**	**6,765,086.94**	**181**

Iz Izvještaja koji su dostavljeni Ministarstvu, proizilazi da je Društvo sprovelo:

- 26 otvorenih postupaka ukupne ugovorene vrijednosti nabavki u iznosu od 2.168.243,97 €,
- 33 jednostavne nabavke preko 8.000 € ,ukupne ugovorene vrijednosti u iznosu od 433.037,95 €,
- 884 jednostavnih nabavki do 8.000 € ukupne vrijednosti nabavki u iznosu od 505.298,54 €, kao što je i prikazano u narednoj tabeli:

Izvještaj	Vrsta postupka/nabavke	Broj postupaka	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama	Otvoreni postupak	26	2,264,286.78	2,168,243.97
Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke	Jednostavne nabavke preko 8.000,00€	33	477,297.79	433,037.95
	Jednostavne nabavke do 8.000,00€	884		505,298.54
Ukupno:		**943**	**2,741,584.57**	**3,106,580.46**

Plan javnih nabavki sačinjen je u skladu sa članom 84 zakona o javnim nabavkama, dok je realizacija plana za 2023. godinu iznosila 55%, odnosno 3.106.580,46 €.

U skladu sa članom 47 Zakona rješenjem su određena 2 službenika za javne nabavke sa položenim ispitom za rad na poslovima javnih nabavki.
U skladu sa članom 149 stav 15 Zakona, odlukom su određena odgovorna lica za realizaciju ugovora o javnoj nabavci.
Društvo posjeduje Internu proceduru procesa sprovođenja javne nabavke br.00073-46/16 od 18.03.2022. godine kao i Internu proceduru – javna nabavka vezana za opremu i usluge koja se odnose na tehničku, fizičku zaštitu i odbranu, zaštitu i zdravlje na radu, zaštitu od požara, ekologiju i društveno-poslovnu odgovornost br. 02-00074/22 od 23.02.2022. godine.

Postupak planiranja i pripreme plana javnih nabavki počinje obavještenjem Sektora za podršku poslovanju, pravnih i zajedničkih poslova ostalim organizacionim jedinicama za dostavu prijedloga godišnjeg plana za narednu godinu, koji se dostavlja u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja. Sektor za podršku poslovanju, pravne i zajedničke poslove objedinjava predloge i sačinjava predlog Plana javnih nabavki koji dostavlja izvršnom direktoru na saglasnost, a zatim Odboru direktora Društva na usvajanje. Pokretanje postupka nabavke inicira se Zahtjevom za nabavku organizacione jedinice koja je iskazala potrebu, a koji se dostavlja mailom i preko arhive Društva. Zahtjev za nabavku sadrži tehničku specifikaciju i detaljne informacije za nabavku roba, radova i usluga (rok i način plaćanja, garantni rok, rok za isporuku, kriterijum za izbor najpovoljnije ponude, prijedlog stručnog člana komisije itd.). Zahtjev za nabavku ovjeravaju direktor Sektora za podršku poslovanju, pravnih i zajedničkih poslova i rukovodilac Službe.

Postupke jednostavnih nabavki sprovodi službenik za javne nabavke, dok se jednostavne nabavke procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou ispod 8.000,00 €, sprovode direktnim izborom predmeta nabavke određenog ponuđača uz prihvatanje predračuna, fiskalnog računa ili ugovora.

U svim postupcima javnih nabavki, obrazovana je komisija za sprovođenje postupaka javne nabavke, u skladu sa članom 48 Zakona. Komisije se formiraju na osnovu poznavanja predmeta nabavke i samog procesa nabavke. Praćenje realizacije ugovora u skladu sa članom 149 stav 15 Zakona, vrši lice odgovorno za realizaciju ugovora iz organizacione jedinice koja je inicirala nabavku, određeno od strane izvršnog direktora. Primljene fakture se potpisuju od strane direktora sektora organizacione jedinice koja je inicirala nabavku, kao i izvršnog direktora, prijem robe se vrši u magacinu Društva i sačinjava zapisnik o kvalitativnom i kvantitativnom prijemu robe.

Društvo je u 2023. godini izvršilo 21 nabavku avio karata, u najvećem broju od dobavljača d.o.o."OKI AIR TRAVEL" Podgorica, 38 nabavki usluga adaptacije objekata (u najvećem broju od dobavljača “QUINE- ENGINEERING“), 69 nabavki kancelarijskog materijala (d.o.o. „KASTEX“, d.o.o. „KALIŠ“, d.o.o. „SVICOMM“, d.o.o. „GOLBI“ itd.), 37 nabavki kancelarijskog namještaja (d.o.o. „OKOV“, d.o.o. “DAJKOVIĆ CO NAMOS“, d.o.o.“DR TRADE“, d.o.o „ALUPROM“) 5 nabavki održavanja softvera (d.o.o. „WIND“), 9 nabavki usluga osiguranja (a.d. “UNIQA neživotno osiguranje” i a.d. “SAVA OSIGURANJE”), 2 nabavke konsalting usluga za snimanje stanja sa aspekta zaštite od požara sa davanjem izvještaja nedostataka i predlogom za otklanjanje nedostataka (d.o.o. “Bezbjednost”). Nabavke konsalting usluga Društvo nije evidentiralo u Izvještaju o jednostavnim nabavkama do 8.000,00 €.
Navedene nabavke Društvo je realizovalo zaključivanjem ugovora ili direktnim prihvatanjem faktura bez sprovođenja adekvatnog postupka javne/jednostavne nabavke, u skladu sa vrijednostima nabavki, a što je prikazano u sljedećoj tabeli:

Redni broj		Opis predmeta	Br. postupaka	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
1	Jednostavne nabavke do 8.000 €	Avio karte	21	-	14,261.74
2		Adaptacija objekata	38	-	58,933.21
3		Kancelarijski materijal	69	-	74,617.60
4		Kancelarijski namještaj	37	-	18,175.68
5		Održavanje softvera	5	-	18,150.00
6		Osiguranje	9	-	17,841.81
7		Konsalting - zaštita od požara	2	-	19,335.80
		Ukupno:	**181**		**221,315.84**

Članom 26 Zakona o javnim nabavkama predviđeno je da se nabavke razvrstavaju na: 1. nabavke roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou do 8.000 €; 2. nabavke roba i usluga procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake i veće od 8.000 €, a manje od 25.000 €; 3. nabavke radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 8.000 €, a manje od 40.000 €, 4. javne nabavke roba i usluga procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 25.000 €, 5. javne nabavke radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 40.000 €. Članom 27 Zakona o javnim nabavkama predviđeno je da naručilac ne smije da vrši podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona.

Utvrđene nepravilnosti:

U postupku revizije je utvrđeno da je Društvo tokom 2023. godine vršilo nabavke avio karata, usluge adaptacije objekata, kancelarijskog materijala, kancelarijskog namještaja, održavanja softvera, usluga osiguranja itd, ukupne vrijednosti od 221.315,84 € sa uračunatim PDV-om bez sprovođenja odgovarajućeg postupka javne, odnosno jednostavne nabavke.

Navedeno nije u skladu sa članom 26 Zakona o javnim nabavkama kojim je predviđeno je da se nabavke razvrstavaju u vrijednosne razrede u zavisnosti od procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou i članom 27 st. 3 Zakona o javnim nabavkama (a u vezi sa članom 3 i 4 Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki), kojim je predviđeno da naručilac ne smije da vrši podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena zakona. Društvo prilikom sprovođenja nabavki nije poštovalo Zakon o javnim nabavkama i nije sprovelo postupke javnih/jednostavnih nabavki, što je za posljedicu imalo podjelu predmeta nabavke, izbjegavanje postupaka javne nabavke i primjene Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka: Društvo treba da poštuje vrijednosne razrede predviđene članom 26 Zakona o javnim nabavkama, ne vrši podjelu predmeta nabavke suprotno čl. 27 st. 3 Zakona o javnim nabavkama i sprovodi postupke jednostavnih/javnih nabavki u skladu sa Zakonom.

Društvo je zakjučilo Sporazum o ustupanju zaposlenih [59] sa d.o.o.” Nice Job” iz Podgorice (trošak bruto naknada za lica angažovana preko Agencije iznosi 2.045.806,25 € a trošak provizije Agencije – 51.198,00 €), bez sprovođenja odgovarajućeg postupka javne nabavke.

Utvrđena nepravilnost: Društvo nije sprovelo javnu nabavku za izbor Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih u skladu sa čl. 51 Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka: Preporučuje se Društvu da za izbor Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih sprovede postupak javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Sudski postupci

Društvo je dostavilo Pregled sporova sa stanjem na dan 31.12.2023. godine. Shodno navedenoj evidenciji, Društvo je strana u sporu u ukupno 204 postupka, ukupne procijenjene vrijednosti glavnog potraživanja u iznosu od 3.331.040,71 €, troškova postupka u iznosu od 64.373,60 € i kamata u iznosu od 7.400,16 €, kao što je prikazano u sljedećoj tabeli:

Pošta AD	Tužilac	Tuženi	Ukupno:
Br. postupaka	23	181	**204**
Procijenjena vrijednost	1,812,135.33	1,518,905.38	**3,331,040.71**
Troškovi postupka	387.85	63,985.75	**64,373.60**
Kamata	0.00	7,400.16	**7,400.16**

Postupci u kojima je Društvo aktivno legitimisano pretežno se odnose na utvrđenje svojine, naknadu materijalne štete, neosnovano obogaćenje, dug. U ovim postupcima pretežno je prvostepeni postupak u toku, dok su dva postupka pravosnažno okončana u korist Društva.

[59] Br.6173-7/23 od 20.07.2023.god.

Društvo je pasivno legitimisano u 204 postupka, od čega su 161 radna spora (18 postupaka se vodi pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i Centarom za alternativno rješavanje sporova), a tužbe su pretežno podizane radi: naknade štete za neiskorišćene godišnje odmore u periodu 2008-2020. godine (38 postupaka), dug zbog neisplaćene pomoći zbog smrti člana uže porodice (51 postupak), poništaj odluke i aneksa, rješenja o prestanku radnog odnosa, odluke o utvrđivanju disciplinske odgovornosti (31 postupak), kao i naknade štete zbog manje isplaćene zarade, troškova prevoza, neisplaćene naknade za prekovremeni rad (41 postupak). Pravosnažno je okončano 11 radnih sporova u korist Društva (odbijen tužbeni zahtjev ili je tužba povučena), dok je 21 postupak pravosnažno okončan na štetu Društva i isto je obavezano da na ime glavnog duga i troškova postupka isplati iznos od 49.018,11 €.

U ostalim postupcima u kojima je Društvo tužena strana, predmet spora se odnosi na naknadu materijalne štete, neosnovano bogaćenje, dug, dok je procijenjena vrijednost glavnog potraživanja iznosila 1.372.775,04 € (tri postupka vrijednosti 6.673,35 € su pravosnažno okončana u korist Društva).

Društvo je zaključilo ugovore sa tri advokata (advokatske kancelarije) o zastupanju[60], koji su opunomoćeni da u petnaest postupaka zastupaju Društvo, dok u preostalim predmetima su opunomoćeni zaposleni.

Društvo je nakon višegodišnjih pokušaja da sa Vladom Crne Gore kao osnivačem, riješi problem vlasništva nad zemljištem i objektima kojim upravlja, dana 24.04.2023. godine podnijelo tužbu pred Osnovnim sudom u Podgorici protiv Države Crne Gore i Vlade Crne Gore – Uprave za katastar i državnu imovinu, radi utvrđivanja prava svojine u obimu 1/1 na nepokretnostima upisanim u LN 189 KO Bać, LN 482 KO Biševo, LN 653 KO Rožaje, LN 1659 KO Ulcinj, LN 39 KO Boljevići, LN 164 KO Martići, LN 3206 KO Novi Bar, LN 1556 KO Pečurice, LN 1303 KO Polje, LN 1102 KO Stari Bar, LN 119 KO Sutomore, LN 400 KO Bijelo Polje, LN 89 KO Bistrica, LN 99 KO Grab, LN 10 KO Lozna, LN 102 i LN 194 KO Mojkovac, LN 338 KO Nedakuse, LN 223 KO Ravna Rijeka, LN 125 KO Tomaševo, LN 470 KO Zaton, LN 298 KO Prijevor II, LN 339 i LN 2935 KO Budva, 441 KO Krimovice, LN 499 KO Petrovac, LN346 KO Sveti Stefan, LN 450 KO Cetinje, LN 862 KO Njeguši, LN 233 i LN 262 KO Rijeka Crnojevića, LN 106 KO Trešnjevo, LN 101 KO Danilovgrad, LN 425, 475 i 736 KO Spuž, LN 239 KO Bijela, LN 292 KO Đenovići, LN 236 KO Kuti, LN 471 i LN 2738 KO Topla, LN 294 KO Dragovića Polje, LN 935 KO Kolašin, LN 38 KO Mataševo, LN 328 KO Osreci, LN 1403 KO Dobrota, LN 350 KO Morinj, LN 91 KO Perast, LN 192 KO Škaljari, LN 136 KO Boan, LN 240 KO Čarađe, LN 14 KO Donja Brezna, LN 307 KO Dučice, LN 469 KO Donja Bukovica, LN 589 KO Grahovo, LN 2368 KO Kličevo, LN 736 KO Rastovac, LN 16 KO Šavnik, LN 124 KO Velimlje, LN 409 KO Vilusi, LN 170 KO Vraćenovići, LN 194 KO Žabljak, LN 25 KO Andrijevica, LN 302 KO Berane, LN 646 KO Gusinje, LN 513 KO Lubnice, LN 289 KO Mašnica, LN 643 KO Petnjica, LN 429 KO Plav, LN 217 KO Trepča, LN 285 KO Boljanići, LN 32 i LN 34 KO Gradac, LN 520 KO Kosanica, LN 233 i LN 3150 KO Pljevlja, LN 84 KO Potkrajci, LN 72 KO Zmajevac, LN 177 i LN 1053 KO Podgorica I, LN 622 KO Podgorica II, LN 5662, LN 6148 i LN 6300 KO Podgorica III, LN 9 KO Lijeva Rijeka, LN 74 i LN 1661 KO Tuzi, LN 493 KO Donja Lastva, LN 344 KO Radovići i LN 541 KO Tivat, na zemljištu i objektima koji budu u sudskom postupku identifikovani kao svojina AD „Pošta Crne Gore“ Podgorica.

SENATOR DRI
Zoran Jelić

_____
Rukovodilac Kolegijuma

[60]Adv. Zorica Đukanović, Ugovor o zastupanju br. 00020-20231221-3 od 18. 12. 2023. godine, adv. Zoran Miljanić, Ugovor br. 00020-20231010-4 od 10. 10. 2023. godine i OAD “Justitia”, Ugovor o generalnom zastupanju i advokatskim uslugama br. 02-1526 od 03. 04. 2003. godine i aneks ugovora br. 02-1526/2 od 22. 10. 2003. godine